

KAZALO

-
- 4** **Uvodnik: Vse bo v redu**
Jernej Prijon, predsednik ZAPS
- 6** **Uvodnik: Le prilagodljiva arhitektura preživi**
Mika Cimolini, urednica

DAN ARHITEKTOV 2025: 2075

- 12** **Program dogodka**
- 14** **Sedanosti ne razumemo,
a verjamemo v prihodnost**
Marko Peterlin
- 16** **Naj načrtujemo odporne objekte
ali odporno družbo**
dr. Žiga Malek
- 18** **Pozdrav iz 2050! Kako živimo
v trajnostni družbi?**
Gaja Brecej
- 20** **Nočna mora in drugačne prihodnosti**
izr. prof. dr. Peter Klepec
- 22** **Izgubljene in najdene prihodnosti**
Hana Hawlina

PRIZNANJA ZAPS 2025

- 25** **Častni član ZAPS**
- 31** **Platinasti svinčnik**
- 35** **Patinasti svinčnik**
- 41** **Zlati svinčnik za odlično realizacijo**
- 53** **Zlati svinčnik za področje
prostorskega načrtovanja**

KOMISIJE

- 60** **Platinasta komisija**
- 63** **Zlata komisija za odlično realizacijo**
- 67** **Patinasta komisija**
- 68** **Zlata komisija za področje
prostorskega načrtovanja**

RAZSTAVA SLOVENSKA ARHITEKTURA IN PROSTOR 2025

- 74** **Stanovanjska hiša**
- 89** **Večstanovanjska stavba**
- 94** **Poslovna stavba**
- 99** **Javna zgradba**
- 112** **Notranja oprema**
- 120** **Vrt**
- 121** **Urbani prostor**
- 124** **Krajinska arhitektura**
- Prostorsko načrtovanje**
- 126** **Usklajen predlog oziroma sprejet prostorski načrt**
- 129** **Študije, strokovne podlage in raziskave
na področju prostorskega načrtovanja**

- 135** **Projekti izven konkurence**

-
- 144** **ANGLEŠKI PREVOD /
ENGLISH TRANSLATION**

JERNEJ PRIJON
Predsednik ZAPS

Družbene in podnebne spremembe nas opominjajo, da prihodnost ne bo takšna, kot smo si jo morda predstavljali. Če se je še pred nekaj desetletji zdelo, da je prihodnost predvidljiva, so danes žal realne tudi najbolj apokaliptične vizije, ki so podkrepjene z dejstvi. Ne vemo, kaj nas čaka, in zavedanje o tej negotovosti se večja.

Letošnji simpozij z naslovom »2075«, ki spremlja Dan arhitektov, smo namenili dolgoročnemu razmisleku o razvoju prostora in gradnje. S tem želimo pozornost obrniti k zavedanju o pomembnosti dolgoročnega načrtovanja.

Strah ali zanikanje nam pri spopadanju s težavami, ki so pred nami, ne bosta v pomoč. Naša moč je v razumevanju dolgoročnih procesov in osredotočanju na kakovost dela v vsakokratni sedanjosti. Zaupati moramo v procese in biti pripravljeni na prilagajanje.

Arhitekti, krajinski arhitekti in prostorski načrtovalci, združeni v ZAPS, imamo pri tem sicer majhen neposreden vpliv, naša moč je mehka in posredna. Je v predlaganju rešitev in opozarjanju na napake. Naša uspešnost se meri na dolgi rok. Naš obstoj je upravičen, če bomo s prostorom ravnali bolje, bolj odgovorno, skrbno in premišljeno. Prostor je namreč le eden.

Da bi povezali znanje, ki v družbi obstaja, smo pred dvema letoma začeli organizirati zbornice ZAPS, poljavna mesečna srečanja naših članov in vabljenih zunanjih strokovnjakov, na katerih se odkrito pogovarjamo o dilemah in problemih, s katerimi se srečujemo pri urejanju prostora in gradnji. Poleg večje povezanosti med strokovnjaki, ki jo izbrana oblika srečanj prinaša, je cilj dogodkov ugotoviti, kaj v okviru zbornice še lahko naredimo. Kljub soočanju različnih vidikov v načrtno polemičnih razpravah se praviloma izkristalizirajo tudi točke, kjer se strokovnjaki strinjamo.

*»Vse bo v redu« je bila ena izmed napovedi prihodnosti, ki so jih leta 2022 prispevali obiskovalci razstave *Urbane prerokbe – Ljubljana 2100* v Mestnem muzeju Ljubljana.

Kaj slišimo, kaj ugotavljamo in o čem se strinjamo?

Na Zborih ZAPS je bilo izpostavljeno predvsem to, da imamo glede ravnanja s prostorom na voljo dovolj znanja, a ga kot družba pogosto ne znamo uporabiti. Za celovito in povezano urejanje prostora sta ključni interdisciplinarnost in politična volja do sprememb.

Nedavne naravne nesreče so pokazale, da smo kot družba v Sloveniji dobri v interventnem odzivanju, bistveno slabši pa na sistemski in praktični ravni, tj. pri strateškem in prostorskem načrtovanju, gradnji in upravljanju.

Opažamo, da v prostoru namesto celovitega načrtovanja vse bolj prevladujejo parcialne rešitve, izbire po principu najnižje cene pa kasneje povzročajo dodatne stroške zaradi pomanjkljive kakovosti izvedbe.

Prostorsko načrtovanje, ki je v javnem interesu, že dlje časa izgublja v boju proti zasebnim interesom ali sektorskim zahtevam. Očitna razgradnja prostorskega načrtovanja se kaže v številnih težavah, kot sta denimo sektorsko reševanje problemov ter pomanjkanje volje in sredstev za celovito načrtovanje. Področje prostorskega načrtovanja pa bi moralo biti javna služba, in ne tržna dejavnost.

Namesto prevlade kratkoročnih lastniških interesov si je zato treba prizadevati za celostne in vzdržne rešitve, ki upoštevajo dolgoročne posledice za skupnost in okolje.

Ugotavljamo, da nenehno spreminjanje zakonodaje ni rešitev, pač pa pogosto del problema. Želeli bi si stabilnega sistema, ki bi naše delovanje v urejanju prostora in gradnji podpiral, zato bi bilo treba zakonodajo spreminjati »s tresočo se roko« in hkrati poskrbeti za manjkajoče podzakonske akte.

Celosten odziv bo potreben tudi za uresničitev prehoda k vzdržnejšemu pridobivanju energije, da bomo lahko uspešno reševali ključne izzive, kot so npr. (relativno dobro ohranjena) narava, pestra kulturna krajina, razpršena poselitev, medsektorsko povezovanje, t. i. pobudbeno načrtovanje, (majhno) zaupanje v državne institucije in nasprotovanje javnosti.

Redno vzdrževanje objektov mora imeti prednost pred

dolgoročnimi prenovami. Podpirati je treba pobude, ki lastnike kakovostne dediščine spodbujajo k ohranjanju, ne k rušenju, in poudarjati pomen ponovne uporabe objektov kot najvišje oblike trajnostnega ravnanja.

»Design & Build« je skupna oznaka za različne prakse naročanja načrtovanja in gradnje, med katerimi so nekatere, kar zadeva kakovost javnega naročanja in ustrezno vključevanje strokovnjakov, zelo problematične. Domnevne prednosti običajno ne odtehtajo klasičnega modela načrtovanja in gradnje.

Žal opažamo, da postajajo naši poklici vse manj zanimivi za mlade; to je posledica razgradnje sistema urejenih kariernih poti in s tem slabih pogojev dela. Njihovo izboljšanje pa ni mogoče brez dviga cen storitev, zato moramo povečati preglednost trga, promovirati ustrezno vrednotenje in doseči primerno regulacijo cen.

Nesmiselno je, da je pri javnem naročanju načrtovalskih storitev ključni kriterij cena, ko pa je delež stroška načrtovanja v celotnem življenjskem obdobju objekta zanemarljiv.

Primer smiselnega javnega naročanja so javni natečaji, s katerimi namesto cene primerjamo kakovost predlaganih rešitev. A kot družba jih še vedno premalo uporabljamo, sploh pri obsežnejših prostorskih nalogah, kjer so dileme in tudi posledice odločitev še bistveno večje.

Novih preizkušenj, ki jih prinašajo tehnologija in podnebne spremembe, ne moremo reševati zgolj z manjšimi posegi. Tudi zaradi podnebnih sprememb bo treba sprejeti vzdržnejši način življenja.

Naloga ZAPS je ustvarjati prostor, kjer se razpoložljivo znanje povezuje in je slišano. To je tudi smisel omenjenih *Zborov ZAPS* in vsakoletnih srečanj ob Dnevu arhitektov. Znanje imamo, le znati ga moramo povezovati in z njim oblikovati predloge za premišljeno ravnanje s prostorom.

Narava in družba sta divji in nepredvidljivi sili. Če si sposodimo jadralsko prisposobo: na obzorju se nabirajo nevihtni oblaki. Strah ali brezbriznost nam ne bosta v pomoč, a na srečo smo dobili v skrb plovilo v solidnem stanju in imamo veliko znanja o njegovem upravljanju. Če bomo to znanje ustrezno uporabljali, je »vse bo v redu« možen scenarij prihodnosti.

UVODNIK: LE PRILAGODLJIVA ARHITEKTURA PREŽIVI

MIKA CIMOLINI
Urednica

V začetku tega leta je spletna platforma Dezeen zagnala izbor najpomembnejše zgradbe 21. stoletja doslej: sestavili so seznam stavb, ki so po njihovem mnenju zaznamovale posamezna leta zadnjega četrta stoletja – za vsako od zadnjih 25 let so izbrali po eno – in bralce prosili, naj glasujejo za najpomembnejšo. Rezultate glasovanja bodo razglasili konec leta. V izboru so tako najbolj futuristične in ikonične zgradbe zadnjega četrta stoletja – toda ali bodo preživele skozi nadaljnjih petdeset ali sto let?

Če se iz futurizma forme premaknemo v smer strukturno-pragmatičnega futurizma – kjer je v primerjavi s formo pomembnejši sistem – postane zanimiv koncept »okvirja in polnila« (*frame and infill*). Gre za arhitekturno teorijo in sistemsko zasnovano, ki jo je v šestdesetih letih kot odgovor na togo stanovanjsko gradnjo, nastajajočo ob povojnem izgrajevanju Evrope, razvil N. John Habraken. V svojem konceptu je poudarjal ločitev med trajno infrastrukturo (*frame*) in spremenljivimi elementi (*infill*).

Trajno infrastrukturo stavbe sestavlja nosilna struktura, ki zajema ogrodje stavbe (plošče, stebri, vertikalna jedra) z vso osnovno napeljavo (voda, elektrika). To je trajen in trden okvir zgradbe; spremenljivi elementi – polnilo (*infill*) – pa so prilagodljivi, »mehki« deli zgradbe. Sestavljajo jih predelne stene in oprema, tlaki in zaključne površine. Ti elementi se prilagajajo vsakokratnim potrebam uporabnikov.

Habraken je v svojem temeljnem delu *Supports: An Alternative to Mass Housing* (1961)¹ predstavil svojo teorijo in razmišljal o možnostih, ki jih daje prilagodljivost. Čeprav njegove stavbe niso videti »futuristične«, je njegov koncept globoko futurističen po duhu, saj gradi na sistemih, ki omogočajo trajnostno, dolgoročno bivanje. S tem je predhodnik sodobnih konceptov, kot so »open building«, arhitektura po načelu »naredi sam«, participatorno načrtovanje ipd.

↑ Molenvliet Housing, 1977

Kakšne so možne prednosti takšnega načina razmišljanja o prilagodljivi arhitekturi?

1. **Fleksibilnost v času** – stavbe se lahko razvijajo z uporabniki.
2. **Vključevanje uporabnika v proces načrtovanja.**
3. **Daljša življenjska doba stavb zaradi prilagodljivosti.**
4. **Množična prilagodljiva stanovanjska gradnja – v nasprotju z množično uniformnostjo.**

Molenvliet Housing na Nizozemskem (1977) je redki primer stanovanjskega kompleksa z univerzalnim okvirjem in individualno notranjo gradnjo. Projekt je v skladu s Habraknovno ideologijo zasnoval Frans van der Werf. Molenvliet sestavlja 123 stanovanj ter 67 različnih, prilagodljivih enot. Nosilni del sestavljajo tla, nosilne stene, streha, strešne terase, galerije in jaški, »paket za izpopolnitev«, ki je vključeval notranjo razporeditev in fasado, pa je nastal v sodelovanju z bodočimi prebivalci. Po začetku gradnje je Frans van der Werf vsakemu

od njih ponudil dve zasebni enourni posvetovanji, kako dokončati stanovanje. Razpravljali so o potrebnih prostorih in funkcijah, povezanih s starostjo, hobiji in preferencami vsakega člana družine.

Vsa stanovanja v Molenvlietu se – tudi po funkcionalni razporeditvi – med seboj razlikujejo. Kuhinja je lahko spredaj, na ulični strani, dnevni prostor pa zadaj, obrnjen na vrt, ali obratno. Zahteve po dnevni svetlobi in svežem zraku so za vsako funkcijo drugačne. Posledično je za vsako stanovanje drugačna sestava fasade. Van der Werf je poudaril: če fasado določi arhitekt, postane tloris fiksen. Zato mora ostati fleksibilna, da omogoča notranje spremembe.

Danes Molenvliet še vedno stoji, a je skozi leta s prenovami doživel standardizacijo in izgubil del svojega »odprtega sistema«. Kasnejše prenove so bile manj participativne, kot je predvidevala izvorna ideja.

↓ Quinta Monroy, Foto: Cristobal Palma

Eden od sodobnih principov prilagodljivega bivanja je *incremental housing*, in za primer vzemimo delo čilskega arhitekta Alejandra Aravene iz biroja Elemental. Da bi pomagali rešiti globalno pomanjkanje cenovno dostopnih stanovanj, v biroju načrte za stanovanjsko gradnjo ponujajo javnosti na odprtokodni način, na svoji spletni strani. Njihov cilj je zagotoviti načrte za izvedbo vladnim agencijam in investitorjem, ki menijo, da je vlaganje v dobro zasnovana socialna stanovanja »predrago«.

Zlasti projekt **Quinta Monroy** v Čilu (2003) je dober primer odprtokodne gradnje. Z zelo omejenim proračunom (7500 USD na enoto) so pri Elemental zasnovovali bivalne enote z armiranobetonsko osnovo in praznim volumnom, ki omogoča prihodnjo širitev. Vsaka enota vsebuje najnujnejše, vse drugo uporabniki dokončajo sami – postopoma in glede na finančne zmožnosti. Ko so bile modularne osnove dokončane, so se prebivalci vselili in začeli na lastne stroške in v skladu s svojimi dohodki prilagajati prostore. Dodali so jim barvo, teksturo in življenje. Bivalni prostor je v dokončanih stanovanjskih enotah več kot dvakrat večji – vsako stanovanje ima približno 70 m² – od tistega, kar bi lahko financirali s skromnim proračunom,

ki je bil na voljo. Do danes je Elemental po Latinski Ameriki zgradil več kot tisoč takšnih enot.

Takšni primeri dokazujejo, da **prilagodljivost ni razkošje**, temveč nujnost. Arhitektura, ki omogoča spremembe skozi čas, je odporna proti družbenim in ekonomskim premikom ter omogoča dolgoročno kakovostno in dostopno bivanje.

Ob koncu tega razmisleka o prilagodljivosti stanovanjske arhitekture se vsiljuje vprašanje: katere izmed stavb, ki jih letos predstavljamo na Kongresnem trgu v sklopu razstave *Slovenska arhitektura in prostor 2025*, bodo še stale leta 2075? Bodo to nagrajene stvaritve – ali pa morda prav tiste manj opazne, a prilagodljive, ki se tiho odzivajo na čas in ljudi?

Mi, ki se o tem sprašujemo ta hip, tega ne bomo videli. A nekdo bo – in morda se bo čudil našim kriterijem odličnosti, ne našim stavbam.

1 N. J. Habraken, *Supports: An Alternative to Mass Housing*, 2023 Routledge.

↓ Quinta Monroy, Foto: Cristobal Palma

2075

PROGRAM

DAN ARHITEKTOV

2025: 2075

Petek, 3. oktobra 2025, Dvorana Julija Betetta,
Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani

Dan arhitektov je osrednji dogodek arhitektov, prostorskih načrtovalcev in krajinskih arhitektov. Ta dan bo praznik arhitekture, krajinske arhitekture in prostorskega načrtovanja.

Letos dogodek pod naslovom »2075« posvečamo časovni dimenziji urejanja prostora. Osrednja tema bo dolgoročno razmišljanje o prostorskem razvoju – ne o futurističnih stavbah ali o digitaliziranih pametnih mestih, ampak o tem, kateri elementi današnjih mest bodo še vedno tu čez petdeset let, kako se stavbe in mesta starajo in kako se lahko ves čas prilagajajo nepredstavljenemu.

Postavljamo si vprašanja: Kakšen bo svet čez pol stoletja? Kdo bodo uporabniki naših mest? Kako se stavbe in mesta prilagajajo spremembam? Kako se spremembam prilagaja infrastruktura? Kako lahko načrtujemo za negotovo prihodnost?

Jasno nam je, da si življenja čez več desetletij ne znamo niti dobro predstavljati, kaj šele da bi lahko predvideli potrebe in pričakovanja takratnih uporabnikov stavb, parkov in ulic. In vendar z vso odgovornostjo načrtujemo stavbe in infrastrukturo za več desetletij ali celo stoletij. Medtem ko je v dobi bliskovitih sprememb in neprestanih kriz okvir za vsakdanje odločitve vedno bolj nepredvidljiv, smo načrtovalci prostorskih ureditev oaza stabilnosti v puščavi genocidov, izvršnih ukazov, vremenskih ekstremov in četrtletnih poročil.

Dopolodne bomo v sodelovanju z Odprtimi hišami Slovenije organizirali vodeni ogled nagrajenih arhitekturnih in krajinskoarhitekturnih projektov v Ljubljani. Po modernistični arhitekturi Gospodarskega razstavišča pa bo vodil arhitekt prof. Janez Koželj.

Ogledi se bodo zaključili na Kongresnem trgu (park Zvezda), z odprtjem razstave *Slovenska arhitektura in prostor 2025*, na kateri bo na ogled najnovejša produkcija članov zbornice.

Popoldanski simpozij 2075, na katerem bomo strateško in daljnosežno razmišljali o prostorskem načrtovanju, se bo končal s slavnostno podelitvijo priznanj najboljšim letošnjim realizacijam in sprejetjem novih članov.

9:00 OGLEDE NAGRAJENE ARHITEKTURE – ODPRTE HIŠE SLOVENIJE

Stanovanje na Štefanovi

Zlati svinčnik za odlično realizacijo 2024

Avtorji: a2o2 arhitekti – Klara Bohinc, mag. inž. arh., Andraž Keršič, mag. inž. arh., Žiga Ravnikar, univ. dipl. inž. arh., Eva Senekovič, mag. inž. arh., Uršula Novak, mag. inž. arh.

Prenova dveh vrstnih hiš

Zlati svinčnik za odlično realizacijo 2023

Avtorji: Dans Arhitekti – Vlatka Ljubanović, univ. dipl. inž. arh., Maja Cvelbar, univ. dipl. inž. arh., Miha Dešman univ. dipl. inž. arh., Eva Fišer Berlot, univ. dipl. inž. arh., Katarina Pirkmajer Dešman, univ. dipl. inž. arh.

Vrtec Pedenjped, enota Pedenjcarstvo v Kašlju

Zlati svinčnik za odlično realizacijo 2018

Avtorji: Maja Ivanič, univ. dipl. inž. arh., Anja Planišček, univ. dipl. inž. arh., Andraž Intihar, univ. dipl. inž. arh., Urša Habič, univ. dipl. inž. kraj. arh.

10:00 OGLEDE ARHITEKTURE GOSPODARSKEGA RAZSTAVIŠČA

Arhitekt Janez Koželj bo predstavil Gospodarsko razstavišče, edinstveni park slovenske moderne arhitekture. Urbanistično zasnovo sejmišča ob Dunajski cesti je v petdesetih letih 20. stoletja izdelal arhitekt Branko Simčič, arhitekturno podobo kompleksa dvoran in paviljonov pa so skozi čas sooblikovali Branko Simčič, Ilija Arnautović, Marko Šlajmer, Milan Mihelič in kipar Stojan Batič.

13:15 ODPRTJE RAZSTAVE – Slovenska arhitektura in prostor 2025, Kongresni trg

Razstavo bosta odprla:

Jože Novak, minister za naravne vire in prostor
Helena Kovač, univ. dipl. inž. arh., predsednica skupščine ZAPS, matična sekcija arhitektov

15:00 SIMPOZIJ: 2075

Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani,
Dvorana Julija Betetta, Kongresni trg 1, 1000 Ljubljana

Kurator in moderator simpozija: Marko Peterlin

V prvem delu bomo prisluhnili strokovnjakom drugih disciplin, ki se bodo ukvarjali s časovno dimenzijo urejanja prostora, v drugem delu pa bomo v pogovoru s kolegi arhitekti, krajinskimi arhitekti in prostorskimi načrtovalci razmišljali, kateri deli današnjih mest bodo še vedno tu čez petdeset let.

Govorniki:

Marko Peterlin, IPOP: »Sedanosti ne razumemo, a verjamemo v prihodnost«
dr. Žiga Malek, UL BF in IIASA, Dunaj:
»Naj načrtujemo odporne objekte ali odporno družbo«
Gaja Breclj, Umanotera: »Pozdrav iz 2050!
Kako živimo v trajnostni družbi?«
izr. prof. dr. Peter Klepec, ZRC SAZU, Filozofski inštitut: »Nočna mora in drugačne prihodnosti«
Hana Hawlina, Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani in Oddelek za psihologijo Univerze v Ljubljani: »Izgubljene in najdene prihodnosti«

Okrogla miza

Sodelujoči:

Alenka Korenjak, Prostorož / Kombinat arhitekti
prof. dr. Ana Kučan, UL BF, Oddelek za krajinsko arhitekturo / Studio AKKA
dr. Maja Simoneti, IPOP – Inštitut za politike prostora
mag. Gregor Pretnar, PNZ

19:00 SLAVNOSTNA PODELITEV PRIZNANJ ZAPS

Akademija za glasbo Univerze v Ljubljani,
Dvorana Julija Betetta, Kongresni trg 1, 1000 Ljubljana

Dogodek moderira: Mario Dragojevič

Klavirski nastop: Bowrain

Uvodni nagovor:

Jože Novak, minister za naravne vire in prostor
Jernej Prijon, predsednik ZAPS

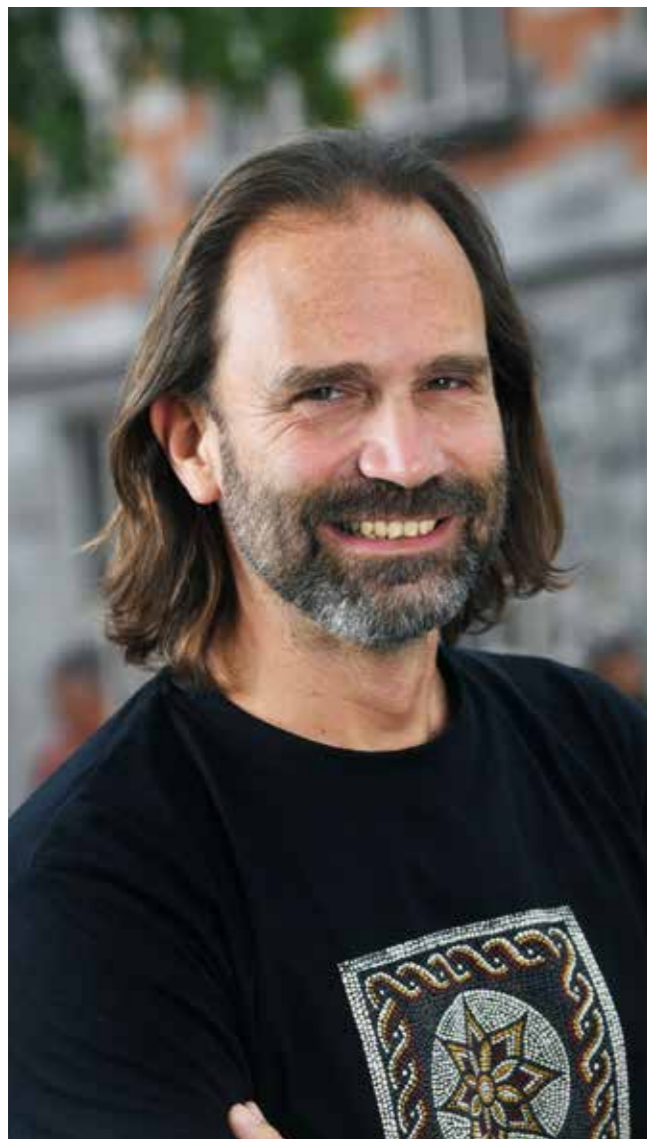
Podelitev priznanj ZAPS in sprejem novih članov.

Nastop pevskega zbora ARHIVOX.

21:00 DRUŽENJE – 'Kazina Jazz Club'

SEDANJOSTI NE RAZUMEMO, A VERJAMEMO V PRIHODNOST

Marko Peterlin, IPOP

Prihodnost ni več to, kar je nekoč bila. Če bi leta 1975 zbirali napovedi za leto 2025, bi verjetno dobili bogato bero tehnoloških utopij, smelih napovedi o potovanju po vesolju, življenju na Marsu ter bogati in svobodni družbi tu na Zemlji. Sedemdeseta leta so bila zlata doba znanstvene fantastike, ki je v drugi polovici 20. stoletja najbolj zaznamovala razmišljanje o prihodnosti. Prihodnost je bila oddaljena in polna negotovosti, a v vseh pogledih boljša od sedanjosti.

V naslednjih desetletjih se je prihodnost temeljito sfižila. Nastavki so bili pravzaprav pripravljeni že pred več kot pol stoletja, ko je v okviru teorije sistemov ob podpori takrat revolucionarnega računalniškega modeliranja nastala knjiga *Meje rasti*. Prelomno poročilo se je dobro ujelo z rastočim zavedanjem o škodljivih posledicah nebrzdanega izkoriščanja narave in njenih virov ter z razmahom okoljskih gibanj. Kljub mnogim kritikam, ki sta jih bila poročilo in knjiga deležna s strani različnih strokovnih, interesnih in političnih skupin, je v retrospektivi model presenetljivo dobro napovedal dinamiko razvoja dogodkov in predvsem nazorno prikazal soodvisnost planeta in človeka.

V novem tisočletju se pogled na prihodnost pomika vedno bolj proti distopičnemu. V družbeno zavest najprej mlajših in postopno tudi starejših generacij je prodrlo zavedanje o obsegu podnebnih sprememb, ki smo jih sprožili in jih še kar poganjamo. Prav z zavedanjem o neizogibnosti posledic podnebnih sprememb se vedno bolj krepi pogled na prihodnost kot katastrofo. K vedrosti slike ne prispevajo niti nove vojne, pandemija, narcistični in nepredvidljivi politični voditelji ter vsaj na Zahodu tudi ne nazadovanje na področjih demokracije in človekovih pravic.

K distopičnemu dožemanju prihodnosti pa prispeva tudi dejstvo, da živimo v svetu, ki bi ga, kot opozarja Rutger Bregman, še pred nekaj sto leti opisali kot utopijo. Ob tem smo izgubili zmožnost pogleda naprej, ne znamo si več zamisliti utopije. Vse, kar si znamo želeli, je le še več tega, kar že imamo.

V tem kontekstu načrtovalske stroke delajo to, kar so se naučile početi. Načrtujejo prihodnost. Urbanizem je sicer izgubil vizionarsko ambicijo, a je vseeno ostal podlaga za razvoj infrastrukture, predvsem cest in železnic, kanalizacije in vodovoda, pa tudi elektrike, plina, ali pa šol in bolnic. Prav načrtovanje infrastrukture je ena od disciplin z najbolj dolgoročnim pogledom v prihodnost, pogledom, ki običajno sega nekaj desetletij naprej. Gradnja infrastrukture pogosto prehiteva neposredne potrebe, saj mora omogočiti ali podpreti razvoj dejavnosti, ki jih še ni. A za infrastrukturo vsaj toliko kot za stavbe velja trditev, ki jo je pred kakšnimi tridesetimi leti zapisal Stewart Brand: »Vse stavbe so napovedi. Vse napovedi so napačne.«

In če je bilo preteklih petdeset let kolikor toliko stabilnih, za naslednjih petdeset z veliko gotovostjo vemo, da ne bodo. Pretekli trendi bodo za obdobje, ki prihaja, le omejeno uporabni. Ne vemo niti tega, za kolikšno število in kakšne uporabnike načrtujemo mesta in stavbe, ne za kakšne temperature in za kakšne količine padavin, kaj šele da bi lahko predvideli potrebe in pričakovanja bodočih uporabnikov hiš, parkov in ulic. Pa vendar z najboljšimi nameni in vso odgovornostjo načrtujemo stavbe in infrastrukturo za vsaj pol stoletja naprej.

Medtem ko imamo občutek, da ob vedno novih krizah in hitrih spremembah ne obvladujemo niti sedanjosti, se zdi načrtovanje prostorskih ureditev za razmeroma oddaljeno prihodnost skorajda utopično. Toda ali je res? Gre pri današnji praksi urbanizma, arhitekture, krajinske arhitekture, prometnega ali komunalnega inženirstva res za zavestno upiranje kaotični sedanjosti in pomembno oporno točko za gradnjo drugačnih prihodnosti – ali zgolj za inercijo? Ali načrtovalske stroke res razmišljajo bolj dolgoročno od preostale družbe ali pa so kot orkester na Titaniku, ki sicer ne more preprečiti, da bi se ladja potopila, pomaga pa pri ohranjanju občutka normalnosti?

Vsekakor je samoumevna trajnost mest in stavb vredna resne refleksije, saj lahko načrtovalskim panogam spremeni okvir za delovanje. Koristil pa bi tudi premislek glede trenutnih praks načrtovanja. Bi lahko kaj delali drugače? Kaj bi morali

biti ključni premisleki pri načrtovanju za negotovo prihodnost? Kot opozarjajo mnogi, je tudi distopija samouresničujoča se napoved, zato ni vseeno, kakšno prihodnost napovedujemo s tem, ko jo načrtujemo.

VIRI

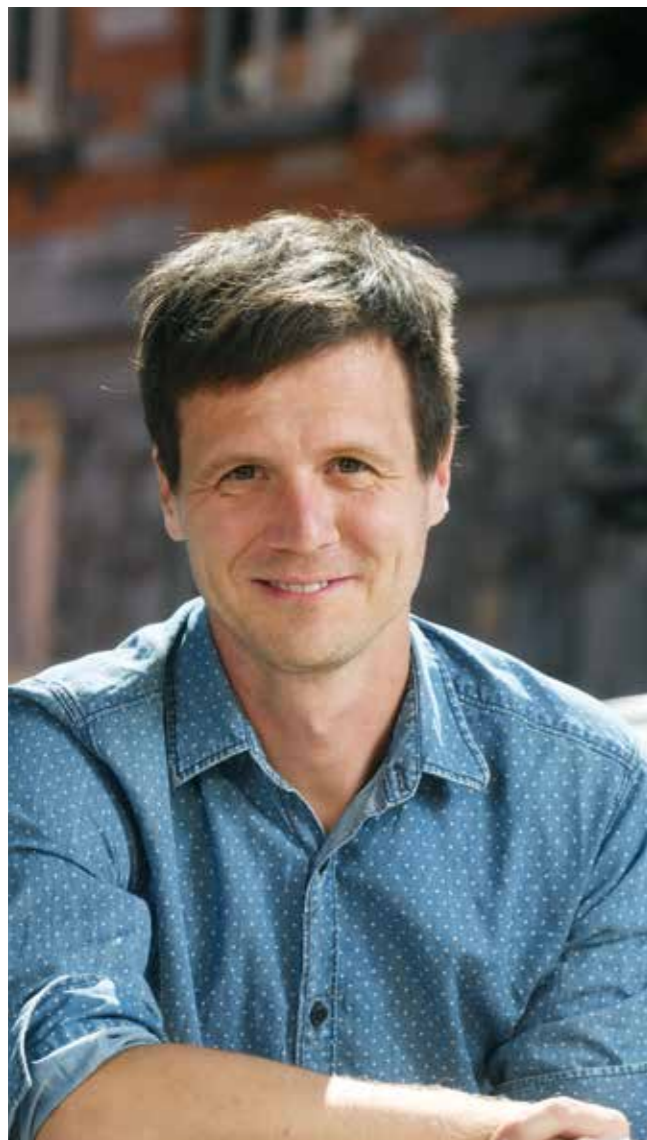
Meadows, Donella H.; Meadows, Dennis L.; Randers, Jørgen; Behrens III, William W. (1972). *The Limits to Growth; A Report for the Club of Rome's Project on the Predicament of Mankind*. New York: Universe Books.

Bregman, Rutger (2017). *Utopia for realists : how we can build the ideal world*. New York; Boston; London: Back Bay Books/Little, Brown and Company.

Brand, Stewart (1995). *How buildings learn : what happens after they're built*. London: Penguin Books.

NAJ NAČRTUJEMO ODPORNE OBJEKTE ALI ODPORNO DRUŽBO

dr. Žiga Malek, UL BF in IIASA, Dunaj

V primerjavi z ostalimi deli planeta je Slovenija bolj izpostavljena podnebnim spremembam. Hitreje se segreva, hkrati pa je zaradi lege in geografskih značilnosti bolj izpostavljena ekstremnim neurjem. Slovenija je tudi prostorsko bolj omejena – predvsem zaradi reliefnih značilnosti ima manj prostora za povečanje odpornosti ali pa preselitev dejavnosti. Hkrati je naš način življenja – predvsem poselitev in promet – manj odporen proti globalnim izzivom.

Izzivov, s katerimi se srečujemo pri načrtovanju prostora v Sloveniji, je veliko in njihove posledice so izrazitejše kot na območjih z manj geografskimi omejitvami. Zaradi lege v bližini čedalje toplejšega Sredozemskega morja bodo ekstremni pojavi in njihove posledice v obliki poplav in plazov še pogostejši in intenzivnejši. Nedavni dogodki v Sloveniji (denimo uničujoče poplave leta 2023) in tudi v geografsko podobnih regijah v Alpah ali predalpskem svetu (severna Italija, Avstrija, Bavarska ...) so jasno svarilo glede posledic podnebnih sprememb, ki terjajo premislek o prostorskem načrtovanju.

Podnebne spremembe pa niso edini izziv, saj za omejeni prostor tekmuje več novih načinov rabe prostora. Dodaten pritisk pomeni rast potreb po električni energiji iz obnovljivih virov, saj ti potrebujejo več prostora. Ukrepe za omilitev poplav, npr. zadrževalnike, bomo primorani graditi na celotnem slovenskem prostoru. Prostor bo pod pritiskom tudi zaradi širjenja prometne infrastrukture, tako cestne kot železniške, saj Slovenijo prečkajo mnogi pomembni prometni koridorji. Vsem tem pritiskom na prostor moramo dodati tudi preostale družbene zahteve, kot so potreba po rekreaciji, varstvu in obnovi narave, upravljanje gozdov in varovanje kmetijskih površin. V Sloveniji se tako na majhnem, omejenem prostoru srečujejo številni družbeni interesi, pri čemer sobivanje mnogih ne bo preprosto.

Ob tem je slovenski način življenja po številnih kriterijih neučinkovit. Naselbinski vzorec npr. kaže, da v primerjavi s preostalo Evropo pogosteje živimo v enodružinskih, prostostoječih hišah. V EU v enodružinskih hišah v povprečju živi

35 % prebivalstva, v Sloveniji pa kar 66 %, le okoli 25 % v večstanovanjskih objektih. Enodružinske hiše v primerjavi z večstanovanjskimi objekti zavzamejo več prostora. Več nepremičnin ob sočasno starejšem prebivalstvu pomeni večja finančna bremena predvsem za občine: nekatere bodo morale tako za zaščito nepremičnin oziroma odpornost proti globalnim izzivom nameniti sorazmerno več sredstev kot občine, kjer je število prebivalcev na nepremičnino večje.

Enako velja za promet v Sloveniji. Čeprav so mnogi alpski in hribovski kraji res oddaljeni od večjih središč in razpršeni, s čimer je težje načrtovati javni promet, pa individualna mobilnost prevladuje tudi v večjih, strnjениh naseljih po nižinah. Število osebnih vozil v Sloveniji tako narašča in je že precej preseglo število delovno aktivnega prebivalstva, hkrati pa narašča njihova velikost, s čimer se večajo tudi potrebe po novi prometni infrastrukturi (skupaj z željami po parkiranju). Povečane potrebe po prometnih površinah ob zgoraj navedenih prostorsko-okoljskih omejitvah nakazujejo, da naš način življenja s temi omejitvami ni skladen.

Prostora za naše dejavnosti je v Sloveniji manj kot v ravninskih državah. Že zgodovinsko je preplet reliefa ter podnebnih in talnih razmer oblikoval naselbinski vzorec ter razporeditev kmetijskih površin in infrastrukture. Tehnološki razvoj, predvsem v zadnjih desetletjih, pa je omogočil poseganje v prostor tudi na območjih, kamor zgodovinsko nismo posegali. Marsikateri del površja, kjer smo nedavno gradili naselja, obrtno-poslovne cone, prometno in energetsko infrastrukturo ter površine za rekreacijo, je na območju z visokimi hidrometeorološkimi tveganji. S podnebnimi spremembami bodo ta območja postala še bolj tvegana. Zanašanje na tehnološko-gradbene ukrepe, npr. za preprečevanje oziroma omilitev posledic poplav in plazov, tudi v Sloveniji postaja vprašljivo, saj tudi ti ukrepi zahtevajo veliko prostora in lahko izključujejo ostale dejavnosti (npr. rekreacijo ali poselitev), čeprav lahko pomenijo priložnost za nekatere druge načine rabe (npr. energetiko). Enako velja za prilagajanje vročinskimi valovom

v mestih in drugih urbanih naseljih. Zanašanje na sajenje dreves, ki nam bodo omilila učinke urbanih toplotnih otokov, je vprašljivo ob istovrstnem načrtovanju prostora, ki potrebuje veliko pozidanih površin. »Lep« primer so odmrle drevesa na številnih novih parkiriščih po Sloveniji. Že danes se soočamo s težavami pri vzdrževanju urbane vegetacije. Številna drevesa – starejša in tudi nova – se sušijo, tako zaradi pogostejših vročinskih valov kot tudi zaradi vse večjih pozidanih površin.

Na strani projektantov in tudi investorjev lahko sicer glede prilagajanja podnebnim spremembam opazimo kar nekaj »inovativnosti« – že nepremičninski oglasi poudarjajo, da so objekti energetsko učinkoviti, garaže opremljene s črpalkami, za gradnjo soseske pa so bili izvedeni protipoplavni ukrepi (čeprav to pogosto ni res). Vendar se projektanti, investitorji in občine premalokrat vprašajo, ali ima smisel, da so nova naselja na območju, ki redno poplavlja, ter da so zgrajena z veliko prometnimi površinami in spodbujajo nadaljnjo odvisnost od osebnih vozil. Pred načrtovanjem tehnoloških ukrepov za izboljšanje odpornosti proti globalnim izzivom moramo zato premisliti smiselnost načrtovanih ureditev.

Zaradi vsega tega se moramo v Sloveniji globalnim izzivom prilagajati bolj sistemsko in se vprašati, ali bomo še naprej potratno rabili prostor in v luči odpornosti načrtovali posamezne objekte – ali pa bomo vendarle raje načrtovali odpornejšo družbo.

POZDRAV IZ 2050! KAKO ŽIVIMO V TRAJNOSTNI DRUŽBI?

Gaja Brecelj, Umanotera

V Umanoteri smo si v luči naraščajočega nasprotovanja delov javnosti politikam zelenega prehoda ter hkratne nujnosti njegove izvedbe zadali daljnosežno nalogo – pripraviti dokument, ki bo jasno pokazal, da je še kako smiselno stremeti k podnebno in družbeno pravičnejši družbi. Pri tem smo si namesto vprašanja, kako priti do takšne družbe, zastavili preprosto vprašanje, *kaj* sploh je takšna družba oziroma kako naj bi bila videti. Verjamemo, da lahko velike in kompleksne spremembe, ki jih zahtevajo podnebna in biodiverzitetna kriza ter z njima prepletene družbene krize, dosežemo le, če si bomo znali predstavljati, kakšna trajnostna družba sploh je.

Družba leta 2050, kot jo opisujemo v naši viziji, ni družba oddaljene utopične prihodnosti. Če danes pričnemo izvajati ukrepe, o katerih že leta govorijo in pišejo strokovna javnost, civilnodružbene organizacije ter vse številnejši kritični posamezniki, je takšna ljudem in naravi prijazna družba še kako dosegljiva. Prav tako izbrano leto, 2050, ni tako zelo oddaljeno, kar le še podkrepi nujnost čim hitrejšega sprejemanja potrebnih podnebnih in družbenih ukrepov. Ciljnega leta si nismo izbrali naključno, saj si je Evropa – in z njo Slovenija – že leta 2019 zadala cilj, da bo do sredine stoletja dosegla podnebno nevtralnost oziroma ničelno stopnjo neto emisij toplogrednih plinov. Pri tem na eni strani govorimo o formalnih ciljih, na drugi strani pa o konkretnih spremembah, v katere se ti prevedejo. Navsezadnje bo namreč življenje v taki družbi, poleg občutno nižjih okoljskih pritiskov, prineslo tudi višjo kakovost bivanja za vse.

Na začetku velja izpostaviti nekaj ključnih konceptov, ki so nam bili pri oblikovanju vizije trajnostne družbe v pomoč. Naše izhodišče, ki je v strokovni literaturi že ustrezno utemeljeno, je bilo skupno zavedanje o netrajnostni naravi trenutnega sistema – tako z okoljskih kot z družbenih vidikov. Že zato so spremembe neizogibne. Izbranih deset področij (oskrba s hrano, mobilnost, bivanje, oskrba z energijo, delo, javne finance, nematerialne javne dobrine itd.) smo določili skozi prizmo ekonomije krofa (angl. *doughnut economics*), ki jasno opredeljuje planetarne in družbene meje, znotraj katerih

lahko človeštvo uspeva. Ob tem smo tudi predpostavili, da so v postekstraktivistični prihodnosti jasno pripoznane in tudi ustrezno obravnavane krivice, ki so se dogajale v zadnjih stoletjih. Dolgovi so odpisani, najranljivejši med nami pa so v procesu zelenega prehoda ter pri soočanju s posledicami podnebne krize ves čas ustrezno podprti.

Temelji družbe leta 2050 so bili ustvarjeni tudi v skupnostih, katerih zametke lahko že danes opazujemo po vsem svetu. Njihove raznolike pojavne oblike, od bivanjskih do pristočasnih, omogočajo boljše življenje za vse, hkrati pa zadovoljujejo vse življenjske potrebe brez lastnega in okoljskega izčrpanja. Naš vsakdan bogatijo s prepotrebno povezanostjo ter krepijo kritičnost glasov, tudi s skupnim odločanjem o sedanjosti in prihodnosti.

V družbi ne tako oddaljene prihodnosti sta v ospredju javno razkošje in zasebna zadostnost, kar pomeni, da je *vsega – za vse – ravno dovolj*. V skupnostih ustvarjeni prostori omogočajo, da se posamezniki in družine lahko samostojno preživljamo, hkrati pa uživamo v skupnih dobrinah in storitvah, ki prispevajo k razkošnemu javnemu okolju. Prebivalci si prostor in naravne vire pravično delimo, zaradi česar so luksuzne izkušnje in dobrine dostopne vsem, s tem pa je celostna skupnostna izkušnja še dodatno obogatena. Na drugi strani imamo še vedno zagotovljeno tudi zasebnost – s pomembno razliko glede na današnjo družbo: da je zasebna zadostnost omejena na *ravno dovolj*. To pomeni, da je vsakemu med nami še vedno zagotovljen kotiček, kamor se lahko umakne pred »ponorelim svetom« (verjetno bo tudi v bolj trajnostni družbi včasih vsega preprosto preveč), le da ta kotiček ne posega v skupno dobro in si ne prisvaja čezmernega dela skupnega prostora in skupnih naravnih virov.

Družba prihodnosti, ki jo opisujemo v naši viziji, ima močno prostorsko dimenzijo. Z vizijo želimo tudi arhitekto, krajinske arhitekto, urbaniste in prometne načrtovalce povabiti, naj si svet čez pol stoletja predstavljajo skozi prizmo vprašanja, *kakšna je trajnostna družba*, in ne le skozi okvir trenutnih, pogosto neobetavnih trendov, ki se zdijo nekakšno neizogibno dejstvo.

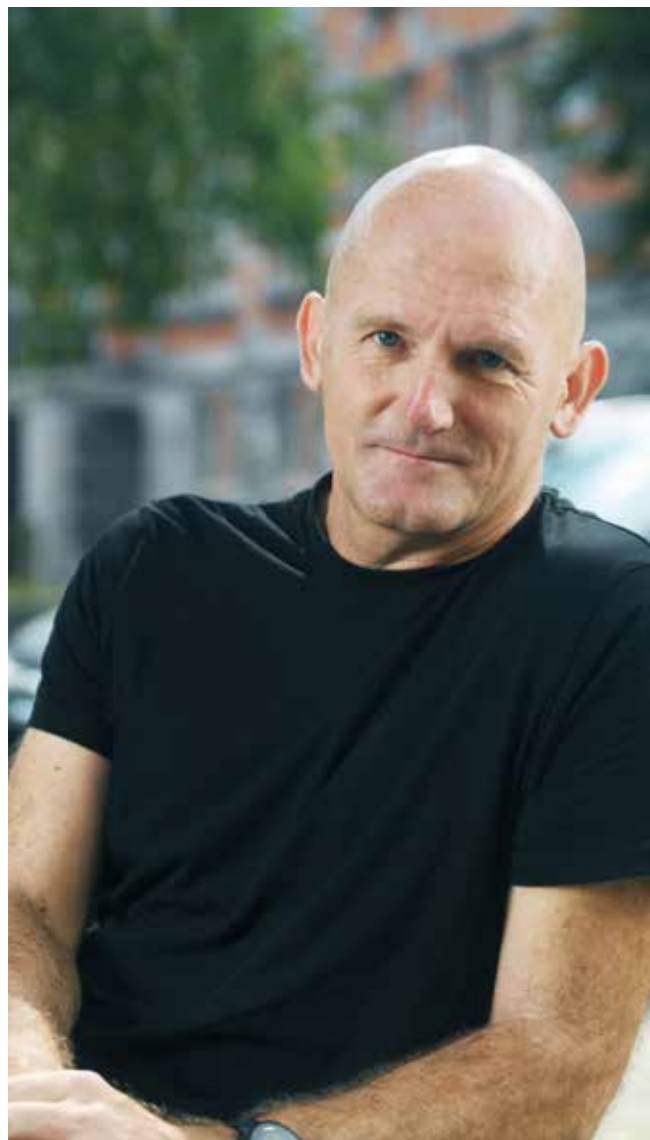
Kaj npr. v jeziku prostora pomeni »javno razkošje«? Kako lahko z načrtovanjem krepimo skupno dobro in zasebno zadostnost? Kakšni prostori bodo nosilci nove družbene pogodbe, ki temelji na pravičnosti, povezanosti, zadostnosti in skrbi za skupnost? Kako ustvarjati okolja, ki bodo krepila odpornost družbe proti okoljskim in družbenim izzivom prihodnosti, ne da bi pri tem preseгли planetarne meje? Prav strokovnjaki za urejanje prostora imajo namreč ključno vlogo pri tem, da vizija postane otipljiva resničnost.

Namen vizije trajnostne družbe ni opisovanje poti, ki bi nas lahko vodile do končne točke. Prav tako v njej ne analiziramo današnje družbe in ne iščemo vzvodov, s katerimi bi jo lahko izboljšali. S strokovnim prispevkom 15 civilnodružbenih organizacij smo pripravili vizijo družbe za leto 2050, v kateri bo glavno vodilo vseh političnih odločitev skupno dobro. Upamo, da bo vizija navdihnila čim širši krog bralcev in poslušalcev ter jih prepričala o tem, da je kakovost življenja leta 2050 nekaj, k čemur želimo stremeti vsi. Predvsem pa si želimo, da bi ta vizija služila kot opomnik, da je takšna družba še vedno dosegljiva.

Dokument »Pozdrav iz 2050. Kako živimo v trajnostni družbi?« je prosto dostopen na spletnem naslovu www.umanotera.org/vizija2050.

NOČNA MORA IN DRUGAČNE PRIHODNOSTI

izr. prof. dr. Peter Klepec, ZRC SAZU, Filozofski inštitut

Prihodnost je mogoče predvidevati, načrtovati in napovedovati, a le do določene mere. Tudi zavedanje, da bodo v naslednjih petdesetih letih iz različnih razlogov potrebne in nujne radikalne družbene spremembe, nam ni ravno v pomoč. Današnji svet je namreč zares v slabem stanju. Iz ene krize in izrednih razmer gremo naravnost v druge, s slabega gremo nenehno na slabše.

Od tod vsesplošna apatija, brezup in fatalizem. Postali smo nemočni opazovalci tega, kar se nam dogaja, prihodnost vidimo podobno kot sedanost, ali pa še slabše, distopično. Živimo v časih, ki jim vlada predstava nočne more. Ta se v ožjem smislu nanaša na travmatične ali tesnobne sanje, tj. sanje, v katerih se sanjalcu prikazuje nekaj skrajno neznosnega. V širšem pogovornem smislu nočna mora opisuje najslabšo možno situacijo, v kateri je nekdo ujet in iz katere ne more pobegniti. Do določene mere se nočna mora ujema s tistim, kar se sicer imenuje »worst case scenario«, najslabši možni scenarij. A če za slednjega obstajajo protokoli, za svet nočne more takšnih protokolov (še) nimamo. Potrebujemo iznajdbo *drugačne* prihodnosti. To pa je mogoče le na kolektivni in politični ravni.

Tudi s filozofskega vidika prihodnost ni nekaj nujnega. Sklepanje o tem, kaj se bo zgodilo v prihodnosti, na podlagi tega, kar se je že zgodilo v preteklosti, je problematično. Iz zgodovine smo se naučili, da se iz preteklega glede prihodnosti v resnici ne moremo ničesar naučiti. Znani Ciceronov rek, *historia magistra vitae est*, »zgodovina je učiteljica življenja«, je morda še lahko veljal v statični in ciklični antični družbi, z nastopom modernosti pa smo spoznali, da se iz zgodovine lahko učimo le za nazaj. Poleg tega moderno filozofijo zaznamuje problematizacija nujnosti in kavzalnosti. Škotski razsvetljenec David Hume, ki je s svojim skepticizmom in empirizmom odločilno vplival na Kanta, je problematiziral logiko kavzalnosti – iz dejstva, da je danes sonce vzšlo, ne sledi, da bo tako tudi jutri. Železni Aristotelovi zakoni logike – če A ..., potem B – pač ne veljajo vedno in povsod.

Isto velja za sklepanje o prihodnosti na podlagi preteklih izkušenj. Če danes, recimo, pogledamo petdeset let nazaj,

lahko vidimo, da je svet v določenem pomenu ostal enak: še vedno smo zavezani gospodarstvu – naj ga imenujemo kapitalizem ali neofeudalizem – ki temelji na fosilnih gorivih, izkoriščanju narave in človeka s strani drugega človeka. A čeprav je svet v grobem ostal enak, je hkrati doživel spremembe, o kakršnih se tudi najpronicljivejšim futurologom (kot je bil Alvin Toffler s svojo knjigo *The Third Wave*) ni niti sanjalo. Nauk za leto 2075 je torej v tem, da se tudi najbolj inteligentni daljnovidneži naposled osmešijo.

Pa vendar smo glede določenih stvari v sedanosti lahko gotovi, da se bodo zgodile. Razen če jih seveda ne bomo spremenili. Filozofija v tej točki loči med *futur* in *avenir*, med bodočnostjo in prihodnostjo, med tem, kar bo (ker v nekem pomenu že danes je), in tem, kar se bo (morda) pripetilo jutri, kar Nicholas Taleb imenuje »črni labodi«. A tudi tu ne kaže vsega razumeti dobesedno. Naj podam primer. Takšen »črni labod« oziroma nepredvidljivi dogodek je bil padec berlinskega zidu 9. novembra 1989, ki si ga ne v sedemdesetih letih ne kdaj kasneje nihče ni predstavljal. A kljub temu, da je omenjeni dogodek spremenil svet, ni odpravil logike, na kateri je temeljil sam. Veliki zid je res triumfalno padel, a potihoma so vzniknili novi vidni zidovi in meje (vzhodne in južne meje EU, Trumpova meja z Mehiko ipd.), če nevidnih niti ne omenjamo. Hladne vojne je bilo tako zmagoslavno konec, za kar pa danes plačujemo ceno v obliki ruske agresije na Ukrajino ter z obeti nove hladne vojne (tokrat med ZDA in Kitajsko).

Ko torej načrtujemo drugačno prihodnost, se moramo zavedati, da ni dovolj, če odpravimo zgolj določene pojave: odpraviti je treba tudi vzroke in razloge zanje. To je mogoče le z radikalnimi družbenimi spremembami in z drugačno družbeno vizijo. Pri tem se bo treba otresti številnih iluzij, med katerimi je najtrdovratnejša progresizem. Ta izvira iz razsvetljenstva in predpostavlja, da gremo v zgodovini samodejno vedno na bolje. Obstajajo njegove različne pojavne oblike, od akcelerationizma in tehnoprogresizma do še vedno žive neoliberalne fantazme, da »trg najde rešitve za vse probleme«. Znebiti se

moramo te temeljne iluzije, da obstaja neki subjekt – naj bo to trg, zgodovina ali srečno naključje – ki nam bo kot *deus ex machina* v pravem trenutku priskočil na pomoč. Takšen vseveden in vsemogočen subjekt, pa naj bo trg ali bog, skratka, »subjekt, za katerega se predpostavlja, da ve«, ne obstaja. To spoznanje nam v razmerju do leta 2075 zagotavlja določeno svobodo, z njo pa tudi (družbeno) odgovornost za boljšo prihodnost.

IZGUBLJENE IN NAJDENE PRIHODNOSTI

Hana Hawlina, Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti
v Ljubljani in Oddelek za psihologijo Univerze v Ljubljani

Ali ni kar noro, da smo ljudje sploh zmožni razmišljati o letu 2075? Nobena druga žival si ne postavlja vprašanj o tem, kakšen bo svet, desetletja vnaprej. In čeprav se nam zdi načrtovanje prihodnosti nekaj samoumevnega, v resnici ni: večino zgodovine smo živeli iz leta v leto, brez urbanističnih vizij in dolgoročnih strategij. To, da se danes pogovarjamo o letu 2075, je odraz posebne človeške sposobnosti – in nuje. V času podnebnih sprememb, širjenja bojišč ter energetske in socialne krize leto 2075 ne zveni samo kot oddaljen datum, ampak kot svarilo.

Ni dovolj, da lahko razmišljamo o prihodnosti – razmišljati o njej tudi moramo. Pa vendar: v domišljiji in napovednih modelih lahko preskočimo desetletja, v resnici pa se prihodnost skoraj nikoli ne izteče tako, kot smo jo narisali. V tem je ironija človeške zmožnosti: ves čas gradimo vizije prihodnosti, a pogosto živimo v ruševinah njihovih zmot. Psiholog Philip Tetlock je to pokazal s slavno raziskavo; več kot dvajset let je zbiral napovedi političnih analitikov, ekonomistov, vojaških strategov ipd. – ljudi, ki naj bi imeli največ znanja in podatkov. Izkazalo se je, da so bile njihove prerokbe večinoma zgrešene, pogosto komaj kaj boljše od metanja kovanca. Če so strokovnjaki pri napovedovanju prihodnosti tako klavni, kako smo pri načrtovanju prostora lahko boljši? Sploh zato, ker se arhitekturne in urbanistične zmote ne izgubijo v arhivu časopisov, ampak ostajajo z nami kot betonske lupine, dolgovi in pozidane poplavne ravnice. Tetlockova študija nas uči, da najbolj zanesljivi niso samoprepričani preroki, temveč tisti, ki razmišljajo verjetnostno, dvomijo o lastni gotovosti, nenehno popravljajo ocene in delujejo v raznolikih skupinah.

Domšljija je kljub vsem svojim omejitvam in vrzelim naše najboljše orodje za predstavljanje prihodnosti. Že Lev Vigotski je poudarjal, da se napaja iz kulturnih virov, ki si jih delimo: iz literature, umetnosti, arhitekture, skupnih spominov in znanstvenih teorij. Domšljija se nikoli ne rodi v samotni in praznini, temveč se napaja v javnih diskurzih, podobah, pogovorih, upih ... in se nato vpiše v materialnost. Henri Lefebvre bi rekel, da

je prostor družbeni produkt, vendar družbo tudi producira. Ideologije se utrdijo v razporeditvi stavb, v ritmu javnih institucij, v vidnih in nevidnih režimih dostopa. Trgi, bloki, parki in ograje so oder za oblikovanje domšljije: dvigujejo ali režejo obzorje in tiho sporočajo, čigava prihodnost šteje. Zasebni prostori rojevajo zasebne prihodnosti. Vprašanje, kako bomo živeli leta 2075, se tako prevede v banalneje, a odločilnejše vprašanje: čigav bo prostor in komu v prid se bo urejal?

Če se ozremo naokrog, lahko v prostoru razbiramo arhiv preteklih prihodnosti – tistih, ki so uspele, in tistih, ki so propadle. Socialistični spomeniki so utelešene obljube sveta, ki se ni uresničil. Duhovi izgubljenih prihodnosti so med nami, ne kot muzejski eksponati, ampak kot opomnik, da bi lahko šli po drugačnih poteh. Stožice so duh druge vrste: neoliberalni projekt, ki se nam je izneveril že med gradnjo. Arhitektura, ki naj bi simbolizirala samozavestno prestolnico, danes nemo priča o kratkih horizontih in praznih obljubah. Če je modernizem gradil stoletne prihodnosti, neoliberalna Ljubljana sproti proizvaja ruševine.

Rog je bil dolgo prostor drugačne domšljije. Nekdanja tovarna je postala zatočišče vseh, ki jih mesto ni znalo ali hotelo sprejeti: migrantov na balkanski poti, umetnikov brez ateljejev, kolektivov, ki so delovali drugače. Domšljija tam ni bila marketinška strategija, temveč praksa. V dvoranah z okrušenimi stenami in na dvoriščih brez protokola so se vadile prihodnosti, ki ne sprašujejo po dovoljenjih, temveč po dostojanstvu. Ko je bil nadomeščen z brezhibno podobo »urejene« Ljubljane, je mesto jasno povedalo, kaj si želi: očiščeno prihodnost brez odstopanj. Vprašanje ni le estetsko, marveč politično: kateri življenjski načini so lahko del naše skupne prihodnosti in ktere izrežemo kot nezaželene? Rog danes straši kot zglancan nagrobnik izgubljene prihodnosti, kot opomin, kako hitro se lahko izbriše alternativne poti. Nekdanji laboratorij nepopolnih, a živih prihodnosti se je preobrazil v razstavnini prostor kreativnih industrij, v kuliso za hip lokale in turistične selfije.

Če se zazremo iz Ljubljane proti Velenju, vidimo drugo šolo domšljije. V povojnih letih je mesto zraslo kot načrtovana socialistična vizija s širokimi alejami, javnimi ustanovami in stanovanji kot pravico, ne investicijo. Tisto dolgoročno mišljenje – »gradimo za vnuke« – še danes drži skupaj veliko vsakdanje infrastrukture. A Velenje hkrati nosi drugo veliko zgodbo časa: obrat proč od premoga. Tu se odloča, ali je mogoče staro infrastrukturo prebrati na novo, energetske rane spremeniti v ekološke in socialne projekte. Eden od odgovorov se že nakazuje: jezero, nastalo na rudniških ugrezninah, je postalo skupnostni prostor plavanja in rekreacije. V času vse bolj peklenskih poletij, ko Sloveniji primanjkuje javnih kopališč, še zlasti čutimo pomen čistih voda, ki niso dostopne zgolj kot wellness paket.

Leto 2075 bo prišlo. Vprašanje je, kaj bo tedaj oblikovalo naša okolja: duhovi praznih nakupovalnih središč, posekanih dreves, zacementiranih parkov in noro dragih turističnih kulis? Ali prostori, ki bodo obstali, ker so bili grajeni za skupnost, za življenje in za prihodnosti, daljše od enega mandata? Naloga arhitekture in urbanizma bo širiti prostor skupne domšljije v zvezi s tem, kako premostiti vse preteče izzive. Prihodnosti morda ne bomo uganili, a ključno je, ali jo bomo znali zgraditi tako, da bo zdržala.

PRIZNANJA ZAPS 2025

Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS) vsako leto organizira pregledno razstavo in podeli strokovna priznanja za najvidnejše dosežke svojih članov na področju arhitekture, krajinske arhitekture in prostorskega načrtovanja. Namen priznanj je spodbujati ustvarjalnost ter usmerjati pozornost javnosti na kakovostno arhitekturo, urejanje odprtega prostora in prostorsko načrtovanje. Hkrati želimo s tem prispevati k večjemu zavedanju o kulturnem in ustvarjalnem pomenu projektiranja ter o njegovem vplivu na oblikovanje prostora. ZAPS priznanja podeljuje tudi za izjemne organizacijske dosežke ter za širše strokovne prispevke k razvoju stroke in uveljavljanju zbornice. Prejmejo jih lahko člani ZAPS oz. podjetja ali avtorske skupine, v katerih člani delujejo. Priznanja so namenjena projektom, ki pomembno prispevajo h kakovostni prostorski in arhitekturni podobi našega okolja. Podeljujejo se na podlagi splošnega akta o podeljevanju priznanj ZAPS.

Zbornica priznanja podeljuje neprekinjeno že od leta 2005 – letos jih bomo podelili že dvajsetič!

ČASTNI ČLAN ZAPS IZR. PROF. DR. KALIOPA DIMITROVSKA ANDREWS, UNIV. DIPL. INŽ. ARH.

Izr. prof. dr. Kaliopa Dimitrovska Andrews je ena izmed osrednjih osebnosti slovenskega in širšega srednjeevropskega urbanizma. S svojim strokovnim, znanstvenim in pedagoškim delom je pomembno prispevala k razvoju prostorskega načrtovanja in urbanističnega oblikovanja v Sloveniji, obenem pa k njuni prepoznavnosti in razvoju v širšem evropskem okolju. V svojem profesionalnem delovanju že pet desetletij povezuje teorijo in prakso ter raziskovalno delo, poudarja pomen strateško usmerjenega prostorskega razvoja in spodbuja mednarodno akademsko sodelovanje.

Po diplomu na Fakulteti za arhitekturo Univerze v Ljubljani leta 1974, pri prof. Edvardu Ravnikarju, je svoje znanje sistematično nadgrajevala z magistrskim študijem na interdisciplinarnem programu prostorskega in urbanističnega planiranja (1989, IPŠPUP, FGG) ter doktoratom s področja urbanističnega oblikovanja (1994, UL FA in JCUD), pri čemer sta njeno raziskovalno pot usmerjala prof. dr. Vladimir Brezar in dr. Georgia Butina. Pomemben del formalne izobrazbe in raziskovalnih izkušenj si je pridobila na Oxford Brookes University v Veliki Britaniji, kjer je delovala v okviru institucije Joint Centre for Urban Design, ki je bila v tistem času med najnaprednejšimi evropskimi središči za urbanistično izobraževanje in teorijo.

Kot dolgoletna sodelavka Urbanističnega inštituta Republike Slovenije, med letoma 1994 in 2010 pa tudi njegova direktorica, je dr. Dimitrovska Andrews odigrala ključno vlogo pri uveljavitvi inštituta kot najpomembnejše znanstvenoraziskovalne ustanove s področja prostorskega načrtovanja in z njim povezanih ved v Sloveniji ter pri njegovem aktivnem vključevanju v mednarodni prostor, zlasti prek sodelovanja v mednarodnih mrežah, npr. ENHR (European Network for Housing Research), IFHP (International Federation for Housing and Planning) in drugih evropskih strokovnih platformah. V času njenega direktorovanja je UIRS ustanovil programsko skupino za razvoj temeljnega in aplikativnega raziskovanja v prostorskem in urbanističnem načrtovanju, pa tudi infrastrukturni program za tehnično podporo raziskovalnemu delu skupine.

Priznanje podeli upravni odbor ZAPS za največje oz. obširnejše organizacijske in strokovne prispevke k razvoju in uveljavljanju ZAPS in stroke.

Kot raziskovalka in urednica je dr. Dimitrovska Andrews sooblikovala številne strokovne in znanstvene publikacije. Prav tako je vodila številne ključne strateške in izvedbene projekte, med njimi za prostorsko zasnovo Mestne občine Ljubljana (2002), prostorsko-urbanistični plan Tivta (2009) in PUP Podgorice v Črni gori (2014), ki še danes veljajo za vzorčne primere integriranega načrtovanja urbanega prostora v širšem regionalnem kontekstu. Leta 2009 je za slednjega skupaj s sodelavci prejela zlati svinčnik ZAPS.

Njena znanstvena bibliografija obsega več kot 300 enot, med njimi številne izvirne znanstvene članke, pregledne razprave in monografske prispevke, ki so pomembno oblikovali teoretske temelje sodobnega urbanizma pri nas. Zlasti velja omeniti monografijo *Transformation of Cities in Central and Eastern Europe: Towards Globalisation* (United Nations University Press, 2005), pri kateri je sodelovala kot urednica in soavtorica in ki je obravnavala transformacijske procese mest v postsocialističnem kontekstu. Raziskava *City Urban Design in a Free Market Economy* (Urban Design International, 2001), v kateri je analizirala pomen urbane oblikovalske logike v razmerah tranzicije in liberalizacije prostora, je bila pionirsko delo o urbanističnem oblikovanju v vzhodnoevropskem prostoru. V članku *Large Housing Estates in Slovenia: A Framework for Renewal* (European Journal of Housing Policy, 2001) je obravnavala prenovno velikih stanovanjskih sosesk, tematiko, ki jo je s sodelavci aktivno razvijala tudi v okviru projektov, kot je primerjalna analiza slovenskih in hrvaških sosesk v letih 2020–2023. Kot avtorica ostaja aktivna tudi v zrelem obdobju svojega ustvarjanja; nedavno je skupaj z soavtorji prispevala znanstveni članek *Ljubljana – European Green Capital 2016: From Strategic Spatial Planning to Governance* (Sustainability, 2024), ki ilustrativno prikazuje prehod od načrtovanja prostora k upravljanju, kar je bil eden od ključnih premikov v sodobni urbanistični praksi.

Ves čas je bila dr. Dimitrovska Andrews aktivna tudi kot pedagoginja in mentorica. Kot izredna profesorica za področje urbanizma je predavala na Fakulteti za arhitekturo Univerze v Ljubljani, na Evropski pravni fakulteti, na Fakulteti za družbene vede in v tujini, med drugim na univerzah v Oxfordu in v Podgorici. S svojim pedagoškim in organizacijskim delom je pomembno prispevala k razvoju interdisciplinarnega prostorskega izobraževanja na Univerzi v Ljubljani. Posebej pomembna je njena vloga pri oblikovanju teorije urbanističnega oblikovanja kot znanstvene discipline v slovenskem prostoru, kar se še posebno odraža skozi njeno delo *Orodja za usmerjanje in nadzor urbanih oblik* (2011).

Njen pristop k urbanizmu je prežet z jasno zavestjo o družbeni odgovornosti stroke. V številnih svojih zapisih in predavanjih se je zavzemala za celovite, vključujoče in strateško usmerjene pristope k urejanju mest in naselij, za izboljševanje stanovanjskih razmer, za kulturo prostora in za ponovno afirmacijo oblikovne dimenzije urbanizma. Posebej izstopa njena sposobnost povezovanja različnih prostorskih meril – od strateških planov in prostorskih zasnov do podrobnega urbanističnega načrtovanja in urbanističnega oblikovanja. Obvladovala je tako velika merila, ki zadevajo dolgoročno usmerjanje razvoja večjih urbanih območij in regij, kot tudi mala merila, kjer se izražata občutljivost za prostor in razumevanje konkretnega prostorskega konteksta. Svoje teoretske in strateške pristope je udejanjala tudi skozi konkretne predloge prostorskih ureditev; je soavtorica več kot desetih nagrajenih natečajnih projektov.

Njeno delo odlikuje uravnoteženost med kvantitativnimi analizami in normativnimi zahtevami na eni strani ter kvalitativnimi, oblikovalskimi in družbeno zaznamovanimi komponentami prostora na drugi strani. Pri tem racionalno načrtovalsko logiko uspešno prepleta z načeli oblikovalske interpretacije konteksta prostora. V tem smislu je pionirka vključevanja kvalitativnih kriterijev v prostorsko načrtovanje; tak pristop je razvijala v poznih devetdesetih letih (na primer *Urbanistične*

delavnice kot orodje v prostorskem planiranju, Urbani izziv, 1997), pa tudi v kasnejših teoretskih in aplikativnih delih (npr. *Študija Orodja za usmerjanje in nadzor urbanih oblik*, UIRS, 2011). Njena sposobnost prevajanja kompleksnih družbenih, okoljskih in infrastrukturnih vprašanj v prostorsko razumljive, strokovno podprte in oblikovno premišljene rešitve je redkost, ki jo je znala nadgraditi z etičnim kompasom in zavezanostjo javnemu interesu.

Za svoje delo je prejela številna priznanja, med drugim platinasti svinčnik ZAPS (2007) za življenjsko delo in zlati svinčnik ZAPS (2009) za Prostorsko-urbanistični plan občine Tivat. Njeno celostno delovanje izkazuje temeljne vrednote arhitekturne in urbanistične stroke: strokovno odličnost, interdisciplinarno povezanost, mednarodno uveljavljenost, pedagoško širino in jasno družbeno odgovornost. Njeno delo ni le prispevek k stroki, temveč pomeni kulturni kapital in strokovni kompas za prihodnje generacije prostorskih načrtovalcev.

Naziv častne članice ZAPS kot priznanje bo še dodatno prispeval k izjemni in trajni zapuščini dr. Kaliope Dimitrovske Andrews v razvoju slovenske in evropske urbanistične misli ter prakse.

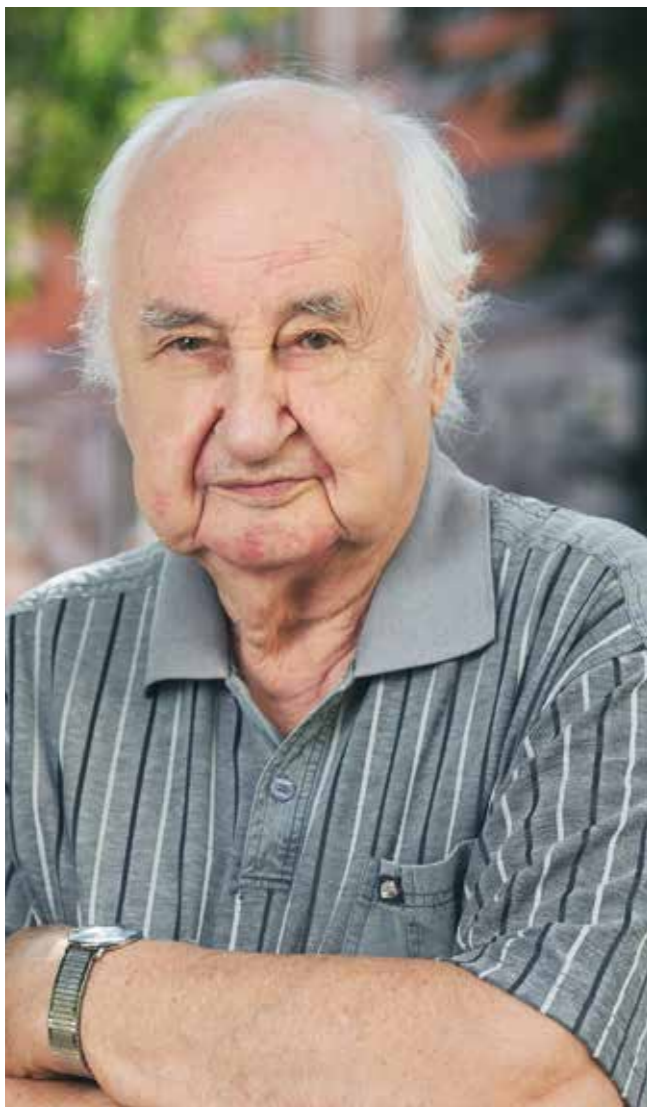
PLATINASTI SVINČNIK

Platinasti svinčnik se podeli članu ZAPS za obsežen opus in vrhunske dosežke na področju arhitekture, krajinske arhitekture ali prostorskega načrtovanja. Priznanje podeli t. i. platinasta komisija.

Za leto 2025 je komisija podelila platinasti svinčnik na podlagi edinega prispelega predloga.

PLATINASTI
SVINČNIK
ZAPS
2025

Milan Zdravko Kovač

Peter Kerševan (1938–2024)

PLATINASTI SVINČNIK MILAN ZDRAVKO KOVAČ, UNIV. DIPL. INŽ. ARH.

PETER KERŠEVAN, UNIV. DIPL. INŽ. ARH.

Arhitektka Milan Zdravko Kovač in Peter Kerševan sta iz arhitekture diplomirala v šestdesetih letih na takratni FAGG v Ljubljani. Uspešni mednarodni karieri sta vsak po svoje zelo zgodaj začela s številnimi prestižnimi realiziranimi deli.

Že prvi projekti Milana Zdravka Kovača – Unesco, ARISBR: šole v južni in vzhodni Aziji (1970 in 1971); Bromma, naselje Bara (Švedska); Al Ahli Bank of Kuwait – so bili opazni in so prispevali k skupnosti, okolju in kulturni identiteti. Tudi Kerševan je nase opozoril že s prvimi projekti in realizacijami (blagovnica v Idriji; hotel in kongresni center v Sao Tomeju in Principu; hotel Beograd, Moskva; naselje Pyramid Gardens, Kairo, Egipt; kongresni center v Ulan Batorju, Mongolija; hotelski kompleks Bernardin, Portorož ...).

Na prelomu tisočletja sta arhitektka nadaljevala delo v tujini ter sodelovala pri projektih prenove in prezentacije svetovne dediščine v Italiji, na Kitajskem in v Nepal.

Leta 2009 sta začela intenzivno delovati skupaj. Neločljivo povezana sta se kot kreativna dvojica s posebno pozornostjo, senzibilnostjo in strokovno kompetentnostjo ukvarjala predvsem z glavnim mestom Slovenije, Ljubljano. Poglobila sta se v urbano in arhitekturno zgodovino mesta, odstirala plasti njegove dediščine ter s konkretnimi, celovito razvitimi predlogi opozarjala na spregledane priložnosti njene sodobne interpretacije (prazgodovina s koliščarji, srednji vek z obzidji itd.).

Vzporedno sta pozorno spremljala pereče sodobne urbanistične in infrastrukturne probleme Ljubljane ter se aktivno odzivala predvsem na izzive, povezane s prenovo osrednje mestne tržnice ter z načrtovanjem novega potniškega centra in obvozne trase proge za tovorni železniški promet.

Pripravila sta tudi nekaj predlogov za ureditve na nacionalno pomembnih lokacijah kulturne dediščine, kot sta na primer nekropola v Šempetru in srednjeveški kamnolom v Kranju.

Kot tandem sta se vse do smrti Petra Kerševana v letu 2024 aktivno udeleževala javnega diskurza ter v medijih redno objavljala svoje kritične strokovne prispevke in predloge alternativnih rešitev za različne občutljive teme, povezane

z urejanjem mesta. Svoje pobude sta izdala tudi v številnih publikacijah (Zamujene priložnosti mesta Ljubljane; Podzemni muzej, predstavitev kolišča Brkatega soma; Kako naprej; Zelena Ljubljana ali razkosana betonska džungla in Kaj pa južno-vzhodna obvoznica, gospod župan?).

Njune kritike in predlogi so spodbujali javno razpravo o arhitekturnih vprašanjih v želji po povečanju zanimanja javnosti za kakovostno načrtovanje prostorov in izboljšave prostorskih rešitev, kar pomembno prispeva k zaščiti okolja in skupnosti.

Milan Zdravko Kovač po prijateljevem odhodu deluje sam, a se še vedno vneto odziva na problematiko urbanističnega načrtovanja na področjih, ki sta jih s kolegom razvijala skupaj. V zadnjem času se osredotoča predvsem na obsežne in korenite posege za zgraditev garaže in območju Vodnikove tržnice, za katero predlaga alternativno rešitev z ureditvijo podzemnega srednjeveškega muzeja na območju nekdanjih vzhodnih mestnih vrat in barbikana.

Oba arhitekta sta v vseh teh letih poslušala in upoštevala potrebe skupnosti, kar jima je omogočalo, da sta razvijala etično odgovorne rešitve, ki bolje odražajo potrebe ljudi in določajo naš prostor. Njuna jasno oblikovana in konstruktivna kritika strukturnih napak nekaterih pomembnih arhitekturnih projektov v Ljubljani izraža visoko stopnjo strokovne odgovornosti do prostora in zahtev za zagotavljanje kakovosti in celovite koristnosti arhitekturno-urbanističnih rešitev. Njuna dolgoletna prizadevanja so obenem tudi pomemben zgled in spodbuda za aktiven, odgovoren odnos strokovne in širše javnosti do različnih vprašanj na področju urbanizma ter varstva in kakovostne prenove kulturne dediščine, pa tudi kakovostnega urejanja prostora nasploh.

Kolega Kovač in Kerševan sta bila vzor trdne držbe, visokih kompetenc in odpornosti, tako strokovno kot tudi po človeški plati; njuno poslanstvo zdaj pokončno nadaljuje arhitekt Milan Zdravko Kovač sam.

PATINASTI SVINČNIK

Patinasti svinčnik je priznanje za odlično realizacijo starejšega datuma, katere kakovostno načrtovanje in izvedba sta se potrdila z leti obstoja in uporabe. Za priznanje lahko praviloma kandidirajo realizacije, starejše od deset let. O priznanju patinasti svinčnik odloča zlata komisija za odlično realizacijo z dodatnim članom, in sicer izbira med kandidati, podanimi na predlog samih članov komisije, matičnih sekcij in drugih organov ZAPS, članov ZAPS ali drugih pripadnikov zainteresirane (strokovne) javnosti.

Za priznanje patinasti svinčnik sta prispela dva predloga, več objektov so predlagali tudi sami člani komisije. Vendar se je komisija odločila, da patinasti svinčnik podeli realizaciji starejšega datuma na predlog lastnih članov.

Pri izbiri je komisijo vodilo naslednje izhodišče: Programsko naj bo objekt družbeno pomemben, s trajnostnimi odlikami vpet v javni prostor. S svojo prezenco naj skozi čas uspešno ohranja vlogo v prostoru, tako v urbanem kontekstu kot v funkciji in oblikovanju. Izraža naj prispevek k pravilni, domiselni izrabi prostora, pa tudi h kreativnosti oblikovnega izraza.

PATINASTI
SVINČNIK
ZAPS
2025

PATINASTI SVINČNIK SREDNJA ZDRAVSTVENA ŠOLA V LJUBLJANI, 1998

Jurij Kobe, univ. dipl. inž. arh.,
Milena Todoric Toplišek, univ. dipl. inž. arh.

Komisija za patinasti svičnik:
prof. dr. Rudolf Klein Dr. Eng., Dr. Phil.
Žiga Ravnikar, univ. dipl. inž. arh.
Matevž Zalar, univ. dipl. inž. arh.
dr. Tanja Simonič Korošak, univ. dipl. biol.
Majda Kregar, univ. dipl. inž. arh.

Natečaj 1995

Avtorja

Jurij Kobe, univ. dipl. inž. arh.,
Milena Todoric Toplišek,
univ. dipl. inž. arh.

Sodelavka

prof. dr. Dominika Batista,
univ. dipl. inž. arh.

IDP, PGD in PZI 1996 – 98

Naročnik

Republika Slovenija,
Ministrstvo za šolstvo in šport

Avtor

Jurij Kobe, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavke

Maja Ivanič, univ. dipl. inž. arh.,
Lenka Kavčič, univ. dipl. inž. arh.,
Sandra Fatur, univ. dipl. inž. arh.

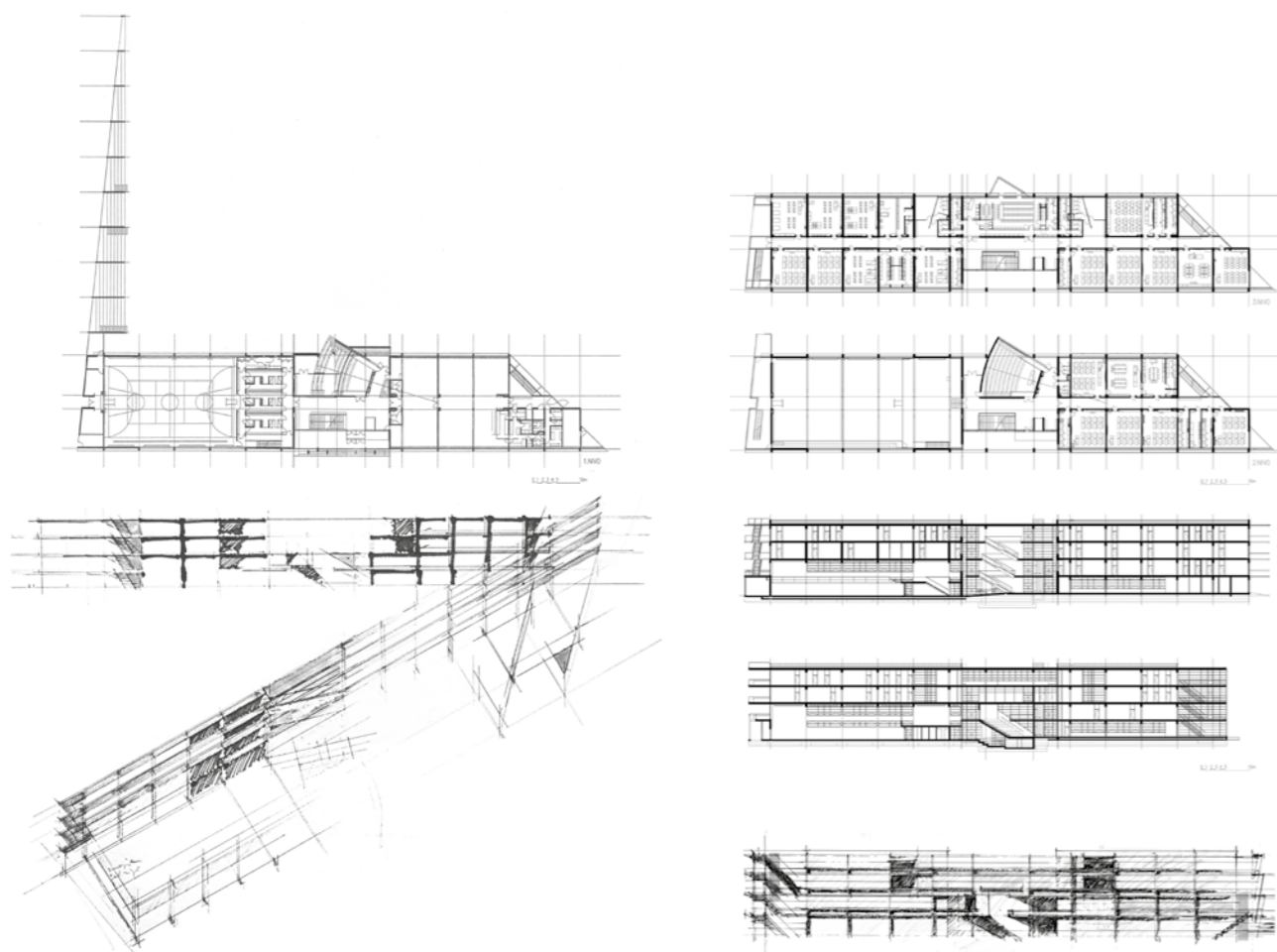
Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 1998

Srednja zdravstvena šola v Ljubljani je bila zgrajena leta 1998 po zmagovalnem natečajnem projektu, ki je nosil zanimiv naslov »Palača«. Lokacija, namenjena šolski zgradbi, je imela ob Poljanski cesti že širok drevesni nasad. Želja arhitektov je bila oblikovati mestotvorno zgradbo, tako po volumnu in obliki kot po zasnovi njene notranje strukture. Hoteli so vzpostaviti urbano merilo, urbani kontekst, ki takrat v tem delu Poljanske ceste še ni bil izoblikovan.

Zasnova strukture zgradbe predstavlja prizadevanje, kako notranjost in atmosfero središča šole z vertikalno avlo odpreti in zblížati z zelenim zunanjim javnim prostorom, kar je izrednega pomena za občutenje resnično mestotvorne arhitekture.

Monolitno zgradbo, katere vzdolžni korpus je postavljen ob večjo obulično zelenico, ki je v urbano celoto vključena kot predprostor šole, sestavljajo osrednji vhodni sklop ter stranski krili s prostori, namenjenimi pouku. V osrednjem delu so v vseh etažah poglavitni skupni prostori šole: vhod s preddverjem, velika predavalnica, nad njo zbornica s šolsko upravo ter na vrhu knjižnica. V ta osrednji volumen je vključen del zunanjega mestnega prostora, saj je zasnovan transparentno, da se že z ulice sluti dogajanje v zgradbi, pa tudi za njo. Tako preplet zaprtih in odprtih prostorov ustvarja enovito celoto. V želji, da ne bi okrnili dragocenega zalednega zelenega prostora parcele, je v eno od kril inkorporiran tudi sklop telovadnic in garderob.

Pri oblikovanju stavbe je bila namenoma poudarjena strukturiranost tako celotnega volumna kot njegovih posameznih elementov. Izkoriščena je didaktična vloga arhitekture, ki je v šolski zgradbi nasploh pomembna. Stavba izpričuje tudi značaj ljubljanske šole za arhitekturo. Avtorji so si izposodili na primer obliko fasade Astre Savina Severja, ki je pomemben del ljubljanske arhitekturne atmosfere, in jo po svoje ustrezno modificirali. V podobni želji so na stranskih fasadah zgradbe prikazali prerez njenega volumna. Tudi sicer je v objektu kar nekaj eksperimentov: poleg sklopa telovadnic, umeščene pod razrede, so v slednjih tlaki brez estrihov, toplotna izolacija oboda zgradbe je na notranji strani, dolge horizontale fasadnih »senčil« osrednjega dela so obešene. Škoda je le, da se v stavbi, ki je bila projektirana za 600 šolarjev, danes gnete več kot 900 dijakov in zato vhodno avlo zasedajo garderobne omarice ...

Zgradba Srednje zdravstvene šole v Ljubljani danes deluje odlično, je funkcionalno in oblikovno aktualna, brezčasna in s svojo premišljeno urbanistično zasnovo pomeni primer mestotvorne arhitekture.

Za to brez dvoma uspešno izvedbo arhitektom Juriju Kobetu, Mileni Todorici, Dominiki Batista, Maji Ivanič, Lenki Kavčič in Sandri Fatur podeljujemo priznanje patinasti svinčnik.

ZLATI SVINČNIK

Priznanje zlati svinčnik je častno in se podeljuje za odlično izvedbo s področja arhitekture in krajinske arhitekture, vsako drugo leto pa tudi s področja prostorskega načrtovanja v zadnjih petih letih.

Zlati svinčnik za odlično izvedbo na področju arhitekture in krajinske arhitekture podeli t. i. zlata komisija, ki jo sestavljajo trije arhitekti in krajinski arhitekt. Komisija je pregledala prispele predloge in obiskala projekte, ki jih je uvrstila v ožji izbor. Dobitnike priznanj je izbrala na podlagi kompleksnosti, inovativnosti in oblikovalske odličnosti, ne glede na slog, vrst ali velikost projekta. Nagrajene realizacije morajo slediti kriterijem za trajnostno gradnjo.

Za nagrado so kandidirale realizacije, nastale v obdobju zadnjih petih let (2020–2025), le v kategorije krajinskih ureditev, vrtov in urbanih prostorov so bile lahko uvrščene tudi realizacije, ki so nastale v obdobju največ zadnjih desetih let (od l. 2015), če je narava ureditev takšna, da je njihova končna podoba lahko vidna šele po preteku daljšega časovnega obdobja. Kandidirajo lahko le redni člani ZAPS.

Priznanja za odlično realizacijo s področja arhitekture, krajinske arhitekture in prostorskega načrtovanja se lahko podeljujejo v naslednjih kategorijah:

- stanovanjska hiša (z manj kot petimi stanovanji)
- večstanovanjska stavba (z več kot štirimi stanovanji)
- poslovna stavba (administrativne in proizvodne stavbe)
- javna zgradba (izobraževalna, turistična, zdravstvena, trgovska, rekreacijska ...)

- notranja oprema
- krajinska ureditev (parki, pokopališča, rekreacijska območja, ureditve ob infrastrukturnih objektih)
- vrt
- urbani prostor (ureditev odprtega javnega prostora)
- usklajen predlog oziroma sprejet prostorski načrt (prostorski načrt lokalne skupnosti, regije, države ali čezmejne ureditve, smiselno soroden načrt ali izvedbeni prostorski načrt)
- študije, strokovne podlage in raziskave na področju prostorskega načrtovanja.

Za nagrado zlati svinčnik za odlično izvedbo na področju arhitekture in krajinske arhitekture je kandidiralo kar 48 predlogov, med njimi: 13 individualnih hiš, 5 večstanovanjskih stavb, 5 poslovnih stavb, 12 javnih zgradb, 8 projektov notranje opreme, 1 krajinska ureditev parkov, trgov ali drugih javnih površin, 1 vrt, 3 ureditve javnega odprtega prostora.

Strokovna priznanja zlati svinčnik za področje prostorskega načrtovanja se podeljujejo vsako drugo leto. Podeljuje jih »zlata komisija za področje prostorskega načrtovanja«. Komisijo sestavljajo štirje strokovnjaki z omenjenega področja. Za priznanje je letos kandidiralo osem (8) predlogov, med njimi pet študij oz. strokovnih podlag ter trije usklajeni predlogi oz. sprejeti prostorski načrti.

ZLATI SVINČNIK ZA ODLIČNO REALIZACIJO POROČILO

Zlata komisija za odlično realizacijo:
prof. dr. Rudolf Klein, Dr. Eng., Dr. Phil.
Žiga Ravnikar, univ. dipl. inž. arh.
Matevž Zalar, univ. dipl. inž. arh.
dr. Tanja Simonič Korošak, univ. dipl. biol.

Ob pregledu oddanih predlogov je žirija z zadovoljstvom ugotavljala vitalnost in doslednost sodobne slovenske arhitekture, njeno umeščeno v formalne in duhovne okvire, spoštovanje lokalnih tradicij ter njihovih kontekstov, grajenega in naravnega, zgodovinskega in sodobnega. V večini primerov rezultat izkazuje zadržan individualizem in preiščeno merilo, ki zavrača vpahljive oblike ter polemike s sosednjimi stavbami, naravnim okoljem in krajino. Pri tem gre za več kot za sprejemanje temeljnega duha kraja, saj so projekti postavljeni v različna okolja – alpsko, sredozemsko in nižinsko oziroma panonsko. O enotnem duhu kraja torej ne moremo govoriti. Skupni imenovalec stavb, postavljenih v različna geografska okolja, ni nabor skupnih oblik in/ali prostorskih načel, temveč filozofija, ki jih utemeljuje – ta omogoča različne vizualne manifestacije v kontekstu tesno prepletenega družbenega in okoljskega tkiva ter upoštevanje sodobnih interpretacij lokalnih tradicij, gradbenih postopkov in materialov.

Povedano drugače, slovenska arhitektura se uspešno izogiba pastem, v katere so se ujele razvpite sodobne stavbe, ki jih tu in tam pestijo neskladnost oblik, pompoznost potez in velika merila, ob tem pa še izrazit individualizem nekaterih uveljavljenih zvezdniških arhitektov ali tistih, ki si to želijo postati. Za razliko od njih se slovenski graditelji ne sončijo v soju žarometov kot primadone, temveč se praviloma vidijo v vlogi varuhov dediščine ter uporabnikov najnovejših tehnologij in postopkov.

Žirija je bila pri izbiranju najboljših predlogov soočena z zahtevno nalogo. Po temeljitem premisleku smo sestavili ožji seznam projektov ter obiskali in analizirali najzanimivejše stavbe in lokacije – potencialne zmagovalce. Po dolgi razpravi smo izbrali tri zmagovalce, ki jih predstavljamo v spodnjih utemeljitvah. Posebej želimo izpostaviti tudi preostale odlične projekte, ki so bili zaradi svojih umetniških in/ali tehničnih dosežkov uvrščeni v ožji izbor: Darsovo poslovno stavbo, Hišo Barje, prenovno Inštituta Svetega srca Jezusovega v Riu di Pusteria, stanovanjsko stavbo Elipsa, razstavo slovenske ilustracije *In kaj se je zgodilo potem?*, pripravljeno za sejem otroških knjig v Bologni, ter Hišo na Glavnem trgu v Novem mestu.

ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2025

44

ZLATI SVINČNIK ZA ODLIČNO REALIZACIJO POKOPALIŠČE ANKARAN

Void Arhitektura

Naročnik

Občina Ankaran

Vodja projektiranja

Uroš Rustja, univ. dipl. inž. arh.

Avtorji

Uroš Rustja, univ. dipl. inž. arh.,
Primož Žitnik, univ. dipl. inž. arh.,
Mina Hiršman, mag. inž. arh.,
Mateo Zonta, mag. inž. arh.,
Ana Kučan, univ. dipl. inž. kraj. arh.,
Luka Javornik, univ. dipl. inž. kraj. arh.,
Danijel Mohorič, mag. inž. kraj. arh.

Sodelavec

Tomaž Mlinarič, univ. dipl. inž. arh.

Lokacija/leto izgradnje

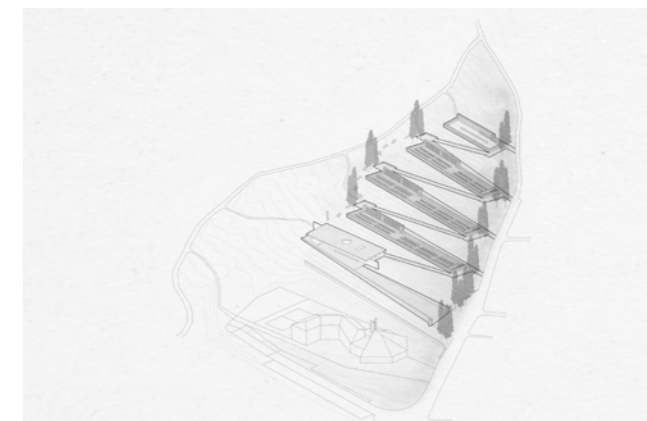
Ankaran, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta 7085 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Ana Skobe

Pokopališče, nastalo *ex nihilo*, leži na proti zahodu obrnjeni brežini, ki usmerja pogled na del slovenske obale in naprej na Tržaški zaliv. Obdano s sredozemskim gozdom predstavlja sintezo lokalnih pogrebnih običajev in nekaterih tujih modernističnih vplivov.

Tvori ga pet teras, zarezanih v pobočje. Na prvi stoji poslovilni objekt, ki ga pokriva velika železobetonska plošča z okroglo odprtino sredi stropa, skozi katero prodirajo drevesne veje, morda kot simbol drevesa življenja. Teraso so povezane s klančinami, ki obiskovalca na poti usmerjajo z ene terase na drugo. Oči se najprej ustavijo na stavbi poslovilnega objekta, kjer za črno kovinsko ograjo s posebnim vzorcem stoji katafalk; tu z igro svetlobe nastajajo prostorske plasti, ki svetle prostore ločujejo od temnejših. Vendar poslovilni objekt ne izstopa na način, običajen za cerkve, pač pa se kaže kot diskreten podarek na obiskovalčevi poti h grobovom. Tudi tu nastopajo enaki zidovi, ki obiskovalca pospremijo v kompleks in ga vodijo skozi njegove prostore. Arhitekturna izjemnost poslovilnega objekta izhaja iz velike železobetonske plošče, ki kot edini večji horizontalni arhitekturni element kompleksa zaokrožuje tektoniko stavbe. Na poti k poslovilnemu objektu obiskovalca

45

pritegne maketa pokopališča na kamnitem podiju; umetnina, ki prikazuje terasasto ureditev kompleksa. Pokopališče je odeto v zamolke barve, v rjave odtenke in barvo sredozemske rdeče prsti, kot aluzijo na vrnitev k materi zemlji.

Verjetno najpomembnejša pa je arhitekturno-haptično-motorična dimenzija pokopališča; vzpon v hrib, zaznavanje prostorov in volumnov med gibanjem, dotikanje različnih površin med postopnim vzpenjanjem skozi pokopališče, kjer se plast za plastjo razkrivajo arhitekturni in krajinski elementi. Med vzponom se obiskovalcu s teras in poti, ki se vijejo k vrhu brežine, odpirajo vedno novi in drugačni pogledi na morje in okoliško rastje. Potovanje se začne pri poslovilnem objektu in konča v gozdu nad pokopališčem. Na neki način ga lahko razumemo kot življenjsko pot tistih, ki so se tu na koncu svojega svetnega popotovanja vrnili k naravi, kar dodatno poudarjata še prostranost in dokončnost morskega obzorja.

Poleg barv zidove zaznamujejo tudi različni načini površinske obdelave; nekateri so popolnoma gladki, na otip kot teraco, drugi grobi, rustikalni, kamniti ali betonski; povezujejo jih manjši leseni elementi v slogu detajlov, ki jih je za stavbo fundacije Querini Stampalia v Benetkah ustvaril Carlo Scarpa. Takšen izbor materialov in pretanjeno niansiranje krepita izrazno moč in skladnost pokopališča. Krajinskoarhitekturni elementi tu niso le dodatek ali ozadje arhitekturi, temveč so sestavni del zasnove.

Ankaransko pokopališče v nekaterih pogledih spominja na Scarpovo pokopališče Brion z njegovimi dolgimi zidovi, vodnimi površinami in intimnimi, a prosojnimi plastnatimi prostori, kontrasti svetlobe in sence, duhovito uporabo tradicionalnih in sodobnih materialov, vključevanjem rastlin in ne nazadnje s preprostimi, prefinjenimi dejali, kot so vrata, tečajji, zapahi, lončki, pipe in podobno. Njegova filozofija in dinamična izkušnja pa sta vseeno drugačni od vzdušja, ki ga ustvarja njegov predhodnik. Scarpov objekt je postavljen na raven teren; je bolj ali manj zaprt in statičen, edinstven in čudežen mikrokozmos, medtem ko je ankaransko pokopališče

dinamično; obiskovalca spodbuja, da ga prehodi, se razgleda in ga razišče ter sodeluje v dialogu med stavbo in njenim okoljem. Opominja na pogrebni sprevod, ki je nekoč križem kražem potoval skozi mesto do končnega postanka pokojnika, obenem pa sledi sredozemski tradiciji vzpona na sveti hrib.

Tudi v zasaditvi odmeva narava sredozemske pokrajine in njenega avtohtonega rastja. Borovi gaji, grmovne skupine in pasovi cvetočih travnikov ustvarjajo podobo neprekinjene vezi med grajenimi terasami, naravnim terenom in ritmi njegove vegetacije.

Žirija prepoznava kakovost projekta v njegovi kontekstualnosti, dialogu s parkovno in arhitekturno ureditvijo, preprostosti materialov in detajlov, poigravanju s prehodi, njihovem razpiranju in oženju, intimnih prostorih ob grobovih ter v ureditvi prostora za vodnjak s pipami in zalivalkami. S preišljenim izborom materialov in oblik ter pretanjenim niansiranjem barv in svetlobe so avtorji ustvarili edinstveno izkušnjo tega arhitekturno-krajinskega kompleksa.

ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2025

ZLATI SVINČNIK ZA ODLIČNO REALIZACIJO ALPSKI HIŠI

Dekleva Gregorič arhitekti

Vodja projektiranja

Aljoša Dekleva, univ. dipl. inž. arh.

Avtorji

Dekleva Gregorič arhitekti: Aljoša Dekleva, univ. dipl. inž. arh., Tina Gregorič, univ. dipl. inž. arh., Jan Žužek, abs. arh., Andi Koder, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavci

Grega Kovič, univ. dipl. inž. grad., Simon Kogoj, univ. dipl. inž. grad., (Konzola d.o.o.), Matjaž Bobnar, univ. dipl. inž. el., (M-Blisk d.o.o.), Gregor Lipovšek, dipl. inž. str., (s.p.), Gregor Mihelič, dipl. inž. grad., (Standard d.o.o.)

Lokacija/leto izgradnje

Kranjska Gora, Slovenija, 2025

Velikost območja/objekta

971 m² / 131 m²

Tip objekta stanovanjska hiša

Foto Ana Skobe

Podobno kot mestno pokopališče v Ankaranu tudi projekt Alpski dvojčici vstopa v intenziven dialog s svojim naravnim in grajenim okoljem, ob tem pa uspešno spaja tradicijo z inovativnostjo v obliki, nosilnih konstrukcijah in materialih.

Hiši stojita sredi osupljive gorske pokrajine v bližini Triglavskega narodnega parka in najvišje gore v državi, na strmem, gozdnatem južnem bregu nad jezerom Jasna. Na zunaj posnemata tradicionalne alpske stavbe z njihovimi podolgovati volumni pod dvokapno streho, a sta v nasprotju z njimi bolj odprti in deloma previsni. Tudi dvokapnici, ki se z dolgimi napušči steguje v vse štiri smeri, je dovoljene več formalne avtonomije kot njenim konvencionalnim vzornikom. Podstrešje je med obema zatrepoma popolnoma odprto, njegovi konstrukcijski elementi, med njimi tudi jeklene lege, pa poetično segajo onkraj stavbnega volumna.

Da bi se hiši čim bolj stopili z okoliško krajino, nista geometrijsko povezani z obodnim zidom, temveč sta v vseh treh dimenzijah zamaknjeni, tako da je ena postavljena malce nad in pred drugo. Med oba volumna je postavljen najprivlačnejši zunanji prostor – terasa, s katere se odpirajo osupljivi pogledi na jezero pod njo, na okoliške hribe in visoke gore, ki uokvirjajo pokrajino.

Koči imata dve bivalni nadstropji, nad katerima je odprto podstrešje, ki ga arhitekti opisujejo kot lebdečo streho. Vhod v hišo je v prvem nadstropju; tu je velika dnevna soba, iz katere se skozi okno, ki se razteza od stene do stene ter od vrha zofe do stropa, odpira pogled na gozd. Na teraso vodijo nevpadljiva drsna vrata. V tem delu hiše najbolj izstopa črn železen kamin valjaste oblike, iz katerega potuje dim skozi vodoravno postavljeno cev, povezano z drugo, valjasto kovinsko cevjo – črnim dimnikom na terasi, ki ruši simetrijo stavbe. Na severni strani so v tem nadstropju pomožne sobe in stopnice; ene vodijo v pritličje s spalnicami, druge pa na podstrešje – te so zasnovane kot strmo, po meri narejeno polično stopnišče.

Izbor materialov nakazuje različne funkcije nadstropij: vidni beton z opažem iz grobo žaganega lesa za spalnico, lesene stene za dnevno sobo in jedilnico, kjer masivni prečni tramovi iz smrekovine poudarjajo višino kasetiranega stropa. Streha sedi na dveh kovinskih I-profilih, na katera so s po meri narejenimi jeklenimi elementi pritrjeni dvojni špirovci. Ti se zaključijo s kovinskim napuščem in žlebovi, ki se lepo ujemajo s črno barvanim jeklom in temnim lakiranim lesom.

Okoliška pokrajina je bolj kot ne neokrnjena. Kljub izjemni strmini, v katero sta postavljeni, dajeta hiši vtis, da lebdi v iskanju kar najmanj motečega dostopa. Zasaditev z avtohtonimi rastlinami še dodatno poudarja željo po zlitju grajenih tvorb z naravno pokrajino njenega mikrookolja.

Žirija je prepoznala domiselno umeščenost in sestavo volumnov, prosojnost stavb in konstrukcijske rešitve, ustrezno rabo materialov in izvirno poetiko detajlov. Zdi se, da je želja arhitektov, da bi predstavili model za prihodnjo vizualno, kulturno in materialno prenovo alpske arhitekture, uresničljiva.

ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2025

50

ZLATI SVINČNIK ZA ODLIČNO REALIZACIJO HIŠA NAD MESTOM

Strip Lab

Vodja projektiranja

Jure Henigsman, mag. inž. arh.

Avtorji

doc. Vid De Gleria, univ. dipl. inž. arh.,

Jure Henigsman, mag. inž. arh.,

Žan Ketiš, mag. inž. arh., Manca

Starman, mag. inž. arh., Saša

Štuhec, mag. inž. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Ljutomer, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta

160 m² / 65 m²

Tip objekta stanovanjska hiša

Foto Strip Lab

V Ljutomeru, prestolnici Prlekije, na robu gozda pod krošnjo starega hrasta stoji hiša. Bivališče je primer sodobnih trajnostnih pristopov h gradnji družinskih hiš. Postavljeno je na zahtevno parcelo, ki leži na grebenu nad mestom, od koder se teren spušča k urbanemu središču. Nekoč je tu stala druga hiša, ki pa je bila tako dotrajana, da je ni bilo mogoče ohraniti.

Ogromni stari hrast na zahodni strani parcele je osrednji motiv arhitekturne zasnove, ki domiselno izkorišča značilnosti mikrolokacije in si izposoja poglede na mursko ravnico v daljavi. Hiša se zato zliva z okolico, kot bi od nekdaj spadala tja.

S premišljeno sestavitvijo treh povezanih volumnov so arhitekti ustvarili različne notranje in zunanje prostore, ki se prilagajajo spremembam letnih časov, načinov rabe in bivalnih potreb. Pritlična hiša je zadaj delno vkopana v breg, kar ji zagotavlja diskretnost in človeku prijazno merilo. Ko skozi manjši vzhodni volumen vstopimo vanjo, se oči takoj ustavijo na starem hrastu. Osrednji, dvovišinski dnevni prostor se na severni strani široko odpira proti historičnemu jedru Ljutomera.

51

Da bi vanj ujeli južno svetlobo, so arhitekti v celoti zasteklihi nadvišani del bivalnega volumna ter tako ustvarili velik, odprt in svetel prostor, v katerem se notranost nenehno prepleta z zunanostjo. Kuhinja gleda na zeleno igrišče zadaj, jedilnica pa je povezana z vhodno teraso. Kljub njeni skromni površini je izkušnja hiše bogata in pestra.

Trajnostni pristopi se kažejo v izbiri materialov in pretanjeni arhitekturni zasnovi. Odprtine v zastekljenem nadvišanem pasu omogočajo naravno prezračevanje osrednjega bivalnega prostora. Lahka, izjemno natančno izvedena enokapna hladna streha z izstopajočim nadstreškom zagotavlja senco lesenim volumnom in preprečuje pregrevanje v poletnih mesecih. V naboru materialov prevladuje les v kombinaciji z drugimi naravnimi gradivi. V notranjosti je vidna nosilna konstrukcija iz križno moznichenih plošč, fasadi pa dajejo značaj vertikalne macesnove letve z vidnim pritrjevanjem. Te so bile obdelane po metodi žganja, ki poudari taktilne lastnosti lesa.

Na končno podobo hiše je pomembno vplival naročnik. S poslušom za kakovostno gradbeno kulturo, dejavno udeležbo v procesu gradnje in pozornostjo do najmanjših podrobnosti je ključno prispeval k vzpostavitvi sožitja med hišo, njenim lokalnim okoljem, krajino in življenjem v njej.

ZLATI SVINČNIK ZA PROSTORSKO NAČRTOVANJE POROČILO

Zlata komisija za področje prostorskega načrtovanja:
dr. Jernej Červek, univ.dipl.inž.arh.
Danijela Kure Kastelc, univ.dipl.inž.arh.
Špela Kragelj Bračko, univ.dipl.inž.kraj.arh.
izr. prof. Aleksander Ostan, univ.dipl.inž.arh.

Prispele candidature oziroma projekti za priznanje zlati svinčnik s področja prostorskega načrtovanja ponujajo širok nabor različnih vsebin, pristopov, metod in meril načrtovanja urbanega prostora in krajine. Komisija sicer ugotavlja, da v državi na tem področju obstaja še občutno več aktivnosti in projektov, zato apelira na ustvarjalne skupine različnih profilov, naj v prihodnje za priznanje kandidirajo s še več kakovostnimi projekti različnih meril, značajev in metodologij, tako da bo lahko nabor za nagrado še širši.

Prav zaradi razpona in raznolikosti osmih prispelih projektov – ti segajo od obravnave regionalne ravni do merila elementov urbane opreme, od prostorskega načrtovanja do urbanega oblikovanja, od študij in strokovnih podlag do prostorskih aktov, ki so pripeljali do izvedbe – je pravzaprav težko vzpostaviti univerzalen kategorialni aparat oziroma povsem primerljive kriterije, s katerimi bi lahko objektivno vrednotili tako široko in raznoliko naravo prispelih nalog. Dodatno zadrego pri vrednotenju projektov namreč pomeni tudi dejstvo, da je treba vsebine (še posebej kompleksnejše) razbrati le z enega plakata. Zato so se nekateri člani komisije, kjer je bilo to smiselno oziroma mogoče, podali celo na teren, da bi preverili, kako se predlagane rešitve dejansko (lahko) tudi uresničijo ...

Vsi prispeli projekti se svoje naloge lotevajo strokovno in odgovorno ter v skladu z naravo prostora in problema, s katerim se ukvarjajo. Večino povezuje ukvarjanje z obstoječim urbanim ali odprtim prostorom oziroma krajino ter načinom,

kako ga prepoznavati in po eni strani ohranjati, po drugi pa trajnostno razvijati.

Pri tem avtorji znane metode prostorskega načrtovanja in urbanega oblikovanja nadgrajujejo z novimi strokovnimi dognanji in zahtevami v prostoru ter odpirajo aktualne teme, kot so prilagajanje podnebnim spremembam, ohranjanje kakovostnih urbanih prostorov in krajine ter vključevanje različnih skupin javnosti in skrb za socialno kohezijo. Avtorske skupine urbane prostore skozi svoje projekte prepoznajo kot žive prostore, ki se nenehno spreminjajo in preobražajo ter se v teh procesih odzivajo na nove potrebe glede bivanja, dela, kulturnega udejstvovanja, potovanja in preživljanja prostega časa. Vzporedno pa pri kulturnih krajinah avtorji obravnavajo vidike ohranjanja in varovanja ter nadgradnjo prepoznavnih odlik in značilnosti, ki jih je človek ustvaril skozi stoletja delovanja v njih.

V mnogih projektih je poudarjena tudi vloga prostorskega načrtovalca, ki obstoječe uporabnike prostora spodbuja in motivira, da se aktivno vključujejo v procese odločanja, s tem pa pri ljudeh povečuje zavedanje o večplastnih možnostih rabe ali preobrazbe izbranega prostora ter željo po bivanju v prostoru, ki so ga pomagali sooblikovati.

ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2025

54

ZLATI SVINČNIK ZA PROSTORSKO NAČRTOVANJE CESTA ŠPANSKIH BORCEV

Šabec Kalan Šabec arhitekti

Projekt

prenova naselja, idejna
arhitekturna in urbanistična
zasnova ter prostorski akt

Naročnik

Javni stanovanjski sklad
Mestne občine Ljubljana

Vodja projektiranja

Mojca Kalan Šabec, univ. dipl. inž. arh.

Avtorja

Mojca Kalan Šabec, univ. dipl. inž.
arh., Andrej Šabec, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavca

Maja Doles, univ. dipl. inž. kraj. arh.,
Matic Kržan abs. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta 6,5 ha

Tip objekta usklajen predlog

55

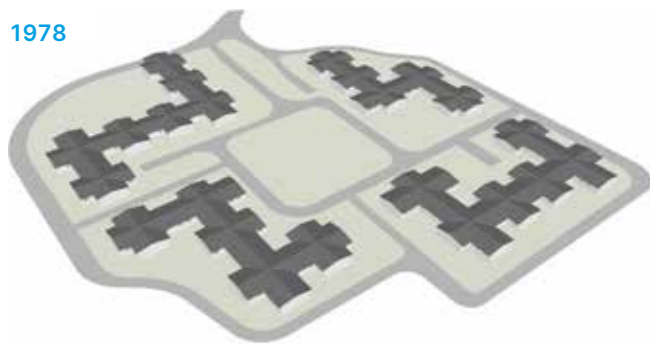
Komisija se je po celovitem primerjalnem strokovnem tehanju vseh prispelih elaboratov odločila, da za zlati svinčnik za prostorsko načrtovanje predlaga projekt »Cesta španskih borcev; prenova naselja, idejna arhitekturna in urbanistična zasnova ter prostorski akt« biroja Šabec Kalan Šabec arhitekti.

Gre za celosten projekt, načrtovan v letih 2015–2019 in realiziran leta 2024, ki lahko služi kot primer, kako se temeljito lotiti izbrane naloge (tudi če je ta v socialnem, prostorskem, ekonomskem ... smislu na videz zelo zahtevna) in jo po korakih tudi uspešno pripeljati do cilja. Hkrati projekt vključuje niz zelo aktualnih tematik, s katerimi se je moral soočiti: kako reševati degradiran avtorski urbanizem in arhitekturo socialnega naselja na robu mesta (in družbe), kako reševati vprašanja prometa, odprtega prostora in zelene infrastrukture ter ekologije, kako se lotiti vprašanj lastništva in odgovornosti do skupnosti, in ne nazadnje: kako v proces načrtovanja vključiti zelo specifično, zahtevno in heterogeno strukturo prebivalcev območja.

Naselje Cesta španskih borcev je bilo po načrtih arhitekta Viktorja Pusta zgrajeno leta 1978 kot oblika nadomestnih stanovanj za odpravo barakarskih naselij; kot zaključen prostorski otok je nastalo na robu večjega območja stanovanjskih hiš, na nasutju industrijskih odpadkov.

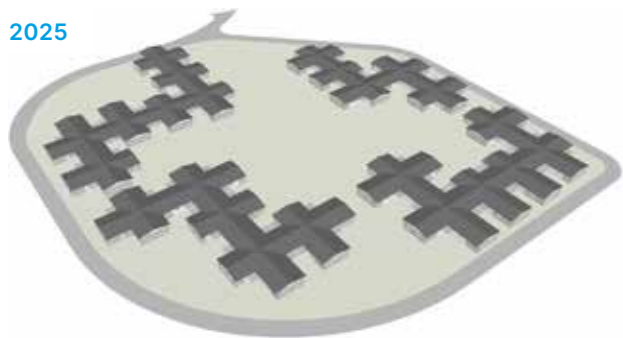
1978

2015

2025

Realiziranih je bilo 92 manjših najemniških hiš verižno-atrijske tipologije, povezanih v štiri stavbne sklope (s stanovanji, velikimi od 30 do 48 m²). Uredili so tudi pripadajoče jim neograjene zelene površine in skupni zeleni prostor v osrednjem delu naselja. Cesta med stavbami je bila namenjena tudi motornemu prometu, naselje je bilo urejeno in je imelo enotno zunanjo podobo. Hitro rastoče prebivalstvo pa je nato prostorske stiske in spremembe življenjskih navad reševalo z nenadzorovanimi posegi (številni prizidki in stavbe brez dovoljenj na skupnih površinah, parkiranje na zelenicah, vrtnarjenje na nekdanji deponiji odpadkov) ter s tem naselje sčasoma popolnoma degradiralo.

Predmet projekta je bila zato idejna urbanistična in arhitekturna zasnova z izdelavo prostorskega izvedbenega akta za celovito prenovu in sanacijo naselja. Po naročilu JSS MOL (ki je bil lastnik približno polovice stanovanj) se je leta 2015 začela postopna prenova naselja, ki se je (po izvedbenih načrtih drugega biroja) zaključila v letu 2024. Urejene zunanje in prometne površine ter prenovljeni objekti JSS so bistveno spremenili podobo naselja, izboljšali bivalne pogoje stanovalcev in tudi lastnike drugih stanovanjskih enot spodbudili, da so se lotili prenove svojih objektov.

Načrt prenove je predvidel sanacijo in povečanje zmogljivosti območja ob spoštovanju izvirne Pustove zasnove. Predlagal je odstranitev nedovoljenih gradenj in prizidkov, modularno širitev stanovanjskih enot ter poenotenje materialov, fasadnih barv in ograj. Motorni promet se je umaknil iz notranjosti na obod naselja (nova krožna cesta), kamor so bile umeščene tudi enotno oblikovane nadstrešnice za avtomobile ter pripadajoče shrambe (za njimi pa še urejeni vrtilčki na saniranih tleh). Posebna pozornost je bila namenjena tudi odprtim prostorom za zelenice in igrišča.

Pomembno dodano vrednost je v procesu načrtovanja pomenilo aktivno vključevanje in sodelovanje prebivalcev oziroma uporabnikov soseske ter tudi avtorja prvotne zasnove, kar je bistveno prispevalo h kakovosti in sprejetosti končnih rešitev.

KOMISIJE
2025

JELKA HUDOKLIN

univ. dipl. inž. kraj. arh.

Platinasta komisija

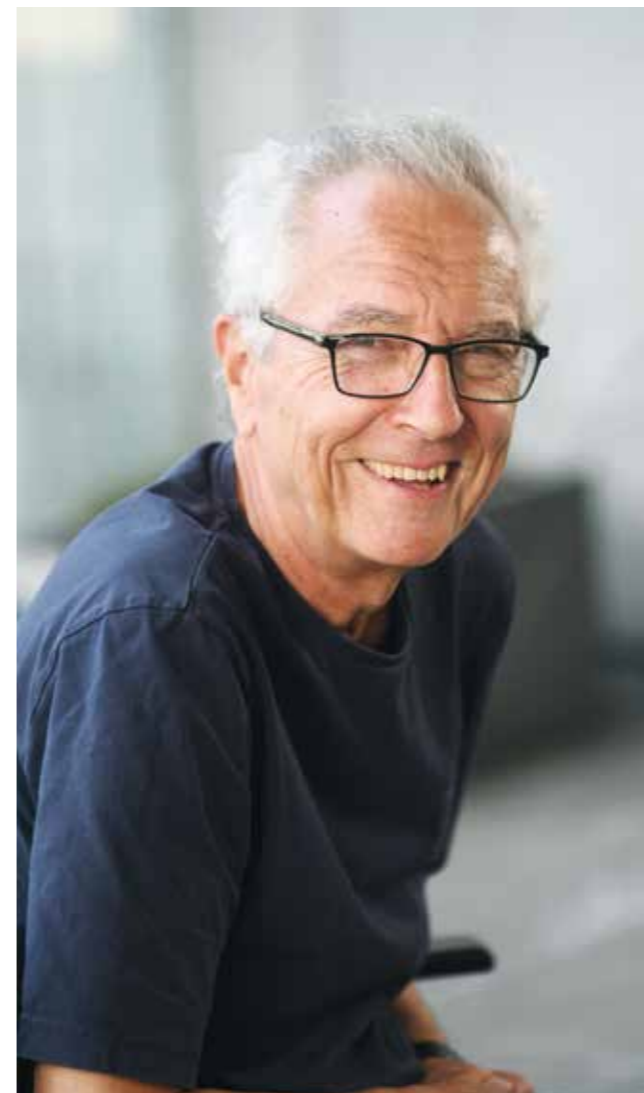

Deluje na področju prostorskega načrtovanja, krajinske arhitekture in urbanizma. V podjetju Acer Novo mesto, d. o. o., je vodja oddelka za prostorsko načrtovanje. Vodi izdelavo občinskih prostorskih aktov, regionalnih prostorskih planov in državnih prostorskih načrtov, izdelavo študij variant za prometno in drugo gospodarsko javno infrastrukturo ter pripravo strokovnih podlag za razvoj poselitve in za urejanje krajine. Sodeluje pri raziskovalnih projektih in pripravi metodoloških študij na področju prostorskega načrtovanja ter izdeluje načrte krajinske arhitekture. Je aktivna članica več strokovnih društev (DKAS, DAD, DUPPS) ter Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije. Za svoje delo je bila že večkrat nagrajena, med drugim je prejela tri nagrade zlati svinčnik za prostorsko načrtovanje (DLN za HE Krško – 2007, DPN za HE Brežice in strokovne podlage za jedro mesta Kočevje – 2013, ureditev romskega naselja Brezje - Žabjak – 2023) ter platinasti svinčnik za obsežni opus in vrhunske dosežke na področju arhitekture, krajinske arhitekture ali prostorskega načrtovanja (2020).

PROF. DR. ALEŠ VODOPIVEC

univ. dipl. inž. arh.

Platinasta komisija

Po študiju na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani, kjer je diplomiral pri prof. Edvardu Ravnikarju, je Aleš Vodopivec svojo strokovno pot nadaljeval kot samostojni arhitekt. Med njegovimi izvedenimi deli izstopajo objekti pokopališkega kompleksa Srebrniče pri Novem mestu, za katerega je skupaj s soavtorji prejel patinasti svinčnik 2023, omeniti pa velja še prenovo Festivalne dvorane na Bledu in hotel Jezero v Bohinju.

Kot pisec, teoretik in arhitekturni kritik se je Aleš Vodopivec začel udejstvovati že v času študija. Leta 1987 je skupaj s prof. Janezom Koželjem izdal knjižno delo *Iz arhitekture*. Uredil je tudi zbornik esejev Edvarda Ravnikarja z naslovom *Umetnost in arhitektura*, skupaj z izr. prof. Rokom Žnidaršičem pa je avtor knjige *Edvard Ravnikar, Architect and Teacher*, ki je izšla pri založbi Springer Verlag. Aleš Vodopivec je dolgoletni član uredniškega odbora revije AB. Poleg vsega navedenega je velik pečat v arhitekturni stroki pustil tudi s svojim pedagoškim delom.

Za svoje delo je prejel več nagrad in priznanj: nagrado Prešernovega sklada, nagrado piranesi, Plečnikovo nagrado, tri Plečnikove medalje, nagrado Ernsta A. Plischkeja, zlato plaketo Univerze v Ljubljani za pedagoško delo ter leta 2019 zlati svinčnik za telovadnico OŠ Stražišče (z birojem Plan B). Od leta 2012 je tudi častni član ZAPS.

NANDE KORPNIK

univ. dipl. inž. arh.

Platinasta komisija

Nande Korpnik je diplomiral na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani, pri profesorju Vladimirju Brezarju. Sprva je deloval kot samostojni kulturni delavec in leta 1995 registriral svoj biro v Celju. V prvih letih se je intenzivno ukvarjal z dediščino Velenja, z namenom rehabilitacije tamkajšnje povojne arhitekture in pravilne ocene slovenskih avtorjev moderne arhitekture v mestu.

Korpnik je aktiven tudi kot publicist, prispeva članke za domače in tuje strokovne revije in spletne portale ter sodeluje na strokovnih dogodkih. Njegova pomembnejša dela vključujejo zazidalni načrt Velenja, velenjsko upravno stavbo in tamkajšnji poslovni objekt Afining, avtosalon Integra v Mariboru, družinsko hišo Acman v Grižah pri Žalcu, mariborski poslovni objekt Menerga, poslovno-stanovanjski blok Maksimilijana v Celju, poslovni center Brinje v Ljubljani, paviljon za prezentacijo arheologije v Celju, večstanovanjske bloke Babno (Celje), razgledni stolp Kristal v Rogaški Slatini in invalidsko dvigalo v celjski Stari grofiji.

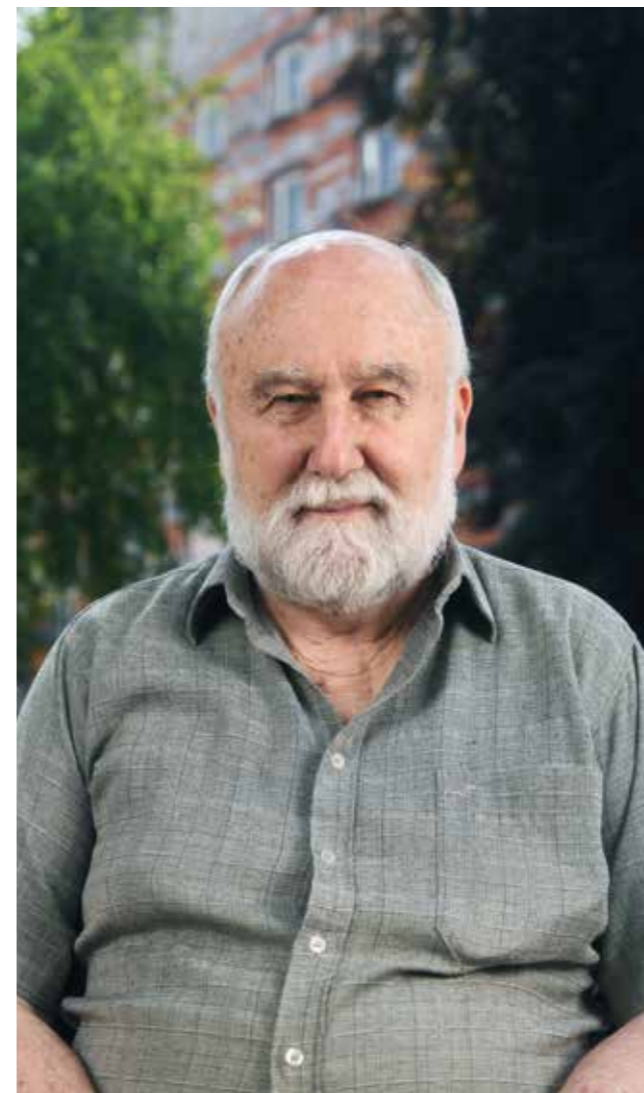
Svoja dela je predstavil na mnogih skupinskih in samostojnih razstavah doma in v tujini. Prejel je številne nagrade, med drugim Valvasorjevo priznanje (1995), Plečnikovo nagrado (2000), zlati svinčnik ZAPS (2005), Green Building Award (2008), priznanje SAD (2016), nagrado Europa Nostra (2019) in platinasti svinčnik ZAPS (2019).

Na Fakulteti za gradbeništvo, 'prometno inženirstvoin arhitekturo Univerze v Mariboru je habilitiran kot visokošolski učitelj, v ustanovi je sprva deloval kot vabljeni strokovnjak iz prakse, kasneje pa kot docent. Živi in dela v Celju.

PROF. DR. RUDOLF KLEIN

Dr. Eng., Dr. Phil.

Zlata komisija za odlično realizacijo

Rodil se je leta 1955 v Vojvodini in leta 1979 diplomiral na Univerzi v Zagrebu. Začel je kot arhitekt, nato pa se je postopoma posvetil raziskovanju in poučevanju. Zaposlen je kot profesor na Univerzi Óbuda v Budimpešti.

Svoj prvi doktorat, iz teorije oblikovanja, je pridobil leta 1985 na Univerzi v Beogradu z raziskavo o eksperimentalnem stanovanju, ki ga je s pomočjo javnosti gradila skupnost v Subotici. Drugi doktorat je opravil leta 1995 na Univerzi ELTE v Budimpešti, kjer je raziskoval teorijo moderne arhitekture. Njegova habilitacija (*doctorat d'état*) je predstavila tipološko matriko, utemeljeno na Derridajevi teoriji *différance* oziroma postopnih razlikah v arhitekturnem prostoru in kompoziciji sakralnih stavb nekatoških veroizpovedi – protestantskih, pravoslavnih in judovskih – v habsburškem cesarstvu (2007). Od leta 2010 raziskuje vplive japonskega budizma, islama in drugih orientalskih tradicij ter abrahamskih religij na zahodno moderno arhitekturo.

Zasedal je akademske položaje na Univerzi v Novem Sadu, Tehnološkem inštitutu v Kjotu, Akademiji za umetnost in oblikovanje Bezalel ter Hebrejski univerzi v Jeruzalemu, deloval je kot gostujoči predavatelj na Univerzi Harvard, City University of New York, University of Baltimore, Oxford Summer Institute in v številnih drugih mestih. Je avtor oz. soavtor sedemnajstih knjig s področja teorije in zgodovine arhitekture ter štirih monografij o arhitektih.

ŽIGA RAVNIKAR

univ. dipl. inž. arh.

Zlata komisija za odlično realizacijo

Rodil se je leta 1985 v Ljubljani. Po študiju na ljubljanski Fakulteti za arhitekturo je med letoma 2006 in 2012 sodeloval z arhitekturnim birojem Arrea arhitektura. Za projekt ureditve grajske pristave v Ormožu je skupaj z Marušo Zorec in Mašo Živec prejel nagrado Prešernovega sklada za leto 2012. Leta 2016 je opravil strokovni izpit za odgovornega projektanta. V obdobju 2012–2020 je sodeloval z arhitekturnim ateljejem Medprostor. S soavtorji je bil večkrat nominiran za nagrado Miesa van der Roheja, med drugim leta 2018 za obnovo domačije Vrlovčnik v Matkovem kotu. Leta 2020 je za projekt nove telovadnice OŠ Vižmarje - Brod skupaj z Rokom Žnidaršičem prejel Plečnikovo medaljo za aktualno realizacijo.

S Klaro Bohinc, Andražem Keršičem in Evo Senekovič je leta 2019 soustanovil biro a2o2 arhitekti. Leta 2022 so za prenovu hiše MM v Domžalah prejeli nagrado OHS Award, zlati svinčnik, mednarodno priznanje piranesi in nominacijo za Plečnikovo nagrado, dve leti zatem pa za prenovu stanovanja na Štefanovi zlati svinčnik za odlično izvedbo.

MATEVŽ ZALAR

univ. dipl. inž. arh.

Zlata komisija za odlično realizacijo

Rodil se je leta 1987. Leta 2013 je diplomiral na Fakulteti za arhitekturo Univerze v Ljubljani, pri prof. Tomažu Krušču. Del študija je opravil v Rimu, na Univerzi Roma Tre. Med letoma 2009 in 2015 je sodeloval z birojem Arhitektura Krušec ter deloval kot tehnični sodelavec in asistent na Fakulteti za arhitekturo, leta 2018 pa je opravil strokovni izpit in postal pooblaščen arhitekt. Od leta 2020 ponovno deluje kot asistent na Fakulteti za arhitekturo, sodeluje v natečajnih komisijah in je nacionalni selektor za študentska priznanja piranesi. Leta 2019 je soustanovil biro Elementarna, d. o. o., kjer kot pooblaščen arhitekt vodi številne projekte.

V svojem delu se osredotoča na iskanje preprostih, a inovativnih arhitekturnih rešitev, ki izhajajo iz razumevanja prostora, narave in človeka. Za dela v okviru biroja Elementarna je poleg nagrad na natečajih prejel tudi več arhitekturnih nagrad: Plečnikovo medaljo (2025), zlati svinčnik (2024), mednarodno nagrado piranesi (2023), priznanje Balkanskega arhitekturnega bienala (2023), pa tudi nominacije za nagrado Miesa van der Roheja (2024), Domus Restoration and Preservation International Prize (2024) in Public Space Award (2024). Njegovo delo za Elementarno je bilo predstavljeno na več razstavah (doma in v tujini) ter v strokovnih publikacijah in arhitekturnih revijah. Skupaj s soavtorji je tudi predaval na mednarodnih konferencah Dnevi Orisa (2024) in Piranski dnevi arhitekture (2022).

DR. TANJA SIMONIČ KOROŠAK

univ. dipl. biol.

Zlata komisija za odlično realizacijo

Je pooblaščenka krajinska arhitektka in konservatorica z državnim izpitom pri Ministrstvu za kulturo RS. Diplomirala je iz biologije na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, kasneje je tam tudi magistrirala in doktorirala. Krajinsko arhitekturo je študirala tudi na Švedskem in v Veliki Britaniji. Ima skoraj trideset let izkušenj na področju krajinskoarhitekturnega projektiranja, raziskovanja in poučevanja krajinske arhitekture ter varstva kulturne dediščine odprtega prostora.

V preteklosti je raziskovala in poučevala na več institucijah, med drugim na Univerzi v Ljubljani in Univerzi v Mariboru. Leta 2008 je ustanovila krajinskoarhitekturni biro Studio TSK, od leta 2017 pa redno poučuje prostoročno risanje na Inštitutu za krajinsko arhitekturo univerze BOKU na Dunaju. Aktivno sodeluje v strokovnih komisijah in natečajnih žirijah, pripravlja recenzije načrtov krajinske arhitekture, objavlja strokovne prispevke ter razstavlja svoje prostoročne risbe.

MAJDA KREGAR

univ. dipl. inž. arh.

Dodatna članica za patinasti svinčnik

Rodila se je leta 1941 v Ljubljani. Leta 1968 je diplomirala na ljubljanski Fakulteti za arhitekturo, pri prof. Edvardu Ravnikarju. Bila je študentka reformiranega študija (B-smeri). Med letoma 1963 in 1972 je bila sodelavka pri vseh nagrajenih natečajnih projektih in izvedbenih delih prof. Ravnikarja. V letih 1965–1966 je v Benetkah sodelovala z arhitekturnim birojem CFM.

Leta 1969 je z Edom Ravnikarjem ml. in Miho Kerinom ustanovila Biro za prenovu Ljubljanskega gradu. Leta 1978 se je biro združil z Ambientom, d. o. o., ki so ga od takrat dalje skupaj vodili kot projektna avtorska skupina. Majda Kregar deluje na področju arhitekturnega projektiranja, urbanizma, prenov spomeniško zaščitenih objektov, interierjev in oblikovanja ter pri raziskovalnem delu Ambienta.

Za projekte, ustvarjene v soavtorstvu z E. Ravnikarjem ml., je prejela številne nagrade na domačih in mednarodnih natečajih, skupaj z E. Ravnikarjem ml. in Miho Kerinom pa tudi 17 domačih in mednarodnih nagrad za realizirana dela.

DR. JERNEJ ČERVEK

univ. dipl. inž. arh.

Zlata komisija za področje prostorskega načrtovanja

Je arhitekt, urbanist in prostorski načrtovalec. Leta 2007 je diplomiral iz urbanizma na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani in leta 2024 na isti fakulteti tudi doktoriral.

Po zaključenem dodiplomskem študiju je kot samostojni kulturni delavec na področju urbanizma in prostorskega načrtovanja sodeloval z različnimi arhitekti in arhitekturnimi biroji, predvsem pri pripravi izvedbenih prostorskih aktov (OPPN). Od leta 2016 je zaposlen na Ministrstvu za naravne vire in prostor, in sicer dela na področju priprave državnega prostorskega reda – vodi pripravo predpisov in priporočil za prostorsko načrtovanje (tipologija stavb, zeleni sistem v naseljih, regulacijski elementi, načrtovanje gradbene parcele ...). Je član Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije, v katere skupščini je v mandatu 2015–2017 deloval kot izvoljeni predstavnik sekcije prostorskih načrtovalcev. Je tudi član Društva arhitektov Pomurja, v sklopu katerega je sodeloval pri pripravah trajnostne urbane strategije Mestne občine Murska Sobota in pri projektu arhitekturnih sprehodov po mestu. Sodeluje na prostorskih in urbanističnih srečanjih in dogodkih ter objavlja strokovne in znanstvene prispevke iz urbanističnega in prostorskega načrtovanja.

DANIJELA KURE KASTELC

univ. dipl. inž. arh.

Zlata komisija za področje prostorskega načrtovanja

Diplomirala je leta 1999 na Fakulteti za arhitekturo Univerze v Ljubljani. Med letoma 2000 in 2005 je bila zaposlena na Oddelku za okolje in prostor Občine Črnomelj, kjer je delala na področju prostorskega planiranja, nato pa je bila do leta 2011 vodja oddelka za planiranje v podjetju Topos, d. o. o.

V letu 2010 je ustanovila lastno podjetje, SAPO, d. o. o., v katerem deluje na področju planiranja, urbanizma ter arhitekture in krajinske arhitekture, pri tem pa sodeluje s številnimi zunanjimi sodelavci, strokovnjaki s področij komunalne, vodne in prometne infrastrukture ipd. Svoje delovanje v zadnjih letih nadgrajuje v stanovskih organizacijah DAD, DUPPS in ZAPS ter tako povezuje znanja in izkušnje arhitekturnega projektiranja z urbanizmom in prostorskim načrtovanjem. Leta 2014 je za projekt »Idejne zasnove za revitalizacijo mlinov na belokranjskih vodotokih in umestitev malih hidroelektrarn« kot soavtorica prejela priznanje Maksa Fabianija in nominacijo za evropsko nagrado ECTP.

ŠPELA KRAGELJ BRAČKO

univ. dipl. inž. kraj. arh.

Zlata komisija za področje prostorskega načrtovanja

Diplomirala je leta 2007 na Biotehniški fakulteti, na oddelku za krajinsko arhitekturo. Prve strokovne izkušnje si je pridobivala na oddelku za prostor Občine Moravče, nato pa je bila zaposlena v arhitekturnem in inženirskem projektivnem podjetju Protim Ržišnik Perc. Njeno delo je obsegalo področja krajinskoarhitekturnega in integralnega projektiranja ter prostorskega načrtovanja in urbanizma. Urbanistične naloge v podjetju so vključevale vodenje in pripravo občinskih podrobnih prostorskih načrtov, strokovnih podlag za prostorske akte, lokacijskih preveritev, prostorskih preizkusov in preveritev ter projektnih nalog za različne variante rešitev. Trenutno svojo strokovno pot nadaljuje kot občinska urbanistka Mestne občine Ljubljana (Oddelek za urejanje prostora). Njeno delo temelji na načelih trajnostnega prostorskega načrtovanja, usmerjeno pa je v racionalno rabo prostora, upoštevanje naravnih danosti in izboljševanje bivalnih pogojev.

Aktivno sodeluje tudi v strokovni skupnosti. Kot članica upravnega odbora Društva krajinskih arhitektov Slovenije in strokovnega sveta matične sekcije krajinskih arhitektov ZAPS je dejavno prispevala k razvoju stroke in njenemu uveljavljanju v prostoru. Pri več javnih arhitekturno-urbanističnih natečajih, ki potekajo pod okriljem ZAPS, je sodelovala kot poročevalka.

IZR. PROF. ALEKSANDER OSTAN

univ. dipl. inž. arh.

Zlata komisija za področje prostorskega načrtovanja

Aleksander Saša Ostan je arhitekt, urbanist, profesor in publicist, član ZAPS, DAL, DUPPS, DAP in svetovne mreže Guiding Architects, arhitekturni ambasador Centra za arhitekturo itd.

Z Natašo Pavlin vodita Atelje Ostan Pavlin, ki se ukvarja s širšo kulturo bivanja, projektiranjem in načrtovanjem. Ostan je zagovornik celostnega pristopa k prostoru, ki sega od velikega do majhnega merila, vključuje kulturo in naravo, teorijo in prakso, tradicijo in invencijo, globalno in lokalno, prenove in novogradnje. Jedro njegovega zanimanja sestavljajo širši prostorski, urbanistični in arhitekturni koncepti ter zasnove historičnih in sodobnih (trajnostnih) mest, podeželja, stavb in odprtih prostorov. Vodi strokovne delavnice, predava na konferencah in jih kurira, raziskuje, piše, sodeluje v žirijah, koncipira razstave, vodi ekskurzije, raziskuje geomantijo ter fotografira in riše. Je izredni profesor na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani, pa tudi avtor številnih razprav in člankov v strokovnih publikacijah ter prejemnik mednarodnih in nacionalnih strokovnih nagrad in priznanj za urbanistično-arhitekturne realizacije in projekte.

SLOVENSKA
ARHITEKTURA
IN PROSTOR
2025

Vodja projektiranja

Dean Lah, univ. dipl. inž. arh.

Avtorji

Dean Lah, univ. dipl. inž. arh.,
Milan Tomac, Nuša Završnik Šilec,
Polona Ruparčič, Peter Karba,
Sara Mežik, Jakob Kajzer, Urška
Malič, Eva Javornik, Eva Tomac,
Goran Djokić

Lokacija/leto izgradnje

Velenje, Slovenija, 2022

Velikost območja/objekta

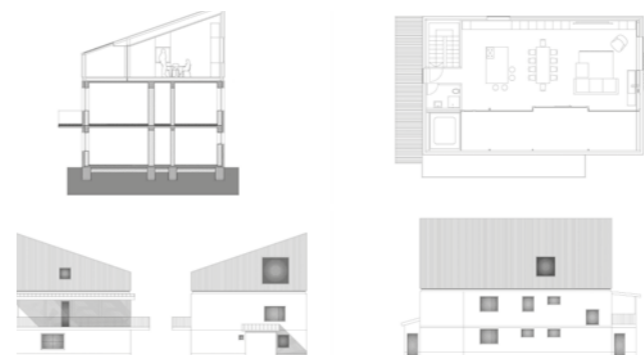
2.155 m² / 495 m²

Tip objekta stanovanjska hiša

Foto Miran Kambič

ENOTA HIŠA STANETOVA

Družinska hiša Stanetova se nahaja na vzpetini na severnem robu Velenja, od koder se odpira pogled po Velenjski kotlini. Zemljišče, na katerem stoji hiša, se zlagoma spušča proti jugu in je na severni ter južni strani vpeto med dve cesti. Arhitekturna zasnova hiše spretno izkorišča te prostorske danosti, saj je zasnovana kot delno vkopan dvoetažni objekt, z zunanjim stopniščem razdeljen na dva dela.

ARHITEKTURA STREŠNA NADZIDAVA

Rušiti in graditi na novo ali prenavljati in zagotavljati podobno udobje, je bil temeljni cilj prenove povojne vile v predmestju Ljubljane. Naročnik je razumel, da je najbolj zelena stavba tista, ki je že zgrajena, pogosto pa je to tudi cenejša rešitev. Projekt nove strešne nadzidave predstavlja visok velik enoten bivalni prostor pod enokapno streho. Proti jugu se prostor razpre v širok in svetel zimski vrt, preko katerega se odpirajo široki panoramski pogledi v zeleno okolico. Odmaknjenost od uličnega vrveža zagotavlja občutek absolutne intimne. Poleg širokih panoramskih pogledov preko zimskega vrta (viseči vrtovi) omogoča dvoje dodatnih oken tudi intimnejše poglede. Proti vzhodu se pogled odpira vzdolž mirne predmestne ulice skozi večje vedutno okno, proti severu skozi manjše.

Vodja projektiranja

Peter Gabrijelčič, univ. dipl. inž. arh.

Avtorja

Peter Gabrijelčič, univ. dipl. inž. arh.,
Boštjan Gabrijelčič, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavec

Nik Solina, mag. inž. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta 100 m²

Tip objekta stanovanjska hiša

Foto Miran Kambič

AIR FINŽGARJEVA HIŠA

Finžgarjeva hiša je bila zgrajena leta 1934 po načrtih inženirja Antona Suhadolca, naročnik gradnje pa je bil pisatelj in trnovski župnik Fran Saleški Finžgar, ki je v njej bival ob koncu svojega življenja. Danes je hiša v lasti SAZU, ki je v letih 2017–2024 stavbo preuredila za svoje potrebe. V delu pritličja, ki je obrnjen proti cesti, je razstavni prostor, v katerem je razstavljena zbirka Janeza Jagra, prvega slovenskega urbanista, v prvem nadstropju se proti cesti obrača klubski prostor za manjše prireditve, preostali prostori pa so preurejeni v več manjših apartmajev za gostujoče profesorje.

Vodja projektiranja
Mima Suhadolc, univ. dipl. inž. arh.
Lokacija/leto izgradnje
Ljubljana, Slovenija, 2024
Velikost območja/objekta 365 m²
Tip objekta stanovanjska hiša
Foto Miran Kambič

RAVNIKAR POTOKAR VILA NA KORČULI

Vila na južni strani Korčule, prvenstveno namenjena poletnemu bivanju, je zasnovana kot bela arhitektura, ki lebdi nad okoliškimi hišami in se spaja z modrino jadranskega morja, pa čeprav stoji v drugi vrsti. Njen sodobni arhitekturni izraz črpa iz morske arhitekture in se naslanja na tako imenovano »belo modernistično arhitekturo«: beli kubusi z lomljenimi in ravnimi strehami, horizontalnimi zastekljenimi odprtini in horizontalnimi balkoni – napušči. Stene vile so dinamične in poševne, grajene pod kotom z nadstropnim konzolnim delom, ki s svojo dinamiko spominja na arhitekturo morskih plovil. S treh strani je obdana z obstoječim zelenjem: oljkami, cipresami, borovim gozdom, znotraj novo oblikovane parcele pa je dodatno zasajena z mediteranskim rastlinjem.

Vodja projektiranja
Robert Potokar, univ. dipl. inž. arh.
Avtorja
Robert Potokar, univ. dipl. inž. arh.,
Sabina Colnar, univ. dipl. inž. arh.
Sodelavka
Katica Dubljevič, d.i.a.
Lokacija/leto izgradnje
Korčula, Hrvaška, 2024
Velikost območja/objekta 570 m²
Tip objekta stanovanjska hiša
Foto Robert Potokar

ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2025

Vodja projektiranja

Aljoša Dekleva, univ. dipl. inž. arh.

Avtorji

Dekleva Gregorič arhitekti:

Aljoša Dekleva, univ. dipl. inž. arh.,

Tina Gregorič, univ. dipl. inž. arh.,

Jan Žužek, abs. arh., Andi Koder,

univ. dipl. inž. arh.

Sodelavci

Grega Kovič, univ. dipl. inž. grad.,

Simon Kogoj, univ. dipl. inž. grad.,

Matjaž Bobnar, univ. dipl. inž. el.,

Gregor Lipovšek, dipl. inž. str.,

Gregor Mihelič, dipl. inž. grad.

Lokacija/leto izgradnje

Kranjska Gora, Slovenija, 2025

Velikost območja/objekta

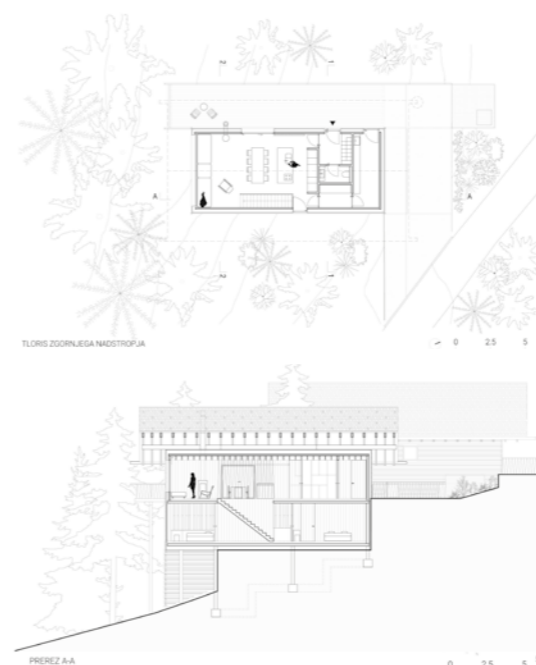
971 m² / 131 m²

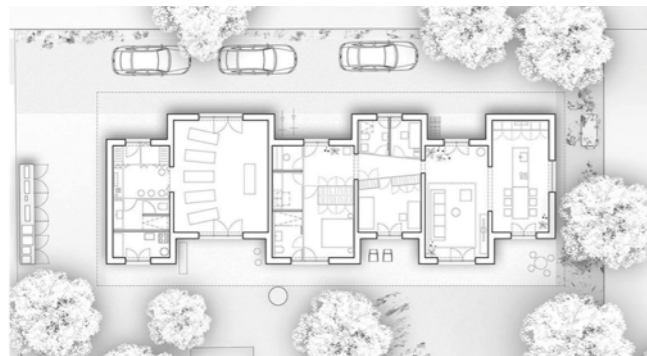
Tip objekta stanovanjska hiša

Foto Ana Skobe

DEKLEVA GREGORIČ ALPSKI HIŠI

Sodobni počitniški hiši, umeščeni ob vznožju največastnejših slovenskih gora, subtilno prepletata tradicijo in inovativnost ter naravo in arhitekturo. Njuna zasnova se večplastno odzove na alpsko arhitekturno dediščino ter izzive edinstvene lokacije na robu Triglavskega narodnega parka. Umaknjeni na rob gozda nad jezero Jasna, redefinirata model bivanja na strmem terenu. S sodobno interpretacijo alpske gradnje v lesu, izpostavljata nujnost preišljene in subtilne kulture gradnje v evropskem gorskem prostoru. Osnovni arhitekturni koncept alpske hiše izpostavlja preprost, podolgovat volumen, ovit v temen les, ki je umeščen prečno v strm teren. Volumen dopolnjujeta dve izraziti leseni konstrukciji v obliki črke V – ikonična dvokapna streha, druga kot podporna konstrukcija dvignjene terase.

ARHITEKTI POČIVAŠEK PETRANOVIČ HIŠA NA BARJU

Hiša za mlad par z joga studiom stoji na Ljubljanskem barju. Predmestna lokacija je zaznamovana z izrazito horizontalnostjo in prepletom razpršene gradnje in travnikov. Podolgovata oblika hiše izhaja iz oblike parcele, njena pritličnost pa je posledica slabe nosilnosti barjanskih tal. Na zemljišče je umeščena tako, da ga loči na dostopni del na severu ter zasebni vrtni del na jugu, ki ga tvori skupaj z obstoječo hišo. Prostori so nanizani zaporedno in medseboj zamaknjeni. S tem dosežemo čim večjo površino tlorisa, vmesni prostori pa postanejo manjši atriji oz. globoke niše, ki nudijo senčne in suhe zunanje prostore pod nadstreški. Horizontalno zasnovo hiše še poudari dvokapna streha z globokimi napušči.

Vodja projektiranja

Davorin Počivašek, univ. dipl. inž. arh.

Avtorji

Davorin Počivašek, univ. dipl. inž. arh., Urban Petranovič, univ. dipl. inž. arh., Andreja Ajlec, mag. inž. arh., Urša Gantar, mag. inž. arh., Sara Škarica, univ. dipl. inž. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta

232 m²

Tip objekta

stanovanjska hiša

Foto Urban Petranovič

ARHITEKTI POČIVAŠEK PETRANOVIČ VILA S PAVILJONOM

Zasnova hiše je rezultat raziskovanja tipologije podeželske mediteranske rezidence in morfologije istrskih vasi. Naročnik je želel »klasično« hišo, programa velikosti 700 m² z močno povezavo z zunanostjo, vrtom in možnostjo vsakodnevne uporabe zunanjih prostorov. Zaradi velikosti je program razdeljen v tri hiše, ki sledijo obliki terena in so nanizane vzdolž glavne smeri padca terena. Tako se pred stavbami na zahodni strani oblikuje vstopni trg iz katerega se skozi glavni vhod središčne hiše vstopa v notranjost. Severni objekt je zasnovan kot hiša za goste v osrednji hiši in paviljonu pa se nahajajo dnevno-bivalni prostori in spalni prostori. Paviljonu je bil za nas zelo pomemben, saj uporabnik tukaj preživi največ časa, zato je paviljon poudarjen z obliko in kamnito fasado.

Vodja projektiranja

Davorin Počivašek, univ. dipl. inž. arh.

Avtorji

Davorin Počivašek, univ. dipl. inž. arh., Aleksi Vičič, mag. inž. arh., Urša Gantar, mag. inž. arh.

Sodelavca

Zaš Brezar, univ. dipl. inž. kraj. arh., Urška Blejec, d.i.agr.

Lokacija/leto izgradnje

Istra, 2022

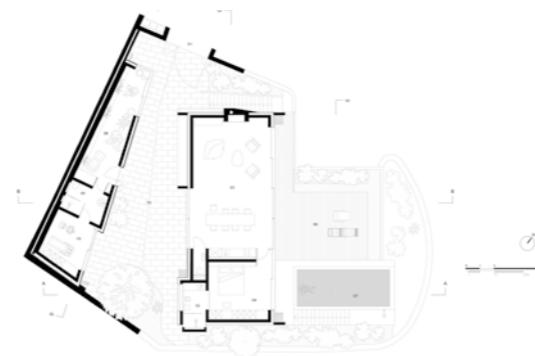
Velikost območja/objekta

940 m²

Tip objekta

stanovanjska hiša

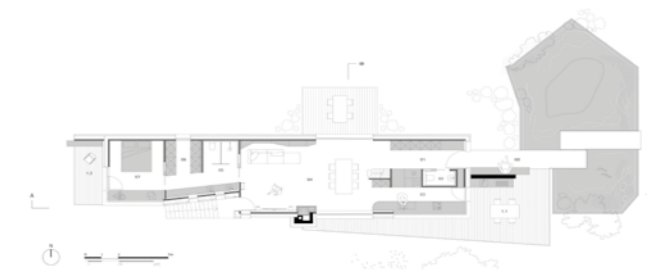
Foto Urban Petranovič

BIRO GAŠPERIČ HIŠA ZA POLOVIČNI ČAS

»Tam nameravava preživeti približno pol leta,« sta mi povedala naročnika. Majhna parcela na gričevnati obali je prinesla izzive – in priložnost: čudovit razgled proti morju. Namesto klasične hiše smo zasnovali dva ločena volumna: hišo, ki deluje kot pokrita terasa, in paviljon z ateljejem, knjižnico ter sobo za goste. Med njima nastane intimen istrski trg z drevesom, klopjo in bazenom, obrnjenim proti morju. Hiša spodbuja preplet zunanjega in notranjega, umik pred soncem ali odprtost proti svetlobi. Kljub bližini cest in hiš zasnova nudi intimo in odprtost hkrati.

Vodja projektiranja/avtor
Matej Gašperič, univ. dipl. inž. arh.
Sodelavka
Zala Avguštin, mag. inž. arh.
Lokacija/leto izgradnje
Fiesa, Slovenija, 2024
Velikost območja/objekta
595 m² / 174 m²
Tip objekta stanovanjska hiša
Foto Miran Kambič

BIRO GAŠPERIČ HIŠA ZA DVA PLEZALCA

Par na pragu najlepših let je staro hišo prepustil sinovoma in si na bližnjem bregu ustvaril nov dom – manjši, funkcionalen in poln miru. Strm teren je oblikoval podolgovato pritlično hišo, ki sledi naravnim plastnicam. Do vhoda vodi betonski mostiček čez plavalni ribnik, prostori pa se iz »premca« s kuhinjo nizajo prečno – vse do spalnice. Posebnost so izrazita napušča, masiven kamnit dimnik in intimen kotichek za delo v mansardi. V breg vkopana finska savna zaokroža zgodbo – zavetje med potovanji, plezanjem in turno smuko.

Vodja projektiranja/avtor
Matej Gašperič, univ. dipl. inž. arh.
Sodelavki
Eva Matijašević, mag. inž. arh.,
Sara Peternel, univ. dipl. inž. kraj. arh.
Lokacija/leto izgradnje
Tržič, Slovenija, 2024
Velikost območja/objekta
569 m² / 156 m²
Tip objekta stanovanjska hiša
Foto Miran Kambič

BIRO GAŠPERIČ HIŠA ZA DVA MARATONCA

Dolga leta sta delala noč in dan – zdaj pa je čas za novo poglavje. Ob pričakovanju prvih vnukov sta si zamislila dom, ki bo odražal svobodo, ustvarjalnost in njun aktiven življenjski slog. Na parceli z razgledom na Stično in okoliške griče je nastala hiša z dvema volumnoma, povezanimi s polodprtim prostorom – navdihnjem z argentinskimi haciendami. Črna fasada iz Shou Sugi Ban lesa, notranjost v surovem lesu, zemeljska stena kot termomasa in »sralna kapelica« za piko na i. Zunaj lebdeči terasi in savna na »kurji nogici« – igrivo, a preišljeno. Hiša za življenje, ne le za razglednice.

Vodja projektiranja/avtor

Matej Gašperič, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavca

Petra Jakulin Vavpotič, mag. inž. arh.,
Mitja Škrjanc, univ. dipl. inž. kraj. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Stična, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta

950 m² / 175 m²

Tip objekta stanovanjska hiša

Foto Miran Kambič

ATELJE BER.NARD HIŠA ZA DRUŽINO V PONIKVAH

Hiša ob robu vasi združuje preišljeno arhitekturno zasnovo z občutkom za prostor in življenje. Glavni volumen s prislonjenimi pritličnimi prizidki ustvarja varno intimo, zaščiten pred pogledi sosedov in vasi. Hkrati se bivalni prostori preko steklenih površin brez zadržkov odpirajo proti naravi – k bazenu, travniku in gozdu. Notranjost sledi fluidni logiki gibanja, kjer vsak prostor ponuja drugačno mero zasebnosti in povezanosti z zunanostjo. Zasnova spoštuje okolje, sledi potrebam naročnika in omogoča sproščen, svoboden utrip družinskega življenja. Uporabnikom pa podari varno zavetje za mirno in srečno družinsko življenje, prostor za brezskrbno otroško igro, smeh, ki odmeva med drevesi, in vsakdan, prežet s toplino, svobodo in povezanostjo z naravo.

Vodja projektiranja

Igor Berlot, univ. dipl. inž. arh.,
Špela Nardoni Kovač, univ. dipl. inž. arh.

Avtorji

Atelje Ber.Nard d.o.o.

Sodelavci

Igor Berlot, univ. dipl. inž. arh.,
Špela Nardoni Kovač, univ. dipl. inž. arh.,
Lucija Draginić, mag. inž. arh.,
Marko Horvat, mag. inž. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Ponikve, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta

894 m² / 160 m²

Tip objekta stanovanjska hiša

Foto Mihael Lorenčak

ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2025

STRIP LAB HIŠA NAD MESTOM

Vodja projektiranja

Jure Henigsman, mag. inž. arh.

Avtorji

doc. Vid De Gleria, univ. dipl. inž. arh.,

Jure Henigsman, mag. inž. arh.,

Žan Ketiš, mag. inž. arh., Manca

Starman, mag. inž. arh., Saša

Štuhec, mag. inž. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Ljutomer, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta

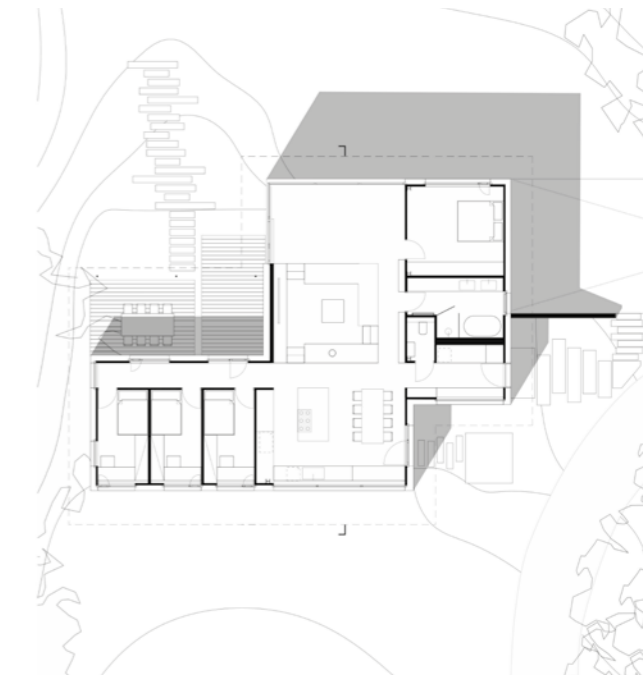
160 m² / 65 m²

Tip objekta

stanovanjska hiša

Foto Strip Lab

Hiša stoji na grebenu nad Ljutomerom, kjer severna lega narekuje arhitekturni odgovor – maksimalen vnos naravne svetlobe kot ključen gradnik zasnove. Zasnova temelji na treh med seboj povezanih volumnov, ki se stikajo tam, kjer se odpira pogled na mogočen hrast, s čimer drevo postane neločljiv del prostorske izkušnje. Vsak od treh delov nosi svoj značaj: osrednji visok prostor združuje bivalne funkcije v odprtem tlorisu, medtem ko dva nižja krila nudita bolj intimne, zasebne prostore za starše na eni in otroke na drugi strani. Hiša je načrtovana za mlado družino, ki je iskala trajnostno, sodobno bivališče z nizkimi stroški gradnje in obratovanja – cilj so uresničili s premišljeno izbiro naravnih materialov, racionalno leseno konstrukcijo in obsežno lastno gradnjo.

KATARINA HOSTAR HIŠA SS

Enodružinska hiša, zgrajena v pasivnem standardu, je umeščena na najnižji rob nove stanovanjske soseske v Kamniku s togo predpisanim oblikovanjem in umeščanjem objektov. Pritlična etaža se z nivoja ceste, ki jo zakriva avtomobilska nadstrešnica, preko zračnega večnamenskega stopnišča povzpne na nivo okoliškega terena. Orientacija bivalnega prostora v pritličju preko terase zagotavlja južno sonce in severne razglede proti Kamniškim Alpam, odprtost mansarde do slemena pa zagotavlja zračnost spalnim prostorom in povezovalni galeriji.

Vodja projektiranja
Katarina Hostar, univ. dipl. inž. arh.
Sodelavka
Gea El Habashy
Lokacija/leto izgradnje
Kamnik, Slovenija, 2024
Velikost območja/objekta
553 m² / 140 m²
Tip objekta stanovanjska hiša
Foto Klemen Korenjak

KROG SOČI PARK

Območje južno od Kranjčeve ceste je bilo predvideno za zdravstveno dejavnost. Aktualni urbanistični načrt dopušča tudi gradnjo oskrbovanih stanovanj. Položaj bloka sledi oblikam parcel, ki so pod nepravilnim kotom obrnjena proti Kranjčevi cesti. Na vseh treh straneh, razen proti severu, se vsa stanovanja podaljšujejo na široke balkone. Notranja stena balkonov je obložena z lamelami v imitaciji lesa, in tako poudarja domačnost ambienta.

Vodja projektiranja /avtor
Andrej Mlakar, univ. dipl. inž. arh.
Sodelavka
Tatjana Mahovič, univ. dipl. inž. arh.
Lokacija/leto izgradnje
Ljubljana, Slovenija, 2024
Velikost območja/objekta 15.270 m²
Tip objekta večstanovanjski objekt
Foto Miran Kambič

AIR STANOVANJA DOLGI MOST

Objekt je umeščen v primestno okolje med mestno vpadnico in železniško progo. Pet stanovanj je zasnovanih znotraj kompaktnega prizmatičnega volumna, ki je položen na polodprt – delno vkopan parkiriščni del. Vrhnje stanovanje je zasnovano kot »loft« z izhodom na v strešino poglabljeno teraso. Koncept »lebdečega volumna« je poudarjen z odprtim vhodnim stopniščem. Redukcija prometnih površin je omogočila, da je pretežni del zemljišča oblikovan kot vrtni prostor, ki je kombinacija utrjenih in zelenih površin, namenjenih stanovalcem. Fasadne ploskve objekta so glede na notranjo organizacijo in kadriranje pogledov »perforirane« s kompozicijsko igro dveh tipov odprtih. Nabor v glavnini uporabljenih materialov je omejen na les, beton in vlaknocementne plošče.

Vodja projektiranja/avtor

Jože Peterkoč, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavka

Vesna Lenart, mag. inž. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta

568 m² / 573 m²

Tip objekta večstanovanjski objekt

Foto Ana Skobe

SADAR+VUGA ELIPSA

Elipsa je več stanovanjska stavba, ki na novo vzpostavlja odnos med stanovanjsko gradnjo in javnim prostorom. Stavbo na robu trikotne parcele obdajajo odprte, neograjene javne površine: vrt, otroško igrišče in promenade ob reki. Raznolike tipologije stanovanj – od mini-loftov do duplexov – vzpostavljajo odnos z zunanostjo na različne načine. Na severu se stanovanja odpirajo v lože, na jugu pa stavbo oblikujejo valoviti balkoni s koriti, ki zagotavljajo zasebnost in poglede proti zelenim pobočjem. Dvojna narava Elipse – kontinentalna in mediteranska – odseva kontekst Ljubljane, razpeta med dunajsko racionalnostjo in mediteranskim življenjem na prostem. Fasada iz mint zelenih keramičnih ploščic spominja na tekstilen vzorec, ki se prelije v notranjost in stavbi doda izrazit značaj.

Vodja projektiranja

Boštjan Vuga, univ. dipl. inž. arh.,
grad. dip. (AA)

Avtorji

Boštjan Vuga, univ. dipl. inž. arh.,
Jurij Sadar, univ. dipl. inž. arh., Aleš
Vrhovec, univ. dipl. inž. arh., Vanja
Gregorc Vrhovec, univ. dipl. inž. arh.,
Tomaž Krištof, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavci

Matija Vuković, mag. inž. arh., Tjaša
Plavec, mag. inž. arh., Rok Debevec,
mag. inž. arh., Tamara Rijavec, univ.
dipl. inž. arh., Špela Zore, univ. dipl.
inž. arh., Andraž Horvat, abs. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta 7067 m²

Tip objekta večstanovanjski objekt

Foto Ana Skobe

ARREA HIŠA NA GLAVNEM TRGU

Hiša je prvič omenjena v zgodovinskih virih iz 18. stoletja. Leta 1738 jo je kupil kostanjeviški opat Aleksander in jo v celoti prenovil. Iz tega časa izvirajo tudi nekatere poslikave. Leta 1795 jo je kupila družina Fichtenau in jo imela v lasti do druge svetovne vojne. Po vojni je bila družina razlaščenca, v hiši so uredili družbena stanovanja, v pritličju pa trgovske prostore. Potomec družine Fichtenau je hišo v denacionalizacijskem postopku pridobil nazaj, leta 2016 jo je podaril Mestni občini Novo mesto. Ta se je odločila, da v hiši uredi najemna stanovanja za mlade družine. Arhitekturna zasnova prenove se je ukvarjala predvsem z organizacijo manjših stanovanjskih enot znotraj obstoječe lupine.

Vodja projektiranja

Maruša Zorec, univ. dipl. inž. arh.

Avtorji

Maruša Zorec, univ. dipl. inž. arh.,
Tadej Bolta, univ. dipl. inž. arh., Rok
Velikonja, univ. dipl. inž. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Novo mesto, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta

686 m² / 1891 m²

Tip objekta večstanovanjski objekt

Foto Tadej Bolta

TRIA STUDIO BLOK K2K3

Ob Karantanski cesti v Domžalah sta nastala dva večstanovanjska objekta, ki se odlikujeta po svoji sodobni arhitekturi, trajnostni zasnovi in visoki funkcionalnosti. V vsakem od objektov je sedem oskrbovanih stanovanj. Južno od obeh stolpičev, ki tvorita ulično fasado Karantanske ceste, od leta 2018 že stoji leseni večstanovanjski objekt Karantanika in skupaj tvorijo mikrourbanizem treh volumnov in poudarjajo trajnostno naravnano vizijo naročnika. Objekta sta zasnovana z inovativno kombinacijo tradicionalnih in sodobnih gradbenih materialov. Zgornje etaže so bile grajene iz lesenih križno lepljenih plošč (CLT), kar je v arhitekturi vse bolj priljubljen pristop, saj omogoča hitrejšo gradnjo in obenem zmanjšuje ogljični odtis stavbe.

Vodja projektiranja

Martin Lovrečič, univ. dipl. inž. arh.

Avtorji

Monika Homar, Mojca Valant, Urša
Ješe, Jure Hafnar, Urh Wiegele,
Jernej Hočevar, Martin Lovrečič,
Matevž Vrhovnik

Sodelavec

Klemen Kropar

Lokacija/leto izgradnje

Domžale, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta 1630 m²

Tip objekta večstanovanjski objekt

Foto Ana Skobe

Vodja projektiranja
mag. Boris Bežan, u.d.i.a.

Avtorja
mag. Boris Bežan, u.d.i.a.,
mag. Monica Juvera Jimenez

Sodelavci
Ana Irisarri, Carlos Parra, Pere Molas,
Bianca María Teti, Carmen Castañs,
Jaka Bežan, Rafael Berengena, Raúl
Escuin, David Rodríguez Meizoso,
Ignacio Campos, Juan Mier, Álvaro
Vilanova, Albert Rabinad

Projektni vodja Predplan

Gradbene konstrukcije/inštalacije
Otherstructures, Protim

Krajinska arhitektura Adkrajine

Lokacija/leto izgradnje
Ljubljana, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta 20.670 m²

Tip objekta poslovna stavba

Foto Ana Skobe

BAX STUDIO ARCHITECTURE DCB MONTANA

Poslovna stavba DCB Montana, zasnovana s strani biroja BAX, predstavlja prvi ključni korak pri preoblikovanju industrijske cone Moste v sodobno in trajnostno poslovno središče Ljubljane. Projekt, ki se je začel leta 2019 po zmagi na mednarodnem natečaju, je bil zaključen leta 2024 in stremi k dvigu urbanističnih in arhitekturnih standardov. Zgradba v desetih nadstropjih ponuja prilagodljive pisarniške prostore, restavracijo, kavarno, telovadnico, večnamensko galerijo in obsežne terase. Osrednji atrij z velikimi odprtini zagotavlja obilico naravne svetlobe in omogoča vizualno povezavo z mestom, medtem ko spodbuja tudi interakcijo med uporabniki. Posebna pozornost je namenjena naravni osvetlitvi in trajnostnim rešitvam, zaradi česar je objekt prejel certifikat DGNB Gold.

STUDIO ABIRO DARS

Ključni pomen Poslovne stavbe DARS je v izkazanem prepričanju in nazoru trajnostne in humane arhitekture, ki ga izpričuje v vseh svojih prvih in merilih. Kljub sicer izrazito sistematičnemu in racionalnemu načrtovanju objekta javne investicije, se v podobi, ambientu in prostorskem občutenju, ki jih stavba izžareva, odlikava tudi njena emocionalna, simbolna in mestoma celo intimna plat. Vsa izkazana načrtno dvo-umna razmerja med težo in vitkostjo, globino in prosojnostjo, strogostjo in taktilno mehko, med odsevnim in poroznim, med institucionalnim in osebnostnim, med kolektivnim in individualnim, med suburbanim in transcendentnim, nas prevzemajo s poglobljenim razumevanjem o moči in sposobnosti, ki ju ima arhitektura pri vzpodbujanju okoljskih, prostorskih in medčloveških odnosov.

Vodja projektiranja
dr. Matej Blenkuš, univ. dipl. inž. arh.

Avtorji
dr. Matej Blenkuš, univ. dipl. inž. arh.,
Katja Cimperman, univ. dipl. inž. arh.,
Grega Valenčič, mag. inž. arh.,
David Klobčar, mag. inž. arh.,
Matevž Gazvoda, mag. inž. arh.

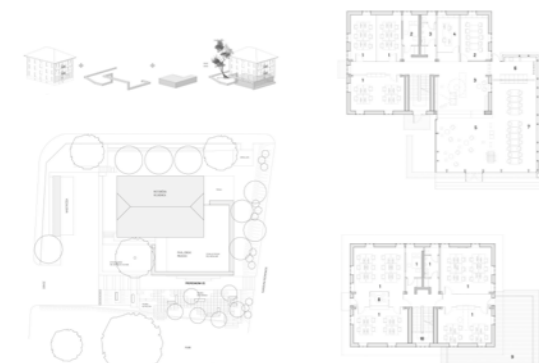
Sodelavci
Aleksander Cifer, mag. inž. arh.,
Anja Peček, mag. inž. arh.,
Metka Lozej, mag. inž. arh.

Lokacija/leto izgradnje
Ljubljana, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta 14.310 m²

Tip objekta poslovna stavba

Foto Miran Kambič

Vodja projektiranja
David Mišič, Mag.Arch.

Avtorji
David Mišič, Mag.Arch., Sašo Žolek, mag. inž. arh., Sara Peternel, dipl. inž. kraj. arh.

Sodelavci
Davor Fistrič, dipl. inž. arh., Goran Piršič, dipl. inž. arh., Maja Žalik, dipl. inž. arh., Boštjan Švent, inž. grad., Jernej Metež, dipl. inž.grad.

Lokacija/leto izgradnje
Ptuj, Slovenija, 2022

Velikost območja/objekta
1918 m² / 904 m²

Tip objekta poslovna stavba

Foto Matej Lozar

STYRIA ARHITEKTURA TEHNOLOŠKI PARK INTERA

Ob vznožju grajske vzpetine v Ptujju stoji nekdanji oficirski paviljon iz začetka 20. stoletja, danes prenovljen v tehnološki park za podjetja s področja informacijskih tehnologij. Nahaja se na območju nekdanje vojašnice, ki se razvija v prostor javnih in izobraževalnih dejavnosti. Prenova je potekala v sodelovanju s konservatorji in arheologi, ki so v kleti odkrili ostanke rimske stavbe, lončenino in kovanci. Historični objekt dopolnjuje sodoben prizidek iz stekla in panelov, ki ga z vrtom povezuje linijski prostorski element. Pomemben del zasnove je stoletna platana ob robu vrta, ki ji arhitektura novega dela daje oblikovno protiutež. Vrt dopolnjujejo zasaditve, betonske plošče in klopi, celoten poseg pa predstavlja povezavo med dediščino in sodobnimi prostorskimi rešitvami.

STYRIA ARHITEKTURA VILA DR. JUVANA

Vilo, zgrajeno leta 1923 po načrtih arhitekta Maksa Czeika za politika in župana dr. Alojza Juvana, je novi lastnik po sto letih prenovil v poslovne prostore IT-podjetja. Obsežna prenova je vključevala protipotresno in energetske sanacije, pri čemer je bila v sodelovanju z ZVKDS ohranjena izvirna zunanost in notranje stopnišče. Spremembe tlorisa so z uvedbo steklenih sten ustvarile odprt in svetel prostor. Prenovo zaznamuje kontrast med ohranjeno historicistično arhitekturo in sodobno tehnologijo. Novi posegi sledijo načelu minimalizma z belo opremo, hrastovim parketom v ribji kost in razkritimi betonskimi stropi.

Vodja projektiranja
David Mišič, Mag.Arch.

Avtorja
David Mišič, Mag.Arch., Davor Fistrič, dipl. inž. arh.

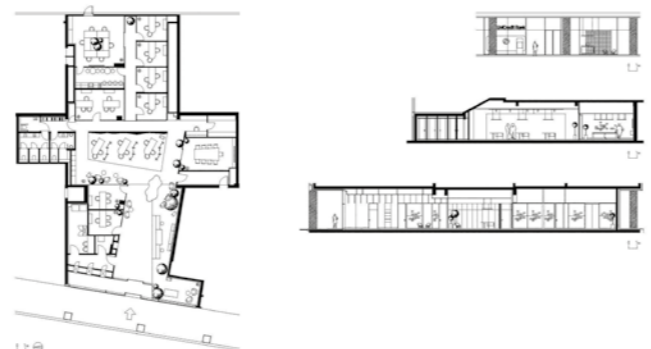
Sodelavci
Ana Židanik, mag. inž. arh., Sašo Žolek, mag. inž. arh., Goran Piršič, dipl. inž. arh. (UN), Maja Žalik, dipl. inž. arh. (UN), Boštjan Švent, inž. grad., Jernej Metež, dipl. inž.grad.

Lokacija/leto izgradnje
Maribor, Slovenija, 2022

Velikost območja/objekta
1963 m² / 356 m²

Tip objekta poslovna stavba

Foto Matej Lozar

ART.A DESIGN, M. PANTER UNICREDIT BANKA V SREDIŠČU LJUBLJANE

Zasnova prostorov banke Unicredit združuje ugled, prefinjenost in odprt ambient. Ozek prostor z naravno svetlobo skozi steklo sta arhitekta razširila z igro svetlobe in senc. Osrednji prostor je svetel, dopolnjen z lesom, zelenjem in akustičnim lamelnim stropom iz recikliranega filca. Poudarek sta klop in dolg pult z monitorjem. Bela valovita stena ločuje javni in interni del ter vodi do pisarn za osebne obravnave. Uporabljena je dinamična osvetlitev, ki posnema dnevno svetlobo (Human Centric Lighting). Ambient je umirjen, eleganten, z barvnimi poudarki. Vhodna steklena fasada z digitalno steno omogoča interakcijo banke z ulico.

Vodja projektiranja

Rok Avbelj, univ. dipl. inž. arh.

Avtorja

Rok Avbelj, univ. dipl. inž. arh.,
Mateja Panter, univ. dipl. inž. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta

457 m²

Tip objekta

poslovna stavba

Foto Miran Kambič

GENIUS LOCI, INŠTITUT ZA ARHITEKTURO IN URBANIZEM PRENOVA VODNIKOVE DOMAČIJE

Prenova je obsegala usklajevanje s sodobnimi gradbeno-tehničnimi normativi, predlagani in izvedeni pa so bili tudi nekateri posegi izven prvotno zastavljene projektne naloge. Velika dvorana je predstavljena v pritličje, kjer je navezana na zunanji prostor pod kostanji. Dodan je notranji-zunanji oder, ki se v poletnem času odpre proti zunanjemu avditoriju. Dvorana v mansardi domačije je le nekoliko manjša, vendar z enako vablljivim ambientom kot prej. Nov dostop v nadstropje poteka preko moderniziranega ganka na njegovi historični poziciji. Odrski volumen in gank sta kot dodana elementa oblikovana abstraktno pravilno in oblečena v pločevino zemeljsko rjave barve, s čimer se jasno ločita od treh nespremenjenih, a prenovljenih historičnih stavbnih volumnov.

Vodja projektiranja

doc. mag. Andrej Černigoj, univ. dipl. inž. arh.

Avtorja

doc. mag. Andrej Černigoj, univ. dipl. inž. arh.,
Nejc Černigoj, mag. inž. arh.

Sodelavci

Tomaž Strmole, univ. dipl. inž. grad.,
Branko Medvešek, univ. dipl. inž. str.,
Renato Rerečič, univ. dipl. inž. el.,
Helena Stojanovski, dipl. inž. grad.,
mag. Aleš Drnovšek, univ. dipl. inž. el.,
Tomaž Juršič, dipl. inž. les.,
Rajka Lavrič

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Šiška, Slovenija, 2024

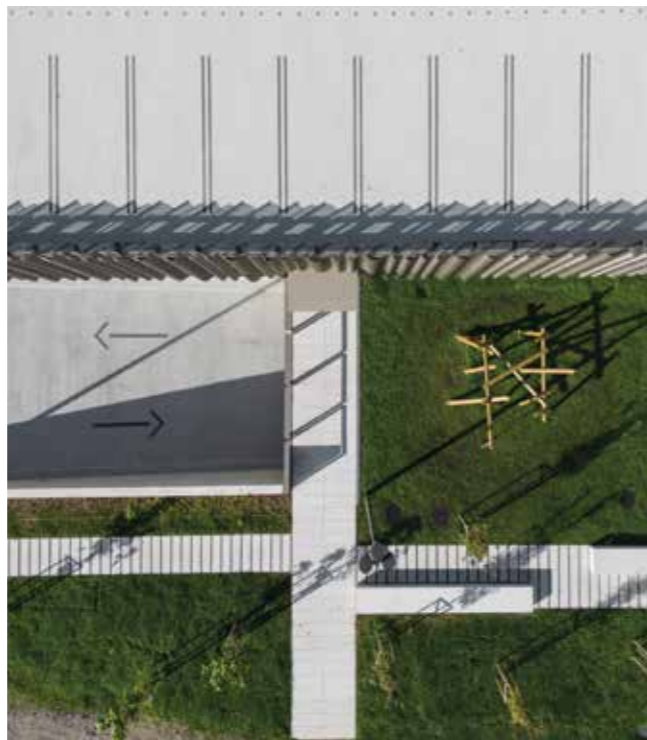
Velikost območja/objekta

1000 m² / 700 m²

Tip objekta

javna zgradba

Foto Miran Kambič

Vodja projektiranja
Matic Lašič, mag. inž. arh.

Avtorja
Matic Lašič, mag. inž. arh.,
Tina Mikulič, mag. inž. arh.

Sodelavci
Sebastijan Sunajko, mag. inž. arh.,
Analina Štumberger, mag. inž. arh.,
dr. Andreja Zapušek Černe, univ. dipl. inž. kra. arh.,
Damjan Černe, univ. dipl. inž. kra. arh.

Lokacija/leto izgradnje
Šoštanj, Slovenija, 2022

Velikost območja/objekta
4100 m² / 2290 m²

Tip objekta javna zgradba

EFEKT ARHITEKTURA GARAŽNA HIŠA ŠOŠTANJ

Garažna hiša Šoštanj je locirana v neposredni bližini starega mestnega jedra. Objekt s tremi parkirnimi nivoji in kapaciteto 115 parkirnih mest rešuje problematiko parkiranja v centru mesta. Volumen dimenzij 18 × 60 m je enostavne zasnove z napajalno cesto in pravokotnim parkiranjem ter uvozno klančino, ki poteka vzporedno z objektom. Konstrukcijski sistem, ki dopušča zasnovo brez vmesnih podpor je iz jeklenih nosilnih okvirjev in sovprežne AB plošče. Stavba z delno vkopanim pritličjem je subtilno umeščena v prostor na območje bivše tovarne usnja Šoštanj na način, da ne posega v silhueto mesta in višinski dominantni - cerkev ter grad. Valovita fasada z mehko linijo in toplim barvnim odtenkom asociira na gube usnja.

STYRIA ARHITEKTURA PALAČA KAZINA

Palača Kazina na vogalu Slovenske ceste in parka Zvezda, zgrajena v 30. letih 19. stoletja, ena od ljubljanskih historičnih ikon. Nekoč je bila središče družabnega življenja, gostila je plese, vojaški štab in ljudsko skupščin. Danes v njej deluje Akademija za glasbo UL. Prenova v sodelovanju z ZVKDS, je ohranila zgodovinsko vrednost stavbe in hkrati prilagodila prostore sodobni izobraževalni in umetniški rabi. Ohranjeni so bili številni kakovostni elementi, kot so stropna poslikava, štukature, svetila in tlaki, ... Novi funkcionalistični posegi dopolnjujejo izvirno zasnovo. Fasada je vrnjena v klasično krem barvo. V pritličju sta knjižnica in manjša dvorana, v nadstropjih velika koncertna in komorna dvorana. Na vogalu stavbe je kavarna z odrom, odprta javnosti.

Vodja projektiranja
David Mišič, Mag. Arch.

Avtorja
David Mišič, Mag. Arch., Marija
Režek Kambič, univ. dipl. um. zg.

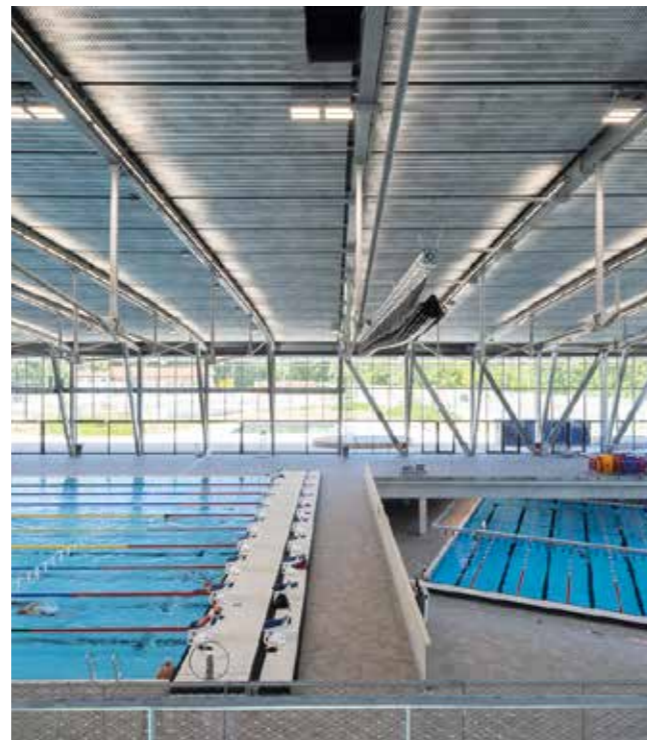
Sodelavci
Boštjan Švent, inž. grad., Davor Fi-
strič, dipl. inž. arh. (UN), Ana Židanik,
mag. inž. arh., Sašo Žolek, mag. inž.
arh., Goran Piršič, dipl. inž. arh. (UN),
Maja Žalik, dipl. inž. arh. (UN), Jernej
Metež, dipl. inž. grad.

Lokacija/leto izgradnje
Ljubljana, Slovenija, 2022

Velikost območja/objekta
1963 m² / 6887 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Miran Kambič

LORENZATELIERS ŠPORTNO SREDIŠČE ILIRIJA

Novo športno središče Ilirija nadaljuje zgodovino kraja, kjer je Stanko Bloudek leta 1929 zgradil prvo javno kopališče v Ljubljani. Leta 1995 je bila sprejeta odločitev za gradnjo 50-metrskega bazena, leta 2000/2001 je sledil mednarodni arhitekturni natečaj, po dolgi predzgodbi pa je objekt končno odprt. Z umikom železnice v 40. letih je območje izgubilo stik s Tivolijem in ostalo urbanistično izolirano. Današnji projekt ustvarja redko obliko žive urbanosti: šport, gibanje, izobraževanje, kultura in druženje so združeni pod eno samo, ikonično ukrivljeno streho. Revitalizirana Lattermanova aleja s piazza predstavlja novo hrbtenico območja in glavno povezavo do Tivolija, zgodovinska vhodna stavba pa občutljivo povezuje preteklost in sedanost. Ilirija je zgleden primer sodobnega, trajnostnega urbanizma, ki zmanjšuje promet, spodbuja družbeno vključevanje, ohranja identiteto in ustvarja nove prostorske povezave.

Vodja projektiranja/avtor

Peter Lorenz, Lorenzateliers

Sodelavci

Giulia Decorti, Florian Pfeiffer,
Kathrin Mayerhofer, Alexander
Wald-Bauer, Jean-Pierre Bolivar,
Andrea Carniti, Blagovesta
Dimitrova-Ivanova, v sodelovanju
z Elea iC: Angelo Žigon, Špela
Štern, Rok Debevec, Zala Novak.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2022–2025

Velikost območja/objekta

športni park: 29.500m²

garaža: 10.400m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Makro 5, Ana Skobe

ARHITEKTI DOBRIN KAPELICA JOSEFA VACHALA

V dolini Soče, na meji med krajevnim in vojaškim pokopališčem, med zeleno naravo in sivino pokopališča, nosi kapelica v sebi svoje osnovno sporočilo - opominjati ljudi na minljivost življenja, in na tankost ločnice med mirom in vojno. Josef Váchal, češki slikar, grafik in pisatelj, je v svojih delih podal osebno pričevanje o vojnih dogodkih in o tem kraju. Kapelo oblikuje Váchalovo razmišljanje o vojni in njegove knjige molitev, ki jo je ustvaril na fronti v pogorjih nad Sočo, in jo med boji vedno nosil s seboj. Tri izbrane molitve, kot freske »odtisljene« na stene kapele, nagovarjajo obiskovalca in prostor, in ga usmerjajo k Enosti, prikazani v vitražu njegove Svete Trojice. V tem brezčasnem simbolnem prostoru prehoda zlahka občutimo, da nas zgolj krhka membrana loči od tiste druge strani.

Vodja projektiranja

Miha Dobrin, univ. dipl. inž. arh.

Avtorji

Miha Dobrin, univ. dipl. inž. arh.,
Radmila Iblová, Ing. arch. MgA,
Mihal Ibl, Ing. arch.

Sodelavka

Sara Komac, mag. inž. arh.

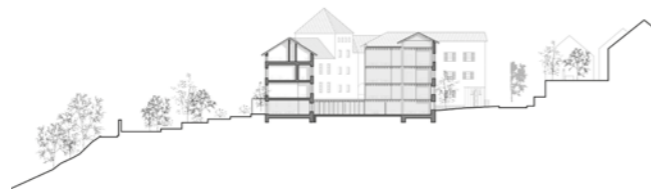
Lokacija/leto izgradnje

Soča, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta 60 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Miha Dobrin

ARREA, MOD.LAND RIO DI PUSTERIA

Projekt prenove samostana je nastajal devet let na podlagi dvostopenjskega natečaja v mednarodni skupini sodelavcev. Arhitekturna zasnova prenove temelji na ureditvi javnega pritličja z novim volumnom vstopne avle, katere prostori se prelivajo v kavarno in od tam pod nadstrešnico pergole s pogledi na vrt in v pokrajino. Nove intervencije omogočajo prostor, boljše povezanost prostorov in dodajajo lesene interpolacije tam, kjer je to potrebno. V nadstropjih so urejene gospodinjne skupnosti za 65 stanovalcev, skoraj vse etaže so krožno povezane okoli osrednjega dvorišča. Vsi najlepši in najvrednejši so namenjeni javnim vsebinam, njihovo sodobno opremo dopolnjuje pohištvo iz nekdanjega samostana. Ob samostanu je bil v sklopu projekta zgrajen dekliški dom.

Vodja projektiranja
Maruša Zorec, univ. dipl. inž. arh.

Avtorja
Maruša Zorec, univ. dipl. inž. arh.,
arch. Moira Morsut, arch. Ramon Pascolat

Sodelavci
Nena Gabrovec, univ. dipl. inž. arh.,
Ana Merklin, univ. dipl. inž. arh.,
arch. Enrico Smareglia

Lokacija/leto izgradnje
Rio di Pusteria, Italija, 2024

Velikost območja/objekta
5.900 m² / 8.045 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Tadej Bolta, Jana Jocif

TRIA STUDIO ŠPORTNA DVORANA TRZIN

V Trzinu je zrasel sodoben športni objekt, ki ne izstopa zgolj po svoji prostorski in konstrukcijski zasnovi, temveč tudi po izraziti trajnostni naravnosti. Nova športna dvorana, neposredno povezana z obstoječo osnovno šolo, predstavlja premišljen odgovor na potrebe lokalne skupnosti in hkrati zgleden primer arhitekturnega načrtovanja v kontekstu okoljske odgovornosti. Zasnova objekta sledi logiki povezovanja – tako programsko kot prostorsko. Športna dvorana je umeščena kot naravno nadaljevanje osnovnošolskega kompleksa, kar omogoča učinkovito vsakodnevno uporabo športnih površin za potrebe pouka, popoldanske rekreacije in organizirane vadbe lokalnih društev.

Vodja projektiranja
Martin Lovrečič, u.d.i.a.

Avtorji
Monika Homar, Mojca Valant, Urša Ješe, Jure Hafnar, Urh Wiegele,
Jernej Hočevar, Martin Lovrečič,
Matevž Vrhovnik, Klemen Kropar

Lokacija/leto izgradnje
Trzin, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta
5700 m² / 3250 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Ana Skobe

ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2025

Naročnik

Občina Ankaran

Vodja projektiranja

Uroš Rustja, univ. dipl. inž. arh.

Avtorji

Uroš Rustja, univ. dipl. inž. arh.,

Primož Žitnik, univ. dipl. inž. arh.,

Mina Hiršman, mag. inž. arh.,

Mateo Zonta, mag. inž. arh.,

Ana Kučan, univ. dipl. inž. kraj. arh.,

Luka Javornik, univ. dipl. inž. kraj.

arh., Danijel Mohorič, mag. inž.

kraj. arh.

Sodelavec

Tomaž Mlinarič, univ. dipl. inž. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Ankaran, Slovenija, 2024

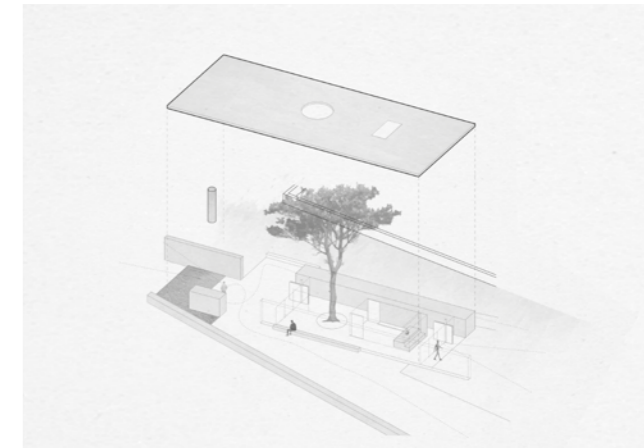
Velikost območja/objekta 7085 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Ana Skobe

VOID ARHITEKTURA POKOPALIŠČE ANKARAN

Ankaran ni imel primerne prostora za slovo od pokojnih, zato pomeni novo pokopališče enega glavnih javnih prostorov lokalne skupnosti, tako v funkcionalnem kot simbolnem smislu. Umeščeno je na izjemno lokacijo, na greben nad osrednjim delom Ankarana, s pogledom na Tržaški zaliv in slovensko Istro. Pokopališče transformira tradicionalno predstavo o prostoru spomina v prostor skupnosti. Po eni strani deluje kot prosto prehodni gozd in po drugi kot niz zamejenih grobnih polj, ki se v terasah nizajo nad poslovilnim objektom. Dramaturgija povezovalne poti poglede obiskovalca izmenično usmerja vzdolž terena med vertikale gozda in pravokotno na teren proti morju, v to nedoumljivo razsežnost, ki se na horizontu spaja z nebom.

ATELJE HOČEVAR OŠ FRANA ALBREHTA

Nova osnovna šola Frana Albrehta v Kamniku je sodoben odgovor na izzive izobraževanja 21. stoletja. Modularne učilnice omogočajo različne oblike pouka – od frontalnega do skupinskega in projektne delo. Tloris s tremi lamelami v obliki črke U oblikuje varno notranje dvorišče. Poudarek je na naravni svetlobi, odprtosti in povezanosti notranjega ter zunanjega prostora. Amfiteatralna lesena stopnišča in vhodna avla služijo kot prostori srečevanja, učenja in počitka. Les, beton, jeklo in steklo so izbrani s premislekom – ustvarjajo toplo, stabilno in transparentno okolje, ki spodbuja učenje in ustvarjalnost.

Vodja projektiranja/avtor

Primož Hočevar, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavec

Tine Brinc, mag. inž. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Kamnik, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta 8900 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Miran Kambič

KORPNIK PRODUKCIJA ZUNANJE DVIGALO ZA STARO GROFIJO

Samo oblikovanje dvigala upošteva proporcionalne značilnosti obstoječe stavbe ter zagotavlja, da nova struktura ni prekomerna ali neprimerna v primerjavi s starejšim objektom. Zrcalna fasada omogoča, da se nova struktura vizualno poveže z obstoječimi stavbami in skuša ustvariti občutek kontinuitete med starim in novim ter zmanjšuje vizualno obremenitev, ki bi jo lahko povzročila moderna arhitektura. Zrcalna površina spreminja percepcijo prostora, saj se okolje nenehno spreminja glede na svetlobo in vreme. Ta dinamičnost dodaja novo dimenzijo obstoječemu kontekstu.

Vodja projektiranja/avtor

Nande Korpnik, univ. dipl. in. arh.

Sodelavki

Zorislava Fras, univ. dipl. in. arh.,

Barbara Škorjanc, mag. in. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Celje, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta 21,10 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Miran Kambič

ATELJE HOČEVAR ČETRJNI CENTER GOLOVEC

Center Četrtni skupnosti Golovec na Pesarski ulici v Ljubljani v sozvočju s športnimi površinami ustvarja nov javni prostor. Objekt obsega 1.100 m² v treh etažah ter vključuje prostore skupnosti, večnamenske prostore za mlade in starejše, knjižni kotiček, okrepčevalnico, garderobe, dvorano in teraso. Dve zamaknjeni lameli oblikujeta vhodni nadstrešek in razgledno teraso. Zasnova stavbe je enostavna, prilagodljiva in spodbuja medgeneracijsko povezovanje ter lokalno pobudo. Materiali – les, jeklo in steklo – izražajo toplino, trajnost in odprtost ter stavbi dajejo sodoben, skupnostno usmerjen značaj.

Vodja projektiranja/avtor
Primož Hočevar, univ. dipl. inž. arh.

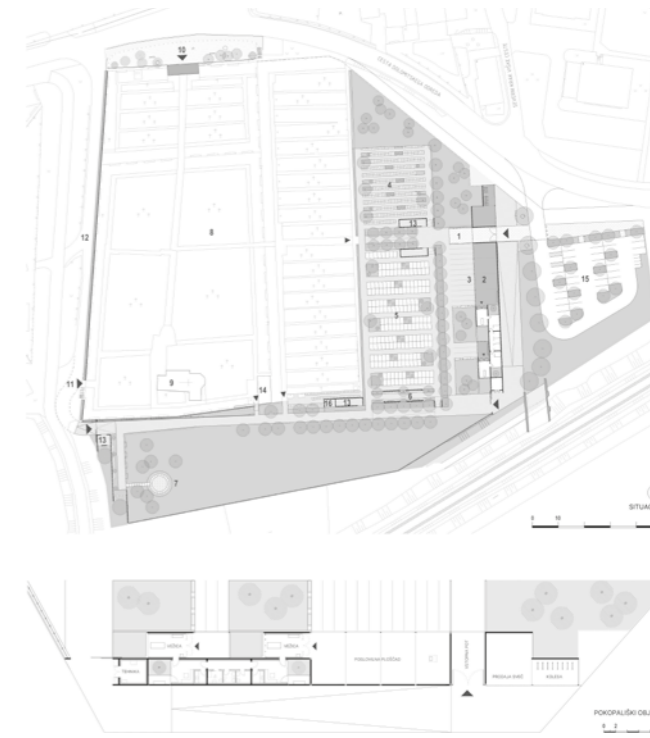
Sodelavec
Tine Brinc, mag. inž. arh.

Lokacija/leto izgradnje
Ljubljana, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta 1100 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Miran Kambič

ŠABEC KALAN ŠABEC ARHITEKTI ŠIRITEV POKOPALIŠČA VIČ

Širitev zajema nov vhodni del s poslovnim objektom, ki je z vstopno osjo navezan na prečno os starega pokopališča, grobni polji za žarne pokope, kolumbarijske zidove in parkovno površino s prostorom za raztros pepela. Zasnova je minimalistična in oblikovno zadržana v odnosu do starega dela pokopališča z vhodnim portalom po načrtih Jožeta Plečnika in Janeza Valentinčiča ter Cerkvijo sv. Simona in Jude. Poslovilni objekt je na zunanji strani oblikovan kot del pokopališkega zidu, na notranji strani pa je členjen z dviganjem, spuščanjem in zamikanjem volumnov ter atriji. Vhod je poudarjen z lebdečo streho, podaljšano preko poslovilne ploščadi. Češnjevi drevedori ob pomembnejših oseh ter gruče listopadnih dreves s spreminjanjem skozi letne čase opominjajo na človekovo minljivost.

Vodja projektiranja
Mojca Kalan Šabec, univ. dipl. inž. arh.

Avtorja
Mojca Kalan Šabec, univ. dipl. inž. arh., Andrej Šabec, univ. dipl. inž. arh.

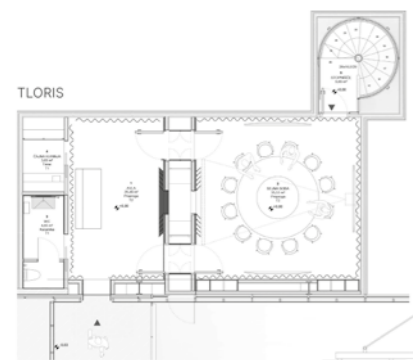
Sodelavca
Tone Kišek, g. t.,
Jana Klemenčič, kom. inž.

Lokacija/leto izgradnje
Ljubljana, Slovenija, 2022

Velikost območja/objekta
14.800 m²

Tip objekta javna zgradba

Foto Dragan Arrigler, arhiv ŠKS

JEREB IN BUDJA ARHITEKTI WATTORI

Wattori je del mednarodnega projekta NEDO, v katerem so se slovenski in japonski partnerji osredotočali na razvoj pametnih omrežij in skupnosti. Na lokaciji, kjer je bil v okviru projekta v Ljubljani vgrajen baterijski hranilnik, je družba ELES, operater kombiniranega prenosnega in distribucijskega elektroenergetskega omrežja, vzpostavila tudi demonstracijsko stičišče za pametna omrežja Wattori, ki je namenjeno predstavitvi rezultatov mednarodnega projekta NEDO in drugih dosežkov družbe ELES na področju pametnih omrežij. Naročnik si je želel manjši predstavitveni prostor, ki ga sestavljajo zadržan in skromen vhodni plato, predprostor z dostopom do servisnih prostorov, digitalna sejna soba ter stopnišče v tehnološko jedro. Koncept je zasnovan na čitljivosti, enostavnosti in kontrastih.

Vodja projektiranja

Rok Jereb, univ. dipl. inž. arh.

Avtorji

Rok Jereb univ. dipl. inž. arh., Blaž Budja, univ. dipl. inž. arh., Maruša Trnovec, mag. in. arh., Petra Stojsavljevič, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavci

Emineo d.o.o., Avelis d.o.o.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta

104,5 m² / 90 m² / 41 m²

Tip objekta notranja oprema

Foto Blaž Budja

SARA+SARA IN KAJ SE JE ZGODILO POTEM?

Slovenija je bila leta 2024 častna gostja Bolonjskega sejma otroških knjig, kjer se je predstavila z razstavo slovenskih ilustratorjev. Postavitev je obiskovalcem omogočala umirjen vpogled v raznoliko ilustratorsko ustvarjanje. Osrednji element je bil baldahin, zasnovan po vzoru renesančnih knjižnic, ki je v dinamičnem sejmskem okolju ustvarjal občutek zavetja. Ilustracije so bile umeščene na višino za dobro vidnost, knjige pa v središče paviljona. Razstava je spodbujala ciklično branje in povezavo med knjigami ter ilustracijami v različnih povečavah. Delila se je na zbrani osrednji prostor in odprti del z mobilnimi elementi Centra ilustracije, ki se uporabljajo tudi na drugih dogodkih ter prispevajo k trajnostni rabi razstavne opreme.

Avtorici

Sara Badovinac, univ. dipl. inž. arh., Sara Škarica, mag. in. arh.

Sodelavci

Tina Popovič, Gaja Naja Rojec, Maša P. Žmitek, Teja Jalovec, Ajda Fortuna, Hana Stupica, Eva Mlinar

Lokacija/leto izgradnje

Bologna, Italija, 2024

Velikost območja/objekta 300 m²

Tip objekta notranja oprema

Foto Ana Skobe

DEMŠAR ARHITEKTI KAPELA UČLOVEČENJA BOŽJE BESEDE

2022 je Založba Družina praznovala 70-letnico delovanja. K sodelovanju smo povabili tudi slikarko Miro Ličen in kiparja Mirsada Begiča. »Prezbiterij« kapele je glede na sicer barvno polnost kapele izredno čist in členjen na pet delov. Na osrednjem »kraljuje« »mozaični« križ, ki s svetlostjo »nadomešča« večno luč. Osrednji dve, kamniti, kot simbol Mojzesovih plošč. Stene so prazne brez napisov, ker jih dopolnjuje Kristusova zapoved ljubezni. Nakazana s tremi lesenimi ploščami, ki hkrati predstavljajo Sveto Trojico. Oltarna miza je monolitni blok. V prezbiteriju se prepletata dva elementa: krog simbol popolnosti in božjega, kvadrat simbol zemeljskega. Prezbiterij in oltar s svojo čistostjo opozarjata na tišino. Celota tako postaja arhitekturno umetniška in duhovna resničnost.

Vodja projektiranja

Gašper Demšar, univ. dipl. inž. arh.

Avtorja

Gašper Demšar, univ. dipl. inž. arh.,
Miha Maček, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavci

Kaja Hribšek, univ. dipl. inž. arh.,
Mira Ličen, ak. slik. spec. res.,
Mirsad Begič, akad. kipar

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2022

Velikost območja/objekta 32 m²

Tip objekta notranja oprema

Foto Tamino Petelinšek

RAKETA MALIJA

Projekt Malija temelji na premišljeni umestitvi v prostor, kjer izjemna lega narekuje odprto, zračno prostorsko zasnovo. Notranja oprema je zasnovana kot podaljšek arhitekture – naravna mreža, terrazzo tlak in izbrani materiali ustvarjajo mehke prehode med ambient. Pomemben poudarek je na atmosferi: svetloba, sence, šumi narave in spremembe letnih časov subtilno vstopajo v interier ter soustvarjajo živo, spremenljivo se prostorsko izkušnjo. Oprema ni zgolj funkcionalna, temveč ključen del celostnega koncepta, ki oblikuje ambient v sozvočju z arhitekturo in krajino.

Vodja projektiranja

Katjuša Kranjc, univ. dipl. inž. arh.,

Avtorja

interjer: Katjuša Kranjc, univ. dipl. inž. arh., Rok Kuhar, univ. dipl. inž. arh., arhitektura: Tria studio

Sodelavka

Maja Horvat, mag. inž. arh.

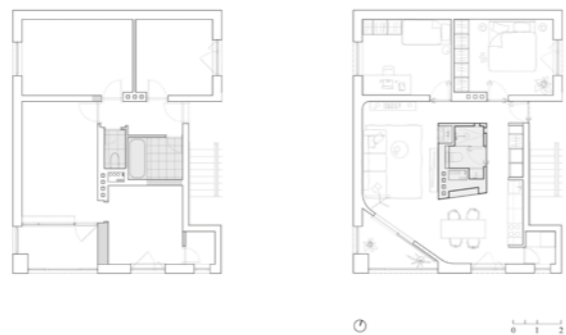
Lokacija/leto izgradnje

Izola, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta 271 m²

Tip objekta notranja oprema

Foto Žiga Lovšin

ARHITEKTI POČIVAŠEK PETRANOVIČ STANOVANJE BARJANSKA

Na ljubljanskem Mirju, v eni izmed večstanovanjskih hiš iz šestdesetih let smo prenovili manjše stanovanje. Našli smo tloris, razdrobljen na majhne prostore, z dostopom do kuhinje preko dnevne sobe. Ideja prenove stanovanja je ustvariti vizualno odprt in povezan dnevni prostor s kuhinjo in jedilnico. Prostor se vije okoli novega protostoječega monolitnega volumna, ki je v celoti oblečen v Cararski marmor, in vsebuje kamin in kopalnico. Nekoliko smo zmanjšali ložo, okno pred ložo pa postavili pod kotom, tako povečan prostor dnevne sobe mehko steče proti jedilnici in kuhinji.

Vodja projektiranja

Davorin Počivašek, univ. dipl. inž. arh.

Avtorji

Davorin Počivašek, univ. dipl. inž. arh., Urban Petranovič, univ. dipl. inž. arh., Jernej Borko, mag. inž. arh., Lenart Berdon, štud. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2025

Velikost območja/objekta 68 m²

Tip objekta notranja oprema

Foto Urban Petranovič

ARHITEKTKE PRIJON MUZEJSKA TRGOVINA V NARODNEM MUZEJU

V Narodnem muzeju Slovenije so z namenom sprostitev sprejemnega prostora preselili prodajo vstopnic in muzejsko trgovino iz avle v večji prostor ob njej. Z umestitvijo historičnega stopnišča v prostor se obiskovalcem dostopni del zmanjša za delno zaprt skladišni prostor. Ogledala, vgrajena v stopnišče, fizično pomanjšanje prostora spremenijo v njegovo nasprotje - v vizualno povečanje prostora. Obnovljen prostor naseljuje pohištvo iz več obdobij - od originalnega stopnišča, v funkciji predelne stene z razstavnimi policami, do Kraljevih stolov Pappilon ter sodobno oblikovanih prodajnih elementov in sprejemnega pulta z natančno oblikovanimi detajli. Name-noma različno oblikovano in sestavljeno pohištvo predstavlja mozaik muzejskih zbirk in poudarja poslanstvo Narodnega muzeja Slovenije.

Vodja projektiranja

Ariana Furlan Prijon, univ. dipl. inž. arh.

Avtorica

Ariana Furlan Prijon, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavka

Lara Prijon

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta 112 m²

Tip objekta notranja oprema

Foto Miran Kambič

ATELJE HOČEVAR OŠ FRANA ALBREHTA

Notranja oprema nove OŠ Frana Albrehta v Kamniku podpira odprto, fleksibilno in spodbudno učno okolje. Modularno in mobilno pohištvo omogoča hitro prilagoditev različnim učnim oblikam. Poudarek je na ergonomiji, akustiki in osvetlitvi. Uporabljeni so naravni, trpežni materiali – les, kovina in tkanine, ki mehčajo prostor. Barvna paleta je umirjena, vsak sklop prostorov ima svojo identiteto. V osrednjih prostorih, kot so avla, knjižnica in kotički za učenje, je oprema oblikovana kot aktivni del prostora. Lesena amfiteatralna stopnišča služijo kot tribune, učilnice in prizorišča.

Vodja projektiranja

Primož Hočevar, univ. dipl. inž. arh.

Avtor

Primož Hočevar, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavec

Tine Brinc, mag. inž. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Kamnik, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta 8900 m²

Tip objekta notranja oprema

Foto Miran Kambič

OAZA KROŽENJE SKOZI AMBIENTE: PREUREDITEV LOKALA V STANOVANJE DS

Stanovanje je v pritličju spomeniško zaščitene hiše v eni od ozkih mestnih ulic Kranja. Pred preureditvijo je bila v prostoru mračna pivnica. Novo prostorsko zasnovo so poleg fasadnih zasteklitev pogojevali trije nosilni stebri, ki jih zaradi višine investicije nismo porušili. Preoblikovali smo jih v »pohištvene otoke« različnih namembnosti in z njimi stanovanje razdelili na prehodne, z različnih smeri dostopne ambiente. Kroženje med funkcionalnimi »otoki« skrajša poti in prostor optično poveča. V kopalnici osrednji sanitarni otok deli umivalnico od bolj intimnega dela z banjo in wc školjko. Pohištveni otoki so oblikovani tako, da v globino stanovanja prepustijo čim več naravne svetlobe. Ta se preliva tudi po namenoma praznih obodnih stenah in odseva s svetlih barv izbranih materialov.

Vodja projektiranja

Maja Ivanič, univ. dipl. inž. arh.

Avtorica

Maja Ivanič, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavki

Eva Mavsar, mag. inž. arh.,

Vesna Perovnik, abs. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Kranj, Slovenija, 2025

Velikost območja/objekta 79 m²

Tip objekta notranja oprema

Foto Miran Kambič

STUDIO AKKA VILA PODROŽNIK

Pri prenovi smo spoštovali vsa velika mogočna drevesa in originalne vrtno motive kot sta skalnjak in ribnik. Odstranili smo rastje v slabem stanju in stihijske zasaditve, ki niso bile v skladu z osnovno zasnovo. Nekoliko smo preuredili razmerja med volumni in ploskvami in se posvetili zasaditvi robov, pri čemer je bilo treba slediti zahtevam po varnosti in preglednosti, saj gre za protokolarni objekt. Ker zaradi naklona terena vlažnost tal močno variira, je nova zasaditev tudi zaradi tega precej raznolika. Preobrazba je prispevala k boljšemu branju prostora v smislu odpiranja pogledov na okoliške znamenitosti (Cerkev na Rožniku, Krim), ki vstopajo v vrt kot izposojena krajina, hkrati pa je ustvarila zaprt in gost rob, ki prispeva k zasebnosti in občutenju vrta kot mikrokozmosa.

Vodja projektiranja

dr. Ana Kučan, univ. dipl. inž. kraj. arh.

Avtorji

dr. Ana Kučan, univ. dipl. inž. kraj. arh.,
Luka Javornik, m.i.k.a., Danijel
Mohorič, m.i.k.a., Lara Gligić,
m.i.k.a., Marko Dobrilovič u.d.i.agr.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2021–2022

Velikost območja/objekta 3200 m²

Tip objekta vrt

Foto Tomislav Krnač

RAVNIKAR POTOKAR, DRH ARCHITETTI, SAARCHITETTI PRENOVA TRGA EVROPE

Prenova Trga Evrope pred železniško postajo v Novi Gorici stremi k revitalizaciji območja, ki je po delitvi med dve državi izgubilo svojo funkcijo. Koncept zasnove je združitev dveh pomembnih potez v prostoru, ki se na trgu stikata. V smeri vhod-zahod poteka urbana poteza obeh mest, v smeri sever-jug pa poteza zelenega obmejnega pasu. Obe potezi nudita različne kvalitete prostora, trg pa z njunim prepletom postane večnamenski javni prostor, ki združuje urbano in zeleno. Prenova obsega novo poenoteno tlakovanje celotnega območja (na slovenski kot na italijanski strani). Ob prenovi Trga Evrope (it. Piazza della Transalpina) se kaže nov korak k urbanemu razvoju in zabrisanosti meja med obema mestoma saj bo območje trga s prenovo postalo tudi njuna funkcionalna in ne simbolična stična točka.

Vodja projektiranja

Robert Potokar, univ. dipl. inž. arh.

Avtorji

Robert Potokar, univ. dipl. inž. arh.,
Matej Fornazarič, mag. inž. arh.,
Javier Carrera Arias, univ. dipl. inž.
arch., arch. Paola Rigonat Hugues,
arch. Francesco Spanò, arch.

Barbara Agnoletto

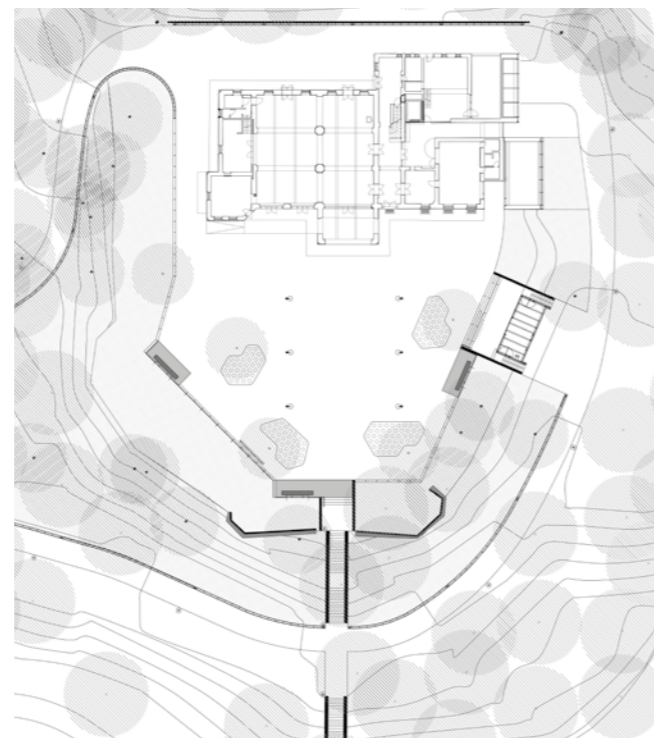
Lokacija/leto izgradnje

Nova Gorica, Slovenija, 2025

Velikost območja/objekta 8.825 m²

Tip objekta urbani prostor

Foto Virginia Vrecl

STUDIO AKKA ŠVICARIJA

Prenova nekdanjega hotela Tivoli (prenova ARREA arhitektura), zaradi alpske domačijske arhitekture imenovanega Švicarija, je zajela tudi prenovo nekdanje terase z razgledom na mesto. Zunanja ureditev se nasloni na citat oziroma reference obdobja, v katerem je v več fazah – od gostišča do hotela – nastala Švicarija, kakršno poznamo. Zasaditev sledi anglosaksonskemu tematskemu vrtu z začetka 20. stoletja (primer Beli vrt v Sissinghurstu, Victoria Sackville-West) in dunajskemu secesijskemu modelu geometričnih vrtov in rabe umetno oblikovanih drevesc (Franz Lebesch), ki je vplivala na oblikovanje vrtnih motivov tudi drugje v Tivoliju. Rastline so organizirane v grede, na videz prosto postavljene v prostoru, vendar vpete v nevidno mrežo secesijskega vzorca.

Vodja projektiranja

dr. Ana Kučan, univ. dipl. inž. kraj. arh.

Avtorji

dr. Ana Kučan, univ. dipl. inž. kraj. arh.,
Ana Tepina, univ. dipl. inž. kraj. arh.,
Mojca Kumer, univ. dipl. inž. kraj. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2015–2017

Velikost območja/objekta 1365 m²

Tip objekta urbani prostor

Foto Arhiv Studia AKKA

ATELJE OŠTAN PAVLIN UREDITEV ZUNANJH PROSTOROV OKOLI GRADU V METLIKI

Prostor okoli gradu v Metliki je bil dolga leta neurejen in degradiran, obravnavali smo ga skozi tri območja: 1. Grajski plato na SZ: večnamenski prostor z utrjeno peščeno površino za različne prireditve, koncerte... Naravni amfiteater, na koncu paviljon/oder; 2. V zg. delu postavitev nadstrešnice (sanitarije, eko otok); 3. Prostor med gradom in zidom na SV poveže ambiente, pot iz stopalnih kamnov kot minimalen poseg, na razširitvi preproga z zidci/ klopmi; 4. Na SV vogal (odprti pogledi s kamnito preprogo z dišavnicami, lahkotna senčnica. Na prostoru amfiteatralno stopnišče s klopmi, preko teras povezano z grajskim vhodom. Ambienti lahko delujejo kot celota ali kot posamezni prostori s podporno infrastrukturo, ki poudarjajo kvalitete zgodovinsko bogatega prostora.

Vodja projektiranja

Aleksander S. Ostan, univ. dipl. inž. arh.

Avtorja

Aleksander S. Ostan, univ. dipl. inž. arh.,
Nataša Pavlin, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavci

Daniel Ilijeski, mag. inž. arh.,
Žan Artelj, mag. inž. arh., Alja Cevc,
abs.arh., Mitja Škrjanec, univ. dipl.
inž. kraj. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Metlika, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta 2.562 m²

Tip objekta urbani prostor

Foto Aleksander S. Ostan,
Nataša Pavlin

Vodja projektiranja

Aleksander S. Ostan, univ. dipl. inž. arh.

Avtorja

Aleksander S. Ostan, univ. dipl. inž. arh.,
Nataša Pavlin, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavci

Alja Cevc, abs. arh., Mija Mikuž, mag. in. arh.,
Danijel Ilijeski, mag. in. arh., Žan Artelj, mag. in. arh., Kaja Vidovič, mag. in. arh.,
Jana Kozamernik, univ. dipl. inž. kraj. arh., Saša Malenšek, univ. dipl. inž. arh.,
Anže Repinc, mag. in. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Grajski grič, Celje, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta 15.600 m²

Tip objekta krajinska ureditev

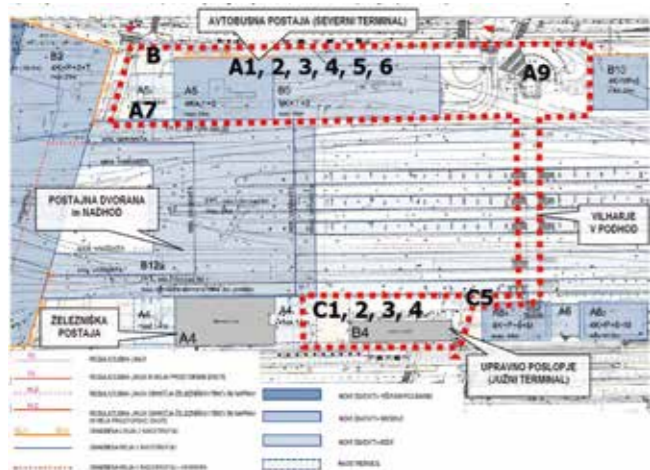
Foto Aleksander S. Ostan, Iztok Skok

ATELJE OSTAN PAVLIN UREDITEV GRAJSKIH POTI

V AOP smo zasnovali prostorsko in programsko celovito raznoliko mrežo tematskih poti, navezано na »Pelikanovo pot«. Ob poteh smo izbrali tematske točke (počivališča, igrišča, razpotja...), vsako s svojo značilnostjo: 1. pot po grajskem jarku; prostor nekdanjega sedaj zaraščene »grabna« pod obzidjem, skozenj speljali pot do razglednega »okna« - razgledne ploščadi na Celje z okolico. / 2. umestitev novih gozdnih poti; kontekstualno, na site specific način. / 3. geološka pot; s stopnicami (z vklesanimi geološkimi obdobji) ter info stebri. / 4. planinska pot; do plezališča. / 5. plato pred gradom; celovita ureditev tega zanemarjenega prostora, doslej sta izvedena le »portala« kot vstop na poti (»obredi prehoda«). / 6. otroško igrišče s sonaravno oblikovanimi igrali.

URBI LOKACIJSKA PREVERITEV V MOL

Vodja projektiranja
Judita Thaler, univ. dipl. inž. arh.

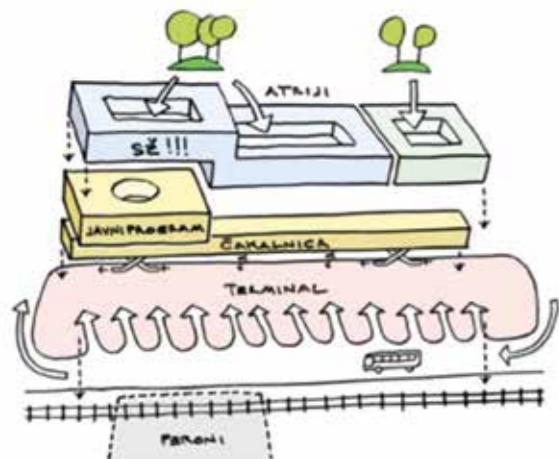
Avtorji
Urbi d.o.o.

Sodelavci
Bevk Perovič arhitekti d.o.o.

Lokacija/leto izgradnje
Ljubljana, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta 20.504 m²

Tip objekta usklajen predlog

SŽ so leta 2021 izvedle javni natečaj, s katerim je bila izbrana arhitekturna rešitev avtobusne postaje Ljubljana. LP se je izvedla, ker rešitve in pogoji, ki jih je določal ZN PCL v času priprave in sprejetja, onemogočajo gradnjo glavne avtobusne postaje Ljubljana na dveh terminalih s poslovnimi prostori v nadstropjih in z navezavo na novo železniško postajo ter na Vilharjev podhod. V LP je obravnavano odstopanje od ZN PCL za S in J terminal in odstopanje od OPN MOL ID na površinah PC. Z odstopanjem od PIP se dosega bistveno boljša funkcionalnost površin in načrtovanih objektov v območju lokacijske preveritve, večja fleksibilnost pri velikosti, zasnovi in razporeditvi objektov ter dejavnosti v njih.

GENIUS LOCI HRASTNIK

Vodja izdelave OPPN
doc. mag. Andrej Černigoj, univ. dipl. inž. arh.

Izdelovalec OPPN
Genius loci, Inštitut za arhitekturo in urbanizem, d.o.o.

Sodelavec
Nejc Černigoj, mag. inž. arh.

Avtorji
doc. mag. Andrej Černigoj, univ. dipl. inž. arh., Nejc Černigoj, mag. inž. arh., Meta Rainer Bassin, univ. dipl. inž. arh.

Lokacija/leto izgradnje
Hrastnik, Slovenija, 2021

Velikost območja/objekta 4,32 ha

Tip objekta usklajen predlog

Vizualizacije Urh Vidmar

Območje OPPN leži na manjši ravnici Leša med strmimi pobočji nad Hrastnikom. Obdano je z gozdovi ter prijetnim vrtičkarskim območjem. Ravnica je sicer degradirana z ostalinami nekdanje rabe, vendar ima zaradi neposredne bližine mestnega središča velik razvojni potencial, zato je bila izbrana za lokacijo novega doma starejših občanov. Ob njem so predvideni tudi vrtec in oskrbovana stanovanja. Objekt doma je členjen v gručasto kompozicijo štirih lamel. Položene so na skupen pritlični del s strešnim vrtom, ki ima v sredini odprt atrij. Tako nastane prijetnejši in bolj human ambient za starostnike, razmeroma velik objekt pa se lepše umesti v okolje.

ZLATI
SVINČNIK
ZAPS
2025

ŠABEC KALAN ŠABEC ARHITEKTI CESTA ŠPANSKIH BORCEV

Naselje manjših najemniških hiš, zgrajeno leta 1978 po načrtih arhitekta Viktorja Pusta, je bilo z nedovoljenimi gradnjami popolnoma degradirano. Načrt prenove predvideva odstranitev vseh nedovoljenih gradenj ter modularno širitev stanovanjskih enot v podaljšku krakov osnovnega gabarita stavbe po notni arhitekturni zasnovi. Motorni promet je umaknjen iz notranjosti naselja, ob novi krožni cesti pa izvedene enotno oblikovane nadstrešnice za avtomobile s pripadajočimi shrabami. Zunanje površine naselja so namenjene zelenicam z igrišči ter vrtičkom za stanovalce. Urejene zunanje in prometne površine ter prenovljeni objekti JSS MOL so bistveno spremenili podobo naselja, izboljšali varnost in bivalne pogoje ter vzpodbudili tudi druge lastnike stanovanjskih enot k ureditvi objektov.

Naročnik

Javni stanovanjski sklad, Mestne občine Ljubljana

Vodja projektiranja

Mojca Kalan Šabec, univ. dipl. inž. arh.

Avtorja

Mojca Kalan Šabec, univ. dipl. inž. arh., Andrej Šabec, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavca

Maja Doles, univ. dipl. inž. kraj. arh., Matic Kržan abs.arh.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta 6,5 ha

Tip objekta usklajen predlog

URBI OGRAJE V OBČINI KG

Vodja projektiranja
Saša Dalla Valle, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavki
Nuša Dalla Valle, mag. inž. arh.,
Katarina Dalla Valle u.d.kom.

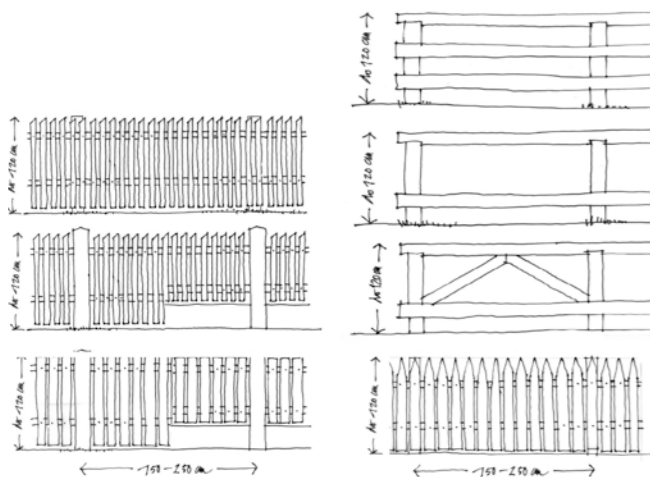
Lokacija/leto izgradnje
Kranjska gora, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta 256 m²

Tip objekta strokovne podlage

Foto Saša Dalla Valle, arhiv UIRS

Strokovna podlaga obsega preučitev stanja ograjevanja zemljišč po naseljih, primere dobre in neustrezne prakse, predlog za določitev PIP-ov za oblikovanje ograj in predlog kataloga. Ograje so se prvotno postavljale za omejevanje paše živine, okrog cerkva, znamenj in gostinskih vrtov. V novejših obdobjih pa se postavljajo za ločitev med zasebnim in javnim, za preprečitev dostopa, varovanje premoženja in zasebnosti in ne nazadnje tudi izražanja premoženjskega stanja. Ograje pa niso samo interes zasebnika, saj sooblikujejo in vplivajo na podobo javnega prostora, ulice, trga ter lahko vplivajo na medsosedske odnose. V skrbi za ohranjanje kulturne dediščine in urejenega okolja naj bi tradicionalne ograje in njihove oblikovne zakonitosti veljale kot zgled za nadaljnje postavljanje ograj.

PROSTOROŽ ZUNANJE POVRŠINE KLINIK

Vodja projektiranja
Alenka Korenjak, univ. dipl. inž. arh.

Avtorice
Naja Kikelj Širok, mag. psih.,
Vesna Skubic, mag. inž. arh.,
Zala Velkavrh, mag. soc.,
Maša Cvetko, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavca
Andrej Cvar, univ. dipl. inž. gradb.,
Rok Preskar, mag. inž. arh.

Lokacija/leto izgradnje
Ljubljana, 2025

Velikost območja/objekta 10.000 m²

Tip objekta strokovne podlage

Foto Jana Jocif

Samoiniciativna študija zunanjih površin na območju kliničnega centra UKC Ljubljana in Onkološkega inštituta izhaja iz želje po razumevanju izkušnje pacientov, svojcev in zaposlenih, ki površine dnevno uporabljajo. Raziskovanje je obsegalo urbanistične analize, opazovanje vedenja uporabnikov, in participativne metode: spletne ankete, sprehode in delavnice z zaposlenimi in pacienti, intervjuji, postavitve testnih klopi in zbiranje pobud na načrtovalski stojnici. Na podlagi ugotovitev so bili pripravljene predloge za prenovo treh ključnih javnih prostorov na območju ter usmeritve za urejanje površin na območju zdravstvenih ustanov. Študijo dopolnjujejo že izvedene intervencije ter usmeritve za urejanje zunanjih površin zdravstvenih ustanov v Sloveniji.

URBI KOZJANSKO IN OBSTOTELJE

Pooblaščen prostorski načrtovalec

dr. Aleš Mlakar, univ. dipl. inž. kraj. arh.

Avtorji

dr. Aleš Mlakar, univ. dipl. inž. kraj. arh., dr. Damjana Gantar, univ. dipl. inž. kraj. arh., Jana Kozamernik, univ. dipl. inž. kraj. arh., Leon Kobetič, univ. dipl. inž. grad., Nika Cigoj Sitar, univ. dipl. inž. kraj. arh., Nina Uršič, dipl. inž. kraj. arh.

Sodelavci

Petra Orozel, mag. prost. načrt., Maja Šinigoj, univ. dipl. inž. arh., Barbara Ploštajner, univ. dipl. geog. in prof. zgod., Vesna Zakonjšek, univ. dipl. inž. kraj. arh., Ema Jevšnik, mag. biol. in ekol. z naravovar., mag. Valerija Slemenšek

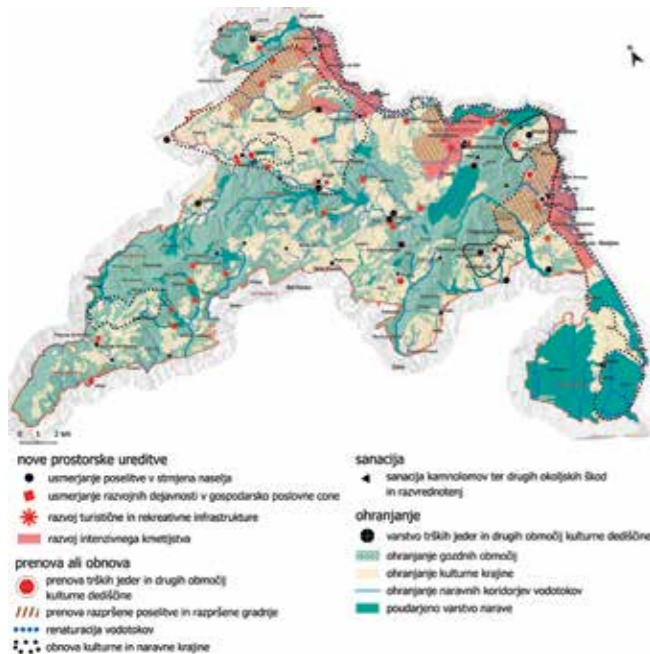
Lokacija/leto izgradnje

kozjansko in OBstotelje, 2024

Velikost območja/objekta 313 m²

Tip objekta strokovne podlage

Krajinska zasnova je obvezna strokovna podlaga za pripravo regionalnih prostorskih planov. Pred izdelavo prve generacije teh planov je Ministrstvo za naravne vire in prostor naročilo pripravo metodologije in vzorčnega primera krajinske zasnove. Predstavljeni so namen, izhodišča, metodologija in vsebina krajinske zasnove za Kozjansko in Obsotelje.

STRIP LAB URBANISTIČNA ZASNOVA SREDIŠČA SEMIČ

Vodja projektiranja

Jure Henigsmann, mag. inž. arh.

Avtorji

doc. Vid De Gleria, univ. dipl. inž. arh., Jure Henigsmann, mag. inž. arh., Žan Ketiš, mag. inž. arh., Manca Starman, mag. inž. arh., Saša Štuhec, mag. inž. arh.

Sodelavki

Katarina Kuk, m.i.u., Eva Lasič, mag. inž. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Semič, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta 32ha

Tip objekta strokovne podlage

Foto Strip Lab

Urban Semič je dolgoročna strategija, ki v sodelovanju z Občino Semič odgovarja na prostorske, socialne in okoljske izzive značilne za številne manjše slovenske kraje. Osredotoča se na aktivacijo obstoječega stavbnega tkiva z nadgradnjo praznih, energetske potratnih in dotrajanih objektov ter s tem spodbuja zgoščeno in trajnostno prenovo. Namesto gradnje novih stanovanjskih objektov je strategija prepoznala potencial obstoječih hiš, primernih za prenovo, kar preprečuje praznjenje središča in oživlja urbano jedro. S tem pristopom projekt omogoča izboljšanje bivalnih pogojev, več zelenih površin in kakovostno javno okolje. Ključni prostorski koncept temelji na treh programskih vozliščih, vezanih na obstoječo javno infrastrukturo, ki jih povezuje krožna pot za pešce in kolesarje.

REGIONALIZACIJA SLOVENSkih KRAJIN

Vodja projekta

dr. Mojca Golobič, univ. dipl. inž.
kraj. arh.

Avtorji

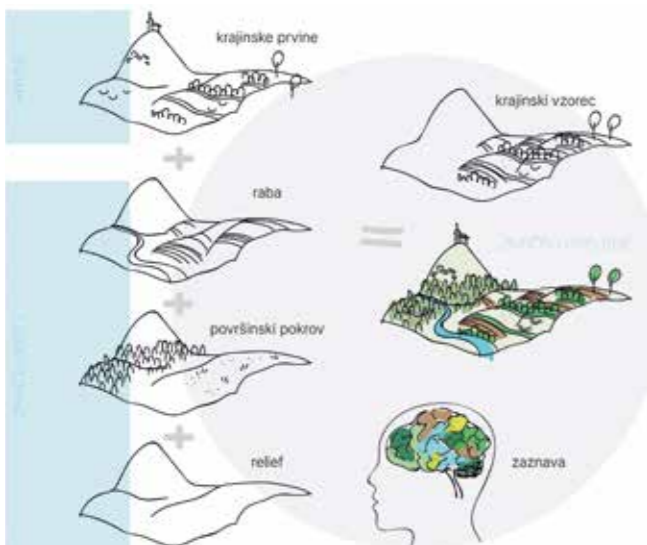
dr. Nadja Penko Seidl, dr. Tadej
Bevk, dr. Barbara Kostanjšek, dr.
Tomaž Pipan, Klara Kržič, Tadeja
Ažman (Univerza v Ljubljani,
Biotehniška fakulteta), mag. Jelka
Hudoklin, mag. Irena Hočevar,
Suzana Simič (ACER d. o. o.), dr.
Žiga Kokalj, Adam Gabrič (ZRC
SAZU), dr. Drago Kladnik

Lokacija/leto izgradnje

Slovenija, 2024

Fotografije in grafike

dr. Tomaž Pipan, dr. Barbara
Kostanjšek, dr. Nadja Penko Seidl,
Adam Gabrič

S tem projektom Slovenija izpolnjuje zaveze iz Evropske konvencije o krajini. V izdelavo je bila vključena široka strokovna javnost, GIS analize so bile podprte s terenskimi ogledi, uporabljene so bile sodobne tehnologije. Izdelani so bili Popis značaja krajin ter opisi krajinskih prvin in vzorcev, ovrednotenih z vidika pomena za nacionalno prepoznavnost; Nabor izjemnih krajin kot podlaga za njihovo formalizacijo; Usmeritve za načrtovanje, upravljanje in varstvo krajine. Rezultati so javno dostopni, omogočena je nadgradnja; uporabni so pri oblikovanju načrtovalskih in upravljaljskih ukrepov za usmerjanje posegov v krajino. Projekt pomembno prispeva k razvoju in varstvu krajine kot nosilke prostorske identitete, razvojnih potencialov, biotske raznovrstnosti in blaženja podnebnih sprememb.

CURK ARHITEKTURA OTROŠKO IGRISČE OŠ MK

Vodja projektiranja

Jožica Curk, univ. dipl. inž. arh.

Avtorici

Jožica Curk, univ. dipl. inž. arh.,
Nina Peterkovič, mag. inž. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2020

Velikost območja/objekta

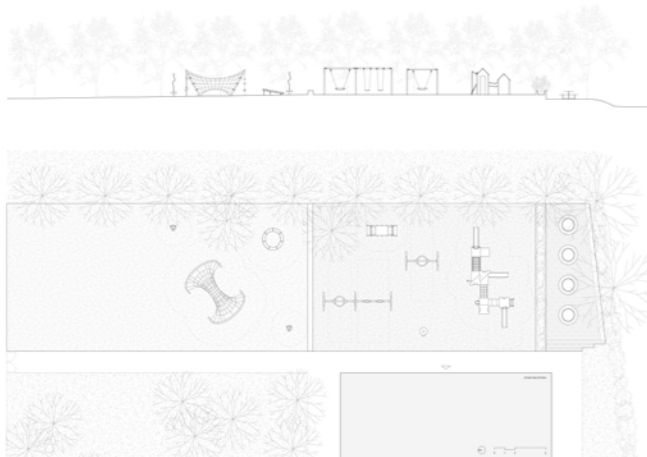
1200 m²

Tip objekta

krajinska ureditev

Foto Nika Curk Nagode

Otroško igrišče OŠ Martina Krpana je namenjeno najmlajšim učencem (prva triada). Nahaja se na vzhodni strani šolskega objekta, na terenu, ki se blago spušča proti Ljubljani. Dolgo ozko zemljišče v nagibu daljše stranice je svojevrsten izziv za oblikovanje igrišča ob ravni pešpoti do šole. Zato in zaradi raznolikosti vsebin je igrišče funkcionalno in oblikovno razdeljeno na tri dele. Zunanja učilnica je locirana v zelenem delu (najbližje reki) in je urejena na najnižjem delu, na podlagi iz litega betona. Od peščenega igrišča z gugalnicami je ločena z nizom visokih gred, ki premoščajo največjo višinsko razliko. Najbližje naselju je na podlagi iz lite gume dinamični del igrišča z visokim vrtnim plezalom in vrtljivimi igrali. Del igrišča je namenjen skupinski igri z žogo. To igrišče je od peščenega ločeno z dolgo betonsko klopjo.

ML ARHITEKTURA HIŠA FRANJA

Vodja projektiranja

Maja Laurence, univ. dipl. inž. arh.

Avtorica

Maja Laurence, univ. dipl. inž. arh.

Sodelavca

Jaša Mrevlje Pollak,
Miha Lokar, u.d.i.g.

Lokacija/leto izgradnje

Zgornjesavska dolina, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta

180 m²

Tip objekta

stanovanjska hiša

Foto Miran Kambič

Arhitekturna in energetska prenova alpske hiše iz 40-ih let 20. stoletja združuje kulturno dediščino s sodobnim bivanjem. Hiša je bila zgrajena kot poročno darilo, ohranila je svoj izvorni čar. Kamnita polklet prehaja v južno teraso, nad njo se dviga lesena dvonadstropna konstrukcija z dvokapnico, okrasnimi detajli in zelenimi polkni. Prenova je potekala s spoštovanjem do zgodovinske arhitekture in hišo preoblikovala v funkcionalen dom za sodobno družino. Prevladuje les, nove intervencije so jasno ločene od originalnih sten in vrat. Macesnova okna, temni parketi, nova oprema iz svetlega lesa. Toplotna izolacija je bila izvedena znotraj, razvit je bil poseben detajl ob kasetiranih lesenih stropovih. Kamin je narejen v sodelovanju z Jašo Mrevljeto. Z uporabo lokalnih pečnic je ustvaril umetnino, ki povezuje prostor. V kompozicijo so vključene tudi zelene pečnice s srci iz starega kamina.

STUDIO 1991 VILA I

Vodja projektiranja

David Žalec, mag. inž. arh.

Avtorja

David Žalec, mag. inž. arh.,
Nuša Žalec, mag. inž. arh.

Sodelavka

Špela Sušnik, abs. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2021

Velikost območja/objekta 192 m²

Tip objekta notranja oprema

Foto Ana Skobe

Notranja oprema hiše v Ljubljani je bila zasnovana za mlado družino, ki je želela brezčasen in funkcionalen dom. Temeljni material konstrukcije in zunanosti hiše je les, kar je bilo osnovno vodilo tudi za oblikovanje notranjosti hiše, kjer se skozi vse prostore prepletata hrast in toplo siva barva. Kuhinja je del odprtega bivalnega prostora, zasnovana diskretno, saj je njen visoki del oblikovan kot zložljiva stena in deluje kot nadaljevanje osrednjega kubusa, kjer so skriti tehnični prostori. Cilj zasnove je bil doseči umirjen značaj prostora v toplih naravnih tonih, ki pa hkrati ni dolgočasen in bo ustrezal življenju mlade družine. V ospredju je funkcionalnost in brezčasnost opreme, ki ne sledi samo trenutnemu trendu.

STUDIO RUMENA GLEDALIŠČE GLEJ

Vodja projektiranja

Petra Marinšek, univ. dipl. inž. arh.

Avtorica arhitekture

Petra Marinšek, univ. dipl. inž. arh.

Avtorji notranje opreme

Nina Mršnik, Nina Jelenc

Sodelavki

Špela Sušnik, abs. arh.

Lokacija/leto izgradnje

Ljubljana, Slovenija, 2020

Velikost območja/objekta 84,20 m²

Tip objekta gledališče

Foto Ana Skobe

Prenova predverja in sanitarij Gledališča Glej subtilno nadgradi zgodovinski značaj prostora ter izboljša njegovo funkcionalnost. Ohranjeni so značilni oboki, kamniti stebri in historična lupina, dopolnjeni z večfunkcionalnimi elementi. Sanitarni boks kot prostostoječa struktura ne posega v geometrijo prostora, temveč jo dopolnjuje. Z večnamenskimi rešitvami se prostor navidezno poveča, fundus pa bolje organizira. Reciklirano pohištvo, oblazinjene klopi in razgiban tlak ustvarjajo sodobno atmosfero. Gledališče Glej se s prenovo utrjuje kot dinamičen prostor alternativne umetnosti v Ljubljani.

DAMJANA ZAVIRŠEK HUDNIK,
SANDRA BANFI ŠKRBEČ
PREOBRAZBA LOPE

Vodja projektiranja
Zaviršek Hudnik, univ. dipl. inž. arh.

Avtorici
Damjana Zaviršek Hudnik, univ. dipl. inž. arh., Sandra Banfi Škrbec, univ. dipl. inž. arh.

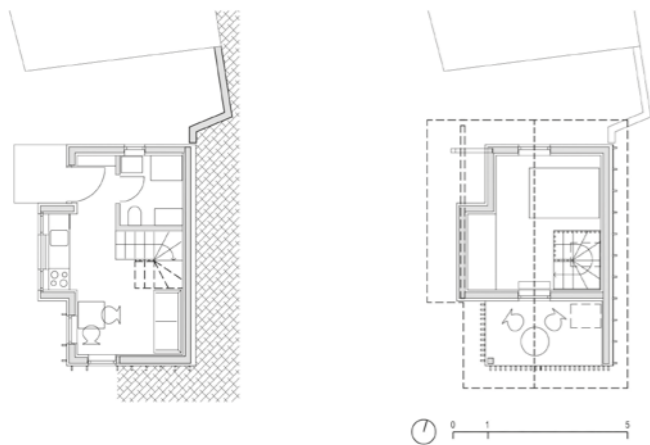
Lokacija/leto izgradnje
Bled, Slovenija, 2023

Velikost območja/objekta
70 m²/50 m²

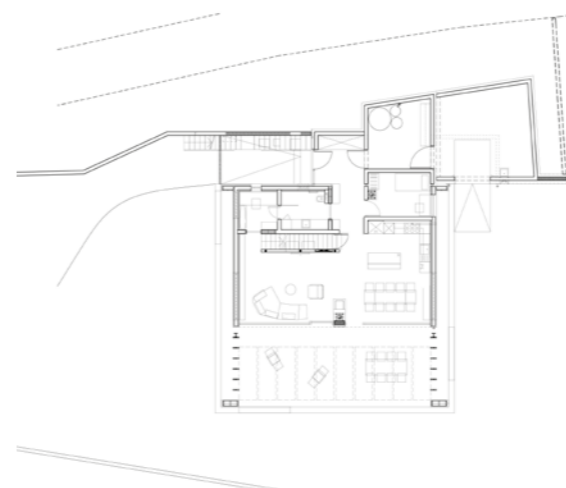
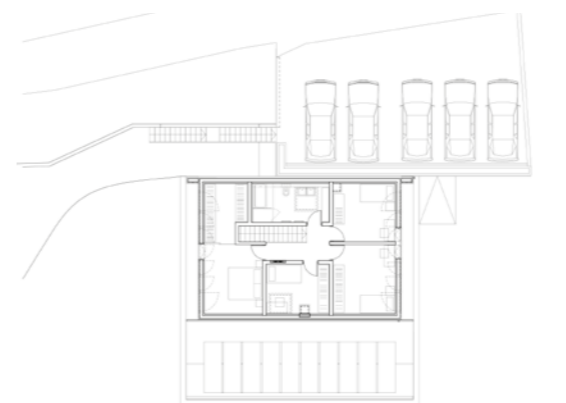
Tip objekta stanovanjska zgradba

Foto arhiv avtoric

Mala lesena hiša v vaškem jedru, v neposredni bližini Blejskega jezera, stoji na mestu nekdanje lope za shranjevanje čolnov. Ob rekonstrukciji in spremembi namembnosti se je lopa preoblikovala v mini hišico za goste. V pritličju sta osrednji dnevi prostor s kuhinjo in kopalnica, na mansardi pa spalnica in sončna loža s pogledi na središče nekdanje vasi. Lesena nosilna konstrukcija stavbe je obdana s fasadnim ovojem, ki ga tvorijo lesene letve in kontaktna fasada. Ritem vertikal se prilagaja programskim zahtevam prostorov – zgostijo se tam, kjer je potrebno več zasebnosti (v loži, na ulični strani...). Z rekonstrukcijo so se ohranila prostorska razmerja, ki so del zaščitene naselbinske dediščine (naselbinska zasnova, odnosi med posameznimi stavbami, odnosi med stavbami in odprtim prostorom...).

ANDREJ STREHOVEC
ENO-STANOVANJSKA
HIŠA NA VISEJCU

Vodja projektiranja
Mitja Šeško, univ. dipl. inž. arh.

Avtor
Andrej Strehovec, univ. dipl. inž. arh.

Lokacija/leto izgradnje
Ljubljana, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta
975,34 m² / 256,40m²

Tip objekta
eno-stanovanjska zgradba

Foto
Matej Stergar, Andrej Strehovec

Eno-družinska hiša na Visejcu se z enotnim pritličnim dnevnim prostorom odpira na JZ in nudi vedute v naravno pokrajino. bivalni del je razširjen v zunanost preko velike zunanje terase. Servisni del pritličja je delno vkopan in se prislanja na teren ob dovozu ter tako upošteva naravno danost parcele v inklinaciji. V mansardi so spalnici prostori, ki so v celotnem zatrepu zastekljeni.

KONTRA ARHITEKTI OŠ LOKA ČRNOMELJ

Vodja projektiranja

Mojca Gregorski, univ. dipl. inž. arh.

Avtorici

Mojca Gregorski, univ. dipl. inž. arh.,
Maja Ivanič, univ. dipl. inž. arh.
(natečaj)

Sodelavci

Tina Kavčič, mag. inž. arh.,
Špela Kranjec, mag. inž. arh.,
Aljaž Tumpej, Rok Zakšek,
Žiga Kodelič, mag. inž. arh.
(Esplanada d.o.o.)

Lokacija/leto izgradnje

Črnomelj, Slovenija, 2024

Velikost območja/objekta

13.671,0 m² / BTP objekta: 7.873,0 m²

Tip objekta

javna zgradba

Foto Miran Kambič

OŠ Loka je izvedena na lokaciji nekdanje, v toči uničene šolske stavbe 1. in 2. triade. Podolgovata parcela je stisnjena med obstoječo telovadnico Srednje šole Črnomelj in polkrožnim gabaritom obstoječe OŠ stavbe 1. triade.

Urbanistična in arhitekturna zasnova nove šole gradi na več pomembnih izhodiščih: 1. Šola za skupnost: vstopni trg in javnosti odprta zastekljena telovadnica; 2. Šola v parku: učilnice kot paviljoni v parku, šola brez ograj, povezava parka z mestom; 3. Prilagodljiv šolski prostor za sodobno poučevanje: skupki učilnic, učna krajina, skupni prostori šole kot prostor interakcij; 4. Šola, ki spodbuja gibanje: vizualna in prostorska povezava telovadnice in učnih prostorov, športna oprema pred učilnicami, pouk v parku.

INDEX

-
- 4 **Introductory Speech:
Everything Will Be Alright**
Jernej Prijon, President of ZAPS
- 6 **Only Adaptable Architecture Survives**
Mika Cimolini, editor
-
- ARCHITECTS' DAY
2025: 2075
- 12 **Program of the event**
- 14 **We Do Not Understand the Present,
but We Believe in the Future**
Marko Peterlin
- 16 **Should We Design Resilient Buildings
or Build a Resilient Society?**
dr. Žiga Malek
- 18 **Greetings from 2050! What Is Life
Like in a Sustainable Society?**
Gaja Brecej
- 20 **Nightmare and Different Futures**
izr. prof. dr. Peter Klepec
- 22 **Futures Lost and Found**
Hana Hawlina
-
- ZAPS AWARDS 2025
- 25 **Honorary Member of ZAPS**
- 31 **Platinum pencil**
- 35 **Patina pencil**
- 41 **Golden Pencil for outstanding realization**
- 53 **Golden Pencil for spatial planning**
-
- COMMITTEE
- 60 **Platinum Committee**
- 63 **Golden Committee for Outstanding Realization**
- 67 **Patina Pencil Committee**
- 68 **Golden Committee for Spatial Planning**
-
- SLOVENIAN ARCHITECTURE
AND SPATIAL PLANNING 2025
- 74 **Residential building**
- 89 **Apartment building**
- 94 **Commercial building**
- 99 **Public building**
- 112 **Interior design**
- 120 **Garden**
- 121 **Urban space**
- 124 **Landscape architecture**
-
- Spatial planning:**
- 126 **Coordinated proposal or adopted spatial plan**
- 129 **Studies, expert groundwork, and research
in spatial planning**
- 135 **Out of competition projects**
-
- 144 **ENGLISH LANGUAGE**

EVERYTHING WILL BE ALRIGHT*

Jernej Prijon, President of Slovenian Chamber of Architecture and Spatial Planning (ZAPS)

Social and climate change remind us that the future will not be what we may have imagined. If only a few decades ago the future seemed predictable, today even the most apocalyptic visions are backed up with evidence and look realistic. We do not know what awaits us, and the awareness of this uncertainty is growing.

Titled »2075«, this year's symposium accompanying the Architects' Day focuses on long-term development of spatial planning and construction. Its aim is to shift attention to the awareness of the importance of long-term planning.

Fear or denial will not help us tackle the trouble ahead. Our strength lies in understanding processes that unfold over time and in focusing on the quality of work in the present. We need to put our trust in the processes and be prepared to adapt.

ZAPS architects, landscape architects, and spatial planners have little sway in these circumstances; our strength is soft and indirect. It lies in proposing solutions and pointing out errors. Our success is measured in the long run. Our existence is justified if we treat space better, more responsibly, carefully, and thoughtfully. Because there is only one space.

To pool the knowledge that comes from society, we launched »ZAPS assemblies« two years ago. At these semi-public monthly meetings our members and invited experts openly discuss dilemmas and problems encountered in spatial planning and construction. In addition to building cohesion between experts, the aim of the events is to identify the courses of action we can take in the framework of the chamber. Our purposefully heated debates, where we confront different views, help also to identify the points on which all of us experts agree.

What do we hear, what do we conclude, and what do we agree about?

In the first place, »ZAPS assemblies« pointed out that we have sufficient spatial planning expertise, but do not know how to harness it as society. Comprehensive and cohesive spatial planning requires interdisciplinarity and political will for change.

Recent natural disasters demonstrated that as society we are able to respond immediately, but we do significantly worse at the systemic and practical levels, i.e. in strategic and spatial planning, construction, and management.

We find that rather than comprehensive spatial planning, our space is dominated by partial solutions, and that choices based on the cheapest solutions later lead to additional costs resulting from poorly executed projects.

Spatial planning that serves the public interest has been losing ground in the fight against private interests or sector requirements. Its disintegration is manifold, manifested in numerous problems such as sector-specific problem-solving and lack of willingness and resources for comprehensive planning. Spatial planning, however, should be a public service, not a commercial activity.

To avoid losing control to short-term private interests, we should therefore seek comprehensive, sustainable solutions that take into account the long-term consequences for the community and the environment.

We find that continuing changes to the legislation are not the solution, but often a part of the problem. What we need is a stable system supportive of our efforts in spatial planning and construction; any changes to the legislation should therefore be made with extreme caution and backed up with relevant regulatory provisions.

An all-round response will be necessary also for the implementation of energy transition to more sustainable energy production that will allow us to successfully address the most pressing challenges, including preserving nature (in at least a relatively good condition), a diverse cultural landscape, dispersed settlement, poor intersectoral collaboration, so-called initiative-led planning, lack of trust

in government agencies, and public opposition.

Regular building maintenance should come before long-term renovations. Support should be given to initiatives that motivate owners of quality heritage to preserve, rather than demolish their property, while raising awareness of building reuse as the most sustainable practice.

The design & build approach involves different practices of contracting design and construction services, some of which are very controversial in terms of the quality of public procurement and adequate expert engagement. Assumed advantages do not usually outweigh the standard design and construction model.

It worries us to see that young people have been losing interest in our professions; this is largely due to the dismantled system of regulated career paths, which inevitably leads to poor work conditions. Improving them requires raising the price of our services, which means we have to increase market transparency, promote adequate evaluation, and appropriate pricing rules.

Lowest price makes no sense as the key criterion in public procurement of design services, as design costs are a small fraction of a building's total life-cycle cost.

Open architectural design competitions through which we compare the quality of proposed solutions rather than their price are an example of good practice in public procurement. Still, they do not seem to have much weight in society, especially when it comes to large-scale spatial planning projects, which involve many challenges and where decisions have substantially more impactful consequences.

New challenges that come with technology and climate change cannot be tackled with minor interventions alone. Climate change also requires us to adopt a more sustainable lifestyle.

ZAPS has the responsibility to create a space where the expertise at hand can be pooled and heard. This is the purpose of our »ZAPS assemblies« and our annual Architects' Day meetings. We have the know-how, but we have to know how to pool and harness it to shape proposals for a thoughtful approach to spatial development.

Nature and society are wild and unpredictable forces. To borrow a sailing metaphor: there are clouds on the horizon. Fear and carelessness will be of no use, but fortunately, the vessel we have been entrusted is in solid condition and we have a lot of experience and know-how in how to operate it. If we use this knowledge properly, »everything will be alright« is a possible future scenario.

*»Everything will be alright« was one of the selected proposed predictions of the future made by visitors of the exhibition *Urban Prophecies – Ljubljana 2100* on show at the City Museum of Ljubljana in 2022.

ONLY ADAPTABLE ARCHITECTURE SURVIVES

Mika Cimolini, Editor

Online platform Dezeen kicked off 2025 by naming 25 most significant buildings of the 21st century: 25 years, 25 buildings. They put together a list of buildings believed to have had the biggest impact on architecture of the last 25 years and asked their readers to vote for what they believed was the most important 21st-century building. The “winners” will be revealed later this year. Running for the title are the most futuristic and iconic buildings of the last quarter century, but the question is whether they will survive the next 50 or 100 years.

If we turn from futurism of form towards structural-pragmatic futurism that prioritises system over form, we cannot go past the frame and infill concept, an architectural theory and systems concept developed by N. John Habraken in the 1960s as a response to the rigid and uniform mass housing produced during the post-war reconstruction of Europe. Habraken’s concept involves a separation between the permanent supporting infrastructure (frame) and adaptable infill components.

A building’s permanent infrastructure is formed by the load-bearing structure, which comprises the building’s skeleton (columns, slabs, vertical core) with provisions for ducts and wiring. This constitutes the permanent and solid framework of the building. Its adaptable »soft« elements are the infill, comprising partition walls and equipment, flooring and finishes, which adapt to each user’s needs.

In his seminal work »Supports: An Alternative to Mass Housing« (1961)¹, Habraken introduced his theory and discussed the potentials of flexibility. Habraken’s buildings may not appear »futuristic«, but their concept is profoundly futuristic in spirit, for it builds on systems that allow for sustainable, long-term inhabitation. This makes it a forerunner of similar concepts such as »Open Building«, DIY urbanism, participatory planning, and similar.

What are the potential benefits of such an approach to thinking adaptive architecture?

1. Flexibility over time – buildings can develop with their users.
2. User engagement in the planning process.
3. Building lifetime extension due to its adaptability.
4. Flexible mass housing – as opposed to mass uniformity.

Molenvliet Housing, the Netherlands (1977) is a rare example of a housing complex with a universal framework and individual interior construction. Designed by Frans van der Werf, the project was a case study of Habraken’s ideology. It consists of 123 dwellings and 67 different types of customizable units. The support consists of floors, load-bearing walls, the roof, roof terraces, galleries, and shafts. The infill package, which includes the interior layout and the façade, was compiled in collaboration with future inhabitants. Once the construction started, Van der Werf offered each of the users two private, hour-long infill consultations to discuss the required spaces and functions, depending on the age, hobbies, and preferences of each family member.

All dwellings in Molenvliet and their functional layouts are different – the kitchen can be at the front, overlooking the street, and the living room at the back, overlooking the garden, or the other way around. Each function has different daylight and fresh air requirements, and as a result, the façade composition is different for each dwelling. Van der Werf emphasised that when the façade layout is determined by the architect, the main interior layout of the house is fixed. To allow for interior variations, it should therefore remain flexible.

Molenvliet is still there, but through the years, after renovations and standardizations it has lost a part of its »open system«. Subsequent renovations were less participatory than anticipated by the original idea.

A contemporary example of flexible housing construction is incremental housing as developed by the Chilean architect Alejandro Aravena and his practice Elemental. To contribute to resolving the global shortage of affordable housing they released

social housing designs available to the public for opensource use. The aim is to provide designs for government agencies and developers who find that investing in well-designed social housing is too costly.

One such example is **Quinta Monroy** in Chile (2003). With a very limited budget of \$ 7,500 per home, Elemental designed housing units with only a basic reinforced concrete structure and an empty volume that allows for future expansion. Each unit came with bare essentials, the rest was left for users to complete – incrementally, according to their needs, as and when they could afford to. When the modular outlines were completed, residents moved in and began to customize their spaces, adding colour, texture, and vitality. The living space in completed housing units is more than double – about 70 m² – the space the original tiny budget afforded. Elemental has since erected more than one thousand such units across Latin America.

Examples like these demonstrate that adaptability is not luxury, but necessity. Architecture that allows for change over time is resilient to social and economic shifts, and facilitates long-term, quality and affordable housing.

Which brings us to the following question: which of the buildings on show this year at the exhibition *Slovenian Architecture and Spatial Planning 2025* will still be around in 2075? Will it be the award-winning projects or perhaps those less striking, but adaptable buildings that quietly respond to time and people?

Neither you nor I will see that. But someone will – and they might be fascinated by our criteria of excellence rather than our buildings.

[1 Supports: An Alternative to Mass Housing, N.J. Habraken, 2023 Routledge](#)

PROGRAM OF ARCHITECTS’ DAY 2025: 2075

Friday, 3rd October 2025, Julij Betetto Hall, Academy of Music of the University of Ljubljana

Architects’ Day is the central event that brings together architects, spatial planners and landscape architects to celebrate their professions.

Titled 2075, this year’s celebration is dedicated to the temporal dimension of spatial planning. The central theme is spatial development with its long-term implications – not futuristic buildings or digitized smart cities, but what will remain of our cities in fifty years from now, how buildings and cities age, and how they can adapt to the unimaginable.

We are looking for answers: What will the world be like in fifty years? Who will be the users of our cities? How do buildings and cities adapt to change? How does infrastructure adapt to change? How to plan for uncertain future?

It is clear to us that we do not even know how to imagine life decades from now, let alone foresee the needs and expectations of people who will be using our buildings, parks and streets. And yet, we take full responsibility in designing buildings and infrastructure that will last for decades, even centuries. At the time of rapid change and constant crises, when the decision-making framework is increasingly unpredictable, spatial designers stand as an oasis of stability in the desert of genocides, executive orders, extreme weather, and quarterly reports.

In collaboration with Open House Slovenia we are organizing a morning guided tour of award-winning architecture and landscape architecture projects in Ljubljana.

Architect Prof. Janez Koželj will guide you around the Ljubljana Exhibition and Convention Centre and its modernist architecture.

The guided tour will wrap up at Congress Square (Zvezda Park) with the opening ceremony of the exhibition *Slovenian Architecture and Spatial Planning 2025*, which puts on show ZAPS members’ most recent projects.

Strategies and possible futures of spatial planning will be discussed at the afternoon symposium 2075, which will conclude with the awards ceremony for the best of this year’s realizations.

9:00–13:00 Guided tour of award-winning architecture projects, Open House Slovenia

Apartment in Štefanova (Golden Pencil for outstanding realization 2024), authors: a2o2 arhitekti / Klara Bohinc, m. i. a., Andraž Keršič, m.i.a., Žiga Ravnikar, u.d.i.a., Eva Senekovič, m.i.a., Uršula Novak, m.i.a.

Renovation of two terraced houses (Golden Pencil for outstanding realization 2023), authors: Dans Arhitekti / Vlatka Ljubanovič, Maja Cvelbar, Miha Dešman, Eva Fišer Berlot, Katarina Pirkmajer Dešman

Kindergarten Pedenjped, unit Pedenjcarstvo in Kašelj (Golden Pencil for outstanding realization 2018), authors: Maja Ivanič, u.d.i.a., Anja Planišček, u.d.i.a, Andraž Intihar, u.d.i.a, Urša Habič, u.d.i.k.a.

10:00 Guided tour of architecture of the Ljubljana Exhibition and Convention Centre

Architect Janez Koželj will show us around the Ljubljana Exhibition and Convention Centre, a unique park of Slovenian modern architecture. Architect Branko Simčič proposed the urban design concept for the new fairground in Dunajska Street in the 1950s, and the architectural presence of this ensemble of halls and pavilions was shaped subsequently by Simčič, Ilija Arnautović, Milan Mihelič, and sculptor Stojan Batič.

13:15 Slovenian Architecture and Spatial Planning 2025, exhibition opening, Kongresni trg

The exhibition will be inaugurated by: Jože Novak, Minister of Natural Resources and Spatial Planning
Helena Kovač, u. d. i. a., Parent section of architects

15:00 Symposium: 2075

Academy of Music of the University of Ljubljana, Julij Betetto Hall, Kongresni trg 1, 1000 Ljubljana
Curator and moderator: Marko Peterlin

In part I, we lend an ear to professionals from other disciplines, who will explore the temporal dimension of spatial planning. In part II, we will put our heads together with fellow architects, landscape architects and spatial planners in an attempt to offer an answer to what will remain of our cities fifty years from now.

Speakers:

Marko Peterlin: »We Do Not Understand the Present, but We Believe in the Future«

Dr. Žiga Malek: »Should We Design Resilient Buildings or Build a Resilient Society?«

Gaja Breclj: »Greetings from 2050!

What Is Life Like in a Sustainable Society?«

Assoc. Prof. Dr. Peter Klepec: »We Do Not Understand the Present, but We Believe in the Future«

Hana Hawlina: »Futures Lost and Found«

Roundtable

Participants:

Alenka Korenjak, Prostorož / Kombinat architects
Dr. Prof. Ana Kučan, UL BF, Department of Landscape Architecture / Studio AKKA
Dr. Maja Simoneti, IPOP - Institute for Spatial Policies

19:00 ZAPS Awards ceremony

Academy of Music of the University of Ljubljana, Julij Betetto Hall, Kongresni trg 1, 1000 Ljubljana
moderator: Mario Dragojevič
Piano performance: Bowrain

Opening address:

Jože Novak, Minister of Natural Resources and Spatial Planning
Jernej Prijon, President of ZAPS

Awards ceremony and admission of new members.

Architects’ choir ARHIVOX will also be performing.

21:00 Social night at Kazina Jazz Club

WE DO NOT UNDERSTAND THE PRESENT, BUT WE BELIEVE IN THE FUTURE

Marko Peterlin, IPOP

Future is no longer what it once was. If we were to collect predictions for 2025 in 1975, we would probably receive a host of technological utopias and bold anticipations of space travel, life on Mars, and prosperous free society here on Earth. The 1970s were the golden age of science fiction, which shaped our thinking about the future in the second half of the 20th century. The future was far and full of uncertainty, but in every way better than the present.

In the next decades, the future turned sour. We saw this coming more than half a century ago, when *The Limits to Growth* came out, influenced by the concept of systems dynamics and then revolutionary computer modelling. This seminal report resonated with the growing concern about environmental degradation and the consequences of unchecked resource exploitation, aligning with the rise of environmental activism. Although the report and the book received severe criticism from different expert, interest, and political groups, the model in retrospect offered a surprisingly good prediction of the dynamics of future developments and, even more importantly, clearly demonstrated the interconnectedness of the planet and humans and their interdependence.

In the new millennium, our view of the future has been increasingly dystopian. The awareness of the magnitude of climate change, of which we are both the cause and driver, is penetrating the social consciousness of the younger, and gradually also older generations. This awareness of the inevitability of consequences of climate change only adds to our expectations of a catastrophic future. New wars, the pandemic, self-absorbed and unpredictable political leaders do not paint a positive picture either, and nor is faltering democracy and deterioration of human rights, at least in the West.

As Rutger Bregman pointed out, the fact that only a hundred years ago people would describe

our world as utopian, only adds fuel to our fears. All this has cost us our ability to look forward, so much so that we are no longer able to imagine a utopia. All we know to want is more of what we already have.

In this context, spatial planning disciplines do what they were taught to do – plan the future. Urban planning may have lost its visionary ambition, but it still serves as the basis for the development of infrastructure, in the first-place roads and railways, sewer and water lines as well as electricity and gas grids, schools and hospitals. Infrastructure planning is one of the most forward-looking disciplines, as its decisions have impact on decades to come. Infrastructure construction often looks beyond immediate needs, because it is its job to enable or support the development of activities that are yet to take shape. But like buildings, infrastructure too suffers from what Steward Brand famously said some 30 years ago: »All buildings are predictions. All predictions are wrong.«

If the past fifty years have been more or less stable, the next fifty years will definitely be anything but. Past trends have limited use for the time to come. We do not even know for how many and what kind of users we are designing cities and buildings, and for what precipitation volumes, but we are even less able to foresee the needs and expectations of future users of houses, parks, or streets. And yet, with best intentions and full responsibility we plan buildings and infrastructure for at least the next half century.

At the time of upcoming crises and rapid change, when we feel that we cannot even control the present, drafting spatial plans for a relatively distant future seems nearly utopian. But is it really? Is contemporary practice of urban planning, architecture, landscape architecture or civil engineering really set on consciously defying the chaotic present and providing a meaningful support for building different futures, or is it governed by inertia? Are design disciplines really more forward-thinking than the rest of society or are they like the orchestra on the Titanic – it cannot stop the ship from sinking, but will keep up appearances?

The assumed longevity of our cities and buildings definitely deserves serious reflection, as it

can change the frame of action for the planning disciplines. Likewise, our current planning practices could also benefit from some reflection. Could we do anything differently? What should be the key considerations in planning for an uncertain future? Many warn that a dystopia is also a self-fulfilling prophecy, so it is important what kind of future we are predicting by what we design.

References:

Meadows, Donella H; Meadows, Dennis L; Randers, Jørgen; Behrens III, William W (1972). *The Limits to Growth; A Report for the Club of Rome's Project on the Predicament of Mankind*. New York: Universe Books.

Bregman, Rutger (2017). *Utopia for realists: how we can build the ideal world*. New York; Boston; London: Back Bay Books/Little, Brown and Company.

Brand, Stewart (1995). *How buildings learn: what happens after they're built*. London: Penguin Books.

SHOULD WE DESIGN RESILIENT BUILDINGS OR BUILD A RESILIENT SOCIETY?

Dr. Žiga Malek, UL BF, IIASA Vienna

Slovenia is more affected by climate change than most other parts of the world. It warms at a faster rate, and with its geographical features and position it is also more vulnerable to extreme storm events. Confined by relief features, it has less space to build its resilience or relocate certain activities. Our lifestyle, in the first place population distribution and traffic, also decreases resilience to global challenges.

Spatial planning in Slovenia therefore deals with many challenges, and their consequences are more profound than in areas with fewer geographical limitations. Because of its proximity to the warming Mediterranean Sea, extreme weather events such as floods and landslides will be even more frequent and intense. Recent events, such as the devastating floods that hit Slovenia in 2023 and other events in geographically similar Alpine and pre-Alpine regions (e.g. North Italy, Austria, Bavaria), are a clear warning of the impact of climate change, and call for a rethink in spatial planning.

Climate change, however, is not the only challenge when multiple new uses are competing for limited space. To begin with, increasing renewable energy requirements mean more space for renewable energy sources. Flood mitigation measures such as the construction of retention reservoirs that are required across the country also take up space. Space will suffer even more pressure from expanding transport, both road and railway infrastructure as well, because Slovenia has important transport corridors crossing its territory. Then there are other social requirements such as recreation, nature conservation and renewal, forest management, and protection of agricultural areas. In short, there are multiple social interests competing in a small, limited space, and their cohabitation will be a challenge.

Not to mention that the Slovenian lifestyle itself ticks many boxes of what it means to be unsustainable. The settlement pattern in Slovenia, for example, shows that 66% of the population live in single-family detached houses and only 25% of the population live in flats – the EU average is 35% for single-family housing. Single-family houses take up more space compared to apartment buildings. More houses combined with aging population translates into increased financial load, in the first place for municipalities that need to invest more in protecting people's property, i.e. building resilience to global challenges, compared to municipalities with a higher number of people per housing unit.

The same applies to traffic. Public transport planning is difficult when many towns and villages in our hills and mountains are dispersed and located far from major centres, but private transport is the preferred form of transportation also in urban agglomerations in valleys. The number of personal vehicles in Slovenia is thus growing and has already outnumbered the economically active population; at the same time, cars have been getting larger and demand new infrastructure (including more parking space). Given the limited space Slovenia has to offer, it is obvious that our lifestyle choices are not aligned with what our environment can provide.

Slovenia has less space to offer for our activities than flat countries. Through history, its relief and climate have shaped the settlement patterns, the distribution of agricultural areas and infrastructure, but the technological development, especially in recent decades, has enabled people to conquer areas that have historically been left untouched. Many new settlements, commercial zones, transport and energy infrastructures, and recreation areas have been built in areas that are extremely vulnerable to hydro-meteorological risks, and this vulnerability will increase further with climate change. Reliance on technology and construction strategies such as flood and landslide mitigation is becoming increasingly questionable, because such measures require space at the expense of other activities (e.g. recreation or settlement), although they on the other hand also offer opportunities for other uses (e.g. energy

production). Adaptation strategies to address urban overheating are equally questionable. Planting trees to mitigate the impact of urban heat islands seems futile if spatial planning continues to cling on to designing space with large built-up areas. A »good« example are trees that are dying in many new car parks across Slovenia. Maintaining urban vegetation is already a problem. Many trees, old and new, are drying, not only because of increasingly frequent heatwaves, but also because of increasingly many and larger built-up areas.

Designers and investors have shown certain »innovations« in climate change adaptation – we can read about them in real estate adds boasting their buildings' energy efficiency, garages fitted with sump pumps, and flood measures that have been taken in building the neighbourhood (which is often far from the truth). But all too often the designers, investors, and municipalities neglect to ask whether building new settlements in flood-prone areas or dedicating large areas to transport infrastructure makes sense in the first place, and instead promote reliance on personal vehicles. Before turning to technology to build resilience to global challenges, we should therefore think about the rationality of proposed urban designs.

With all this in mind, Slovenia needs a systemic approach to adapting to global challenges, but the first challenge will be to decide whether we will continue to waste space and design resilient buildings, or whether building a more resilient society makes more sense after all.

GREETINGS FROM 2050! WHAT IS LIFE LIKE IN A SUSTAINABLE SOCIETY?

Gaja Breclj, Umanotera, The Slovenian
Foundation for Sustainable Development

In the face of growing resistance to green transition policies and the urgency of their implementation, Umanotera – Slovenian Foundation for Sustainable Development took it upon itself to draft a document that will demonstrate how building a society that upholds environmental and social justice is more relevant than ever. Rather than asking how such a society can be built, we asked ourselves a simple question – *what* makes such a society, or what it is like. We believe that big and complex change such as required by the climate and biodiversity crises, and every other crisis associated with them, can only be achieved if we can imagine what a sustainable society looks like in the first place.

The society of 2050 as described in our vision is not a society of a distant utopian future. A people- and nature-friendly society is achievable, if we begin implementing today the measures that the relevant experts, civil society organizations and increasingly many critical individuals have been discussing and advocating for years. The target year 2050 is not distant, which only underlines the urgency of taking the necessary climate and social action. It was not chosen randomly – already in 2019, Europe (including Slovenia) set itself the goal of becoming climate neutral, i.e. to achieve zero emissions by 2050. This involves formal targets on the one hand, and on the other the concrete changes they require. Ultimately, living in a sustainable society will not only substantially reduce environmental pressure, but also improve the quality of life for all.

To begin with, it makes sense to explain which key concepts helped us shape the vision of a sustainable society. Our point of departure was the universal awareness of the unsustainable nature of our current system, both from the environmental and social perspectives (something that has long been known

and analysed extensively by various experts). This alone requires urgent change. The discussed ten areas (food supply, mobility, housing, energy supply, work, public finances, intangible public goods, etc.) were selected based on Doughnut Economics, which clearly defines planetary and social boundaries that still allow the humanity to thrive. Our assumption was also that the post-extractives society recognizes and properly addresses the wrongs and injustices of the past. Debts have been written off and the most vulnerable among us are properly supported through the entire process of the green transition and in dealing with the consequences of the climate crisis.

The 2050 society has its roots also in the communities that we already see emerging across the world today. These take different shapes, from housing to leisure communities, and support a better life while satisfying all life's necessities without exploiting the environment or humans. They enrich our everyday with all-too-needed togetherness and give voice to criticisms, including through shared decision-making about the present and the future.

At the forefront of the society of the not-so-distant future are public luxury and private sufficiency, which means that there is *just enough – of everything – for everyone*. Community-built spaces allow people and families to sustain themselves independently while also enjoying shared goods and services that contribute to public luxury. The inhabitants have equal rights to space and natural resources, which means that everybody has access to luxury experiences and goods, thus additionally enriching the overall community experience. Privacy, on the other hand, is still guaranteed, but with one important difference – unlike today's society, private sufficiency is limited here to just enough. This means that each one of us still has a place to retreat to from the "mad world" (because even in a sustainable society thing can sometimes simply become too much), but this place does not interfere with the public good and does not appropriate an excessive part of shared space and shared natural resources.

The society of the future we have envisioned has a pronounced spatial dimension. It invites architects,

spatial architects, and urban – or transportation – planners to imagine the world in half a century from now through the prism of the question *what is a sustainable society like*, rather than through the framework of current, often unpromising trends that only seem inevitable. What, for example, does "public luxury" mean in terms of space? How can planning build the shared public good and private sufficiency? What kind of spaces will support the new social contract based on justice, togetherness, sufficiency, and care for the community? How do we create environments that will build society's resilience to environmental and social challenges of the future without overstepping the planetary boundaries? Spatial planners are the experts who play the key role in making this vision a tangible reality.

The purpose of the vision of a sustainable society is not to describe the way that might lead us to the final destination. It does not analyse today's society, nor does it seek the means to improve it. In collaboration with 15 civil society organizations, we drafted a vision of society in 2050, in which all political decisions will be guided by the principle of the common good. We hope the vision reaches the widest circles of readers and listeners, and gets them to agree that the quality of life in 2050 is something that benefits us all, and inspires us to pursue it. And most importantly, we want the vision to serve as a reminder that such a society is still within reach.

The »Greetings from 2050. What Is Life Like in a Sustainable Society?« is available at www.umanotera.org/vizija2050.

NIGHTMARE AND DIFFERENT FUTURES

Assoc. Prof. Dr. Peter Klepec, ZRC SAZU,
Institute of Philosophy

The future can be foreseen, planned, or predicted – but only to a point. Knowing that for various reasons society will need radical change in the next fifty years does not help much in improving the accuracy of our predictions. Our world is not doing well, to say the least. We are moving from one crisis and emergency situation to another, from bad to worse.

Hence the all-round apathy, hopelessness, and fatalism. We have become helpless observers of what is happening to us, expecting the future to be like the present, or what is even worse, dystopian. Our time is governed by the representation of nightmare. In the strictest sense, a nightmare refers to traumatic or anxiety dreams, in which the dreamer experiences something extremely unbearable. In the broader sense, a nightmare describes being caught in the worst possible situation from which you cannot escape. To a point, a nightmare overlaps with the worst-case scenario. But there are protocols for those, and there are none (yet) for the nightmare world. We need to come up with an *invention* of a different future, and this can only be achieved collectively and at the political level.

From the philosophical perspective, the future is not something inevitable. Drawing conclusions on what will happen in the future based on what happened in the past is tricky. History has taught us that the study of the past serves as a poor lesson for the future. Cicero's maxim *historia magistra vitae est*, i.e. history is a life's teacher, may have resonated with the static and cyclical society of ancient Rome, but modernity has taught us that we can only learn from history in retrospect. Modern philosophy is further defined by the challenging of the notions of necessity and causality. Scottish Enlightenment philosopher David Hume, whose scepticism and empiricism had a profound impact on Kant, challenged the logic of causality – the fact that the sun rose today, does not mean it will rise tomorrow. Aristotle's ironclad

laws of logic, if A then B, do not apply always and everywhere.

The same holds true for making conclusions about the future based on past experience. If we look back, we see that in a sense our world is still the same as it was fifty years ago: we are still obsessed with economy, whether we call it capitalism or neofeudalism, driven by fossil fuels, exploitation of nature and of humans by humans. Yet, even though the world has remained more or less the same, it has also seen changes that even the most brilliant futurologists (such as Alvin Toffler with his book *The Third Wave*) could not have imagined. The lesson for 2075 is therefore that even the most brilliant visionaries sooner or later make fools of themselves.

Still, there are certain things in the present that we are sure will happen. Unless, of course, we do something about that. At this point, philosophy makes a distinction between *futur* in *avenir*, the future and futurity, between what will be (because it in a way extends from the present) and what will (perhaps) happen tomorrow, something that Nicholas Taleb calls »black swans«. Not that everything should be taken literally here either. Here's an example. The fall of the Berlin Wall on 11 November 1989 was a »black swan« that nobody could have imagined, not in the 1970s or anytime later. It changed the world, but it did not do away with the logic in which it was grounded. The great Wall fell triumphantly, but new visible walls and borders quietly emerged (e.g. EU's eastern and southern borders, Trump's border with Mexico), not to mention the invisible ones. The Cold War was victoriously declared over, and we are paying the price for this today in the form of Russian aggression on Ukraine and the promise of a new cold war (this time between the USA and China).

When we are planning a different future, we should therefore be aware that eliminating certain phenomena will not do, because it is the causes and reasons which generate them that need eliminating. This is only possible with radical social change and a different social vision. There will be illusions to rid of, the most persistent being progressivism. This offspring of the Enlightenment assumes that history has a tendency towards always better. It comes

in different forms, from accelerationism and techno-progressivism to the neoliberal fantasy that »the market always finds solutions to all problems«. We should do away with this fundamental illusion that there exists a subject – be it the market, history or serendipity – that will come to our aid when the time comes, like *a deus ex machina*. Because there is no omniscient and omnipotent subject, whether a market or god, no »subject supposed to know«. This realization carries certain freedom as regards 2075, freedom that also carries (social) responsibility for a better future.

FUTURES LOST AND FOUND

Hana Hawlina, Institute of Criminology at the Faculty of Law in Ljubljana and the Department of Psychology, University of Ljubljana

Don't you think it's crazy that people are even capable of thinking about the year 2075? No other animal wants to know what the world will be like decades from now. And even though we might take planning the future for granted, it is anything but: through most of our history we have lived from year to year, with no urban development visions or long-term strategies. The fact that we are talking about 2075 is just an expression of a special human ability – and need. At the time of climate change, expanding battlefields, energy and social crises, the year 2075 is not just a date far in the future, but resonates as a warning.

Being able to think about the future will not suffice – we also need to think about it. And yet, even though our imagination and predictive models allow us to fast forward decades, in reality the future hardly ever turns out the way we have imagined it. Here lies the irony of human ability: we keep building visions of the future, but often live in the ruins of their misconceptions. Psychologist Philip Tetlock demonstrated that with his landmark study; for more than twenty years, he collected predictions from political analysts, economists, military strategists and other experts – people believed to possess the most knowledge and information. As it turned out, their predictions were more often than not wrong, often hardly any better than flipping a coin. So if experts do so poorly at predicting the future, how can we be any better at spatial planning? Especially given that architectural and urban planning misconceptions do not get lost in newspaper archives, but remain with us as concrete shells, debts, and built-up land in floodplains. The lesson learnt from Tetlock's study is that the most reliable predictions come not from self-assured prophets, but from those who embrace probabilistic thinking, question their certainty, update their assessments, and collaborate in diverse teams.

Despite its limitations and gaps, imagination is still the best tool we have to imagine the future. Lev Vygotsky, for example, maintained that it grows from shared sources of culture: literature, art, architecture, collective memories, and scientific theories. Imagination is never born from a void and isolation, but is inspired by public discourses, images, conversations, hopes... before it is inscribed into materiality. Henri Lefebvre would say that space is a social product that simultaneously produces society. Ideologies take roots through the arrangement of buildings, the rhythm of public institutions, in visible and invisible access regimes. Squares, blocks of flats, parks, and fences constitute the stage where imagination takes shape: they raise the horizon or cut right through it, quietly communicating whose future counts. Private spaces breed private futures. The question »what will life be like in 2075« thus translates into a trite, but critical »to whom will space belong and for whom will it be designed«.

A look around reveals an archive of past futures – successful ones, and those that failed. Socialist monuments stand as embodied promises of the world that never came to be. Ghosts of lost futures are among us, not as museum exhibits, but as reminders that we could have taken a different route. Stožice stadium is one such ghost: a neoliberal project that turned sour already as it was being built. Architecture that was to symbolize a confident capital has become a silent witness of short horizons and empty promises. If modernism built for centuries into the future, neoliberal Ljubljana produces one ruin after another.

For a long time, Rog was a space for a different kind of imagination. A former factory became a shelter for those whom the city could not or would not accept: migrants on the Balkan route, artists without studios, collectives that chose a different practice. In Rog, imagination was not a marketing strategy, but practice. Its halls with chipped walls and courtyards with no protocol were arenas where futures were rehearsed, not those that ask permission, but those that expect dignity. When it was replaced by the immaculate image of »neat« Ljubljana, the city made it clear what it was after: a clean future without

deviations. The question goes beyond aesthetic, it is political: which lifestyles can be a part of our shared future, and which will be shunned as unwelcome? Rog has come to haunt us as a polished tombstone of a future lost, as a reminder of how quickly alternatives can be forsaken. Once a laboratory of imperfect, but vibrant futures was transformed into an exhibition space for creative industries, a backdrop for trendy cafés and tourist selfies.

If we turn away from Ljubljana and look at Velenje, we see a different school of imagination. Built after WWII, the town grew as a planned socialist vision with avenues, public institutions and flats, which were then a right, not an investment. That forward thinking – »building for grandchildren« – still holds together much of everyday infrastructure. But Velenje has another grand story of the time to tell: the transition from coal. This is where decisions are made on whether the old infrastructure can be read anew, and energy wounds healed by environmental and social projects. One of the answers is already peeking through: the lake created on the sunken site of lignite excavation has become a community space for swimming and recreation. With blistering summers and not enough public bathing sites around, we have really come to appreciate clean waters that do not require a wellness package to enjoy them.

The year 2075 will arrive. The question is what will be shaping our environment then: ghosts of empty malls, cut down trees, cemented parks, and absurdly expensive tourist backdrops? Or will it be shaped by the spaces that will stand the test of time because they were built for the community, for life and for futures longer than one term of office? The task of architecture and urban planning will be to expand the space of collective imagination and find a way to overcome the coming challenges. We may not guess the future, but it is crucial that we know how to build it to last.

ZAPS AWARDS 2025

Every year, the Slovenian Chamber of Architecture and Spatial Planning (ZAPS) organises a survey exhibition and confers professional awards on its members for the most notable achievements in architecture, landscape architecture, and spatial planning.

The awards aim to stimulate creativity and promote quality architecture, open space design and spatial planning among the wider public, while raising awareness of the cultural and creative dimensions of design and its impact on spatial planning.

The Chamber confers awards also for special organisational and other professional contributions to the development and promotion of both ZAPS and the profession. The award is conferred on ZAPS members and/or businesses, or a group of authors with an active ZAPS member.

The awards are conferred on projects that importantly shape the spatial and architectural expression of our environment, in accordance with ZAPS Award Rules.

The Chamber has been conferring awards since 2005 – this year's ceremony will be the twentieth!

HONORARY MEMBER OF ZAPS ASSOC. PROF. DR. KALIOPA DIMITROVSKA ANDREWS

The Honorary Member Award is conferred by the ZAPS management board for the most significant organizational and professional contributions to the development and promotion of ZAPS and the profession.

Dr. Kaliopa Dimitrovska Andrews is one of the central figures of Slovenian and Central-European urban planning. Through her professional and scientific activity, and her work as a teacher she has made an important contribution to the development of spatial planning and urban design in Slovenia, and to their position and development in the broader European context. For the last five decades, she has worked at the intersection of theory, practice and research, foregrounding the importance of strategic spatial development, and promoting international academic cooperation.

Having graduated at the Faculty of Architecture of the University of Ljubljana in 1974 under Prof. Edvard Ravnikar, she went on to obtain a master's degree in the interdisciplinary study programme of spatial and urban planning at the Faculty of Civil and Geodetic Engineering (1989), and a PhD in urban design (1994, UL FA and Joint Centre for Urban Design) under Prof. Dr. Vladimir Brezar and Dr. Georgia Butina. She studied and worked as a researcher at the Oxford Brookes University in Great Britain, where she collaborated with the Joint Centre for Urban Design – at the time one of the most progressive European institutions in the field of urban design practice and theory.

A long-standing staff member of the Urban Planning Institute of the Republic of Slovenia she also served as its director between 1994 and 2010, and played a key role in establishing it as the most important scientific and research institution in spatial planning and related disciplines in Slovenia. She actively contributed to integrating the Institute in

the international arena, in the first place through its collaboration in international networks such as ENHR (European Network for Housing Research), IFHP (International Federation for Housing and Planning), and other European platforms. During her term of office as director, the UPIRS launched a programme group for the development of basic and applied research in spatial and urban planning, and set up an infrastructure programme as a technical support to the group's research activity.

As a researcher and editor she had a say in numerous professional and scientific publications (see attached bibliography). Dr. Dimitrovska Andrews has led numerous key strategic and construction projects, including the Urban Development Concept for the City of Ljubljana (2002), Spatial and Urban Development Plan for Tivat (2009), and Spatial and Urban Development Plan for Podgorica in Montenegro (2014), which are still considered model examples of integrated urban planning in the broader regional context. The latter won her and her collaborators the Golden Pencil 2009.

Her extensive written body of work (more than 300 units) spans numerous original papers, surveys and monographic papers that have shaped the theoretical foundations of contemporary urban planning in Slovenia. The most notable are her contributions as editor and co-author of the monograph *Transformation of Cities in Central and Eastern Europe: Towards Globalisation* (United Nations University Press, 2005), which discussed urban transformation processes in the post-socialist context. Her study *City Urban Design in a Free Market Economy* (Urban Design International, 2001), in which she analysed the significance of urban design logic during the period of transition and liberalization of spatial planning, was a pioneering effort in urban design in Eastern Europe. In *Large Housing Estates in Slovenia: A Framework for Renewal* (European Journal of Housing Policy, 2001) she discussed the renewal of large neighbourhoods, something she dealt with extensively also in collaboration with her colleagues in projects such as the comparative analysis of Slovenian and Croatian neighbourhoods in 2020–2023.

Relentless in her writing, she has recently published (with co-authors) a research paper *Ljubljana – European Green Capital 2016: From Strategic Spatial Planning to Governance* (Sustainability, 2024), which illustrates the transition from planning to governance, one of the key shifts in contemporary urban planning practice.

Throughout her career, Dr. Dimitrovska Andrews has been active also as a teacher and mentor. As associate professor in urbanism she taught at the Faculty of Architecture of the University of Ljubljana, European Faculty of Law, Faculty of Social Sciences, and in various schools abroad, including in Oxford and Podgorica, and has importantly contributed to the development of interdisciplinary education in spatial planning at the University of Ljubljana. She has played a key role in the development of urban design theory in Slovenia as a scientific discipline, in particular with her seminal work *Orodja za usmerjanje in nadzor urbanih oblik* (Tools for Directing and Controlling Urban Forms, 2011).

Her approach to urban planning clearly shows her awareness of the social responsibility of her discipline. In her many writings and lectures she advocated comprehensive, inclusive, and strategically oriented approaches to town planning, strategies for improved housing conditions, spatial culture, and reaffirmation of the design dimension in urban planning. Especially notable is her ability to think in different scales – from strategic plans and spatial development concepts to detailed urban plans and designs. She mastered both large scales in long-term development guidelines for large urban areas and regions and small scales, through which she demonstrated her sensitivity to space and understanding of its context. Dr. Dimitrovska Andrews has put her theoretical and strategic approaches in practice also through concrete proposals for spatial designs and has co-authored more than ten award-winning competition projects.

What sets her work apart is the equal attention she pay to quantitative analyses and normative requirements on the one hand, and qualitative, design and society-centred spatial components on the other, successfully integrating the rationality of an

urban planner with the design principles involved in the contextual reading of a space. In this sense, she was a pioneer in integrating qualitative criteria in spatial planning; she cultivated this approach in the late 1990s (e.g. in *Urban Design Workshops: A Planning Tool*, UrbaniZZiv, 1997) and in subsequent theoretical and applied studies (e.g. in the study *Tools for Directing and Controlling Urban Forms*, UPIRS, 2011). Her ability to translate complex social, environmental, and infrastructural challenges into spatially legible, professionally grounded, and formally inventive solutions shows a rare capacity, underlined with her professional ethics and commitment to public interest.

Her work has won her numerous awards, including ZAPS Platinum Pencil (2007) for her body of work and Golden Pencil (2009) for the Spatial and Urban Development Plan for Tivat Municipality. Her all-round activity demonstrates the fundamental values of the architectural and urban planning disciplines: professional excellence, interdisciplinary interaction, international standing, intellectual breadth of her teaching, and strong commitment to social responsibility. More than a contribution to the profession, her work is a cultural capital and compass for future generations of spatial planners.

The title of honorary member of ZAPS marks her exceptional lasting legacy in the development of Slovenian and European urban planning theory and practice.

PLATINUM PENCIL

The Platinum Pencil is conferred on ZAPS members for their extensive body of work and outstanding achievements in architecture, landscape architecture, or spatial planning. The award is conferred by the Platinum Committee.

The Committee conferred the Platinum Pencil 2025 to the only submitted proposal. ZAPS confers the Platinum Pencil on: Milan Zdravko Kovač, u.d.i.a., and Peter Kerševan, u.d.i.a. (1938-2024).

PLATINUM PENCIL MILAN ZDRAVKO KOVAČ, UNIV. DIPL. INŽ. ARH. / PETER KERŠEVAN, UNIV. DIPL. INŽ. ARH.

Architects Milan Zdravko Kovač and Peter Kerševan graduated in architecture in the 1960s, at then Faculty of Architecture, Civil Engineering and Geodesy (FAGG) in Ljubljana. Very early on, they each embarked on what was to become an accomplished international career with a number of prestigious realizations.

Milan Zdravko Kovač's first large projects – UNESCO, ARISBR: Schools in South East Asia (1970 and 1971); Bromma, Bara neighbourhood (Sweden); Al Ahli Bank of Kuwait – received a lot of attention and importantly shaped their communities, environments and cultural identities. Similary, Kerševan also won public acclaim with his first projects and realizations (department store in Idrija; hotel and congress centre in Sao Tome and Principe; hotel Belgrade, Moscow; Pyramid Garden housing estate in Cairo, Egypt; congress centre in Ulan Bator, Mongolia; Bernardin Hotel complex, Portorož, etc.).

At the turn of the century, the two architects took their careers abroad, participating in the world heritage renewal and presentation projects in Italy, China, and Nepal.

Their intensive collaboration began when their paths came together in 2009. The inseparable creative duo invested special attention, sensibility and expertise in developing proposals seeking to improve in particular Slovenia's capital Ljubljana. Focusing on the city's urban and architectural history, they unfolded its heritage layer by layer, offering concrete and comprehensively developed proposals that underlined overlooked opportunities for its contemporary interpretation (pre-history with pile dwellers, the Middle Ages with the walls, etc.).

They kept a watchful eye also on the contemporary urban planning and infrastructural issues pressing on Ljubljana, and promptly reacted to the challenges at hand, in particular regarding the renovation of Ljubljana's central market, the new passenger centre, and the freight rail bypass.

They put forward several design proposals for nationally important cultural heritage sites such as Šempeter's Roman necropolis and the medieval quarry in Kranj.

Until Peter Kerševan's death in 2024 they took part in the public discourse as a tandem, regularly publishing their critical expert views and proposals for alternative solutions to various sensitive urban planning issues. Their initiatives were published in multiple publications (The city of Ljubljana and its lost opportunities; The underground museum, a presentation of Whiskered Catfish' pile dwelling site on the Ljubljana Marshes; What next; Green Ljubljana or dismembered concrete jungle, and What about the southeast bypass, Mr Mayor?).

Wishing to raise public interest in quality spatial planning and refined spatial solutions, their criticisms and proposals encouraged public discussion on architectural issues and importantly contributed to the protection of both the environment and the community.

Since his friend's passing, Milan Zdravko Kovač has been treading his own path, but still actively reacts to the issues in spatial planning in areas that he and his colleague developed together. Recently, his focus has been mainly on the extensive, radical interventions involved in the construction of the garage on the site of Vodnik's market, for which he proposes

an alternative solution with an underground museum of the Middle Ages on the site of the former eastern city gate and the barbican.

Through all these years, the two architects paid attention to community needs, which allowed them to develop ethical and responsible solutions that better reflect people's needs and shape our space. Their articulated and constructive criticism of structural design errors in certain important architectural projects in Ljubljana reflects an exceptional level of professional responsibility to space and the requirements for quality assurance and overall benefit of architectural and urban design solutions. Their prolonged efforts serve also as an important model and incentive for the expert and wider public to take an active and responsible attitude to different spatial planning issues, including the protection and quality renewal of cultural heritage and quality spatial planning in general.

Our colleagues Kovač and Kerševan were paragons of integrity, high competence and resilience, both as professionals and humans; architect Milan Zdravko Kovač now continues their upright mission by himself.

PATINA PENCIL

The Patina Pencil acknowledges an older outstanding realization for the quality of design and execution that has stood the test of time after years of wear and tear. As a rule, the nominated projects were completed more than ten years ago. The Patina Pencil is conferred by the Golden Committee for an Outstanding Realization and an extra member based on the proposal of the members of the committee, ZAPS central sections and other bodies, ZAPS members or other members of the interested (professional) public.

ZAPS members submitted two nominations for the Patina Pencil, and the Committee also proposed several projects for nomination. The Committee decided to confer the Patina Pencil Award

for an older realisation to one of the nominations proposed by Committee members.

The Committee based its decision on the following criteria: The nominated project should have a socially relevant program, sustainably embedded into the public space. Through its presence through time it successfully maintains its spatial prominence, both in its urban context, and its function and design. Its presence embodies a contribution to improved, innovative use of space, and the creativity of the design expression.

PATINA PENCIL SECONDARY SCHOOL OF NURSING IN LJUBLJANA, 1998

Competition 1995

Authors: Jurij Kobe, B.Sc. Arch.,

Milena Todoric Toplišek, B.Sc. Arch.

Collaborator: Prof. Dr. Dominika Batista,

B.Sc. Arch.

Conceptual Design, Building Permit Design, and Detailed Design (IDP, PGD, and PZI) 1996–1998

Client: Republic of Slovenia,

Ministry of Education and Sport

Author: Jurij Kobe, B.Sc. Arch.

Collaborators: Maja Ivanič, B.Sc. Arch., Lenka

Kavčič, B.Sc. Arch., Sandra Fatur, B.Sc. Arch.

Location / Year of Construction:

Ljubljana, Slovenia, 1998

Secondary School of Nursing in Ljubljana was built in 1997 based on the winning competition project meaningfully titled "The Palace". The site dedicated to the school building already came with a tree avenue flanking Poljane Street. The architects wanted to design a building with a city-forming nature, both in its volume and form, and its interior structure. The aim was to give that part of Poljane Street an urban scale and context that it was lacking at the time.

This intent comes through with the structural design, which opened up the school's interior and atmosphere with a vertical hall in its central part and brought it closer to the open public green space outside – something that is integral to truly city-forming architecture.

With its long corpus flanking the green roadside space that serves as its urban anteroom, the monolithic building consists of the central entrance section and two side wings with classrooms. Every floor of the central part accommodates shared spaces: the entrance level with the foyer and lecture hall, above it the teachers' lounge and school administration offices, and the library on the top. Transparent, the central volume incorporates some of the outdoor urban space, revealing to the street what goes on in and behind the building. Closed and open spaces thus intertwine into a harmonious whole. To keep the valuable green space at the back intact, the gyms and changing rooms were incorporated into one of the wings.

The design accentuates the structure of the entire volume on the one hand, and of its elements on the other. It utilizes architecture's didactic role, which is especially important in a school building. But this edifice also manifests some of the character of the Ljubljana School of Architecture. The authors borrowed, for example, the shape of Savin Sever's façade for the Astra building, a notable feature of Ljubljana's architectural atmosphere, and modified it. A similar ambition is reflected in the building's side façades that show the cross-section of its volume. But experiments do not end here: in addition to the gyms that were incorporated under classrooms, the floors in classrooms have no ester finishes, the thermal insulation of the perimeter of the building is on the interior side, the long horizontals of façade "shades" in the central volume are suspended. The only trouble is that the school designed for 600 students now accommodates more than 900 of them, so their lockers occupy the entrance foyer.

The building of the Secondary School of Nursing in Ljubljana still performs its function brilliantly; its formal design remains as relevant as ever, and its timeless architecture with carefully integrated urban form has shaped the image of the city.

For this, unquestionably successful realization we confer the Patina Pencil to its authors, architects Jurij Kobe, Milena Todorčić, Dominika Batista, Maja Ivanič, Lenka Kavčič and Sandra Fatur.

GOLDEN PENCIL

The Golden Pencil is an honorary award conferred for outstanding realizations in architecture and landscape architecture, and every other year also for achievements in spatial planning over the previous five-year period.

The Golden Pencil Award for outstanding realization in architecture and landscape architecture is conferred the Golden Committee, consisting of three architects and a landscape architect. The Committee reviewed the submitted proposals and visited the shortlisted projects. The award winners were selected based on the criteria of complexity, innovation and excellence in design, regardless of the style, genre or size of the project, as long as the authors adhered to the sustainable construction criteria.

The nominated projects were realized over the last five years (2020–2025); the landscape design, garden and urban space category allowed also for projects realized in the period of the last ten years (from 2015), if the nature of the design was such that the final image could only take shape over a longer period. Only full ZAPS members are eligible for the award.

The award for an outstanding realization in architecture, landscape architecture and spatial planning can be conferred in the following categories:

- residential building (with less than five apartments)
- apartment building (with more than four apartments)
- commercial building (administrative and production buildings)
- public building (for education, tourism, health, commercial, recreation and similar purposes)

- interior design
- landscape design (parks, cemeteries, recreation areas, landscape designs for infrastructural projects)
- garden
- urban space (open public space design)
- a coordinated proposal or adopted spatial plan (for a local community, regional, national or cross-border projects, a plan or detailed plan of a similar nature)
- studies, expert groundwork and research in spatial planning

As many as 48 proposals were nominated for the Golden Pencil Award for an Outstanding Realisation in Architecture and Landscape Architecture, including: 13 residential buildings, 5 apartment buildings, 5 commercial buildings, 12 public buildings, 8 interior design projects, 1 landscape design for parks, squares or public spaces, 1 garden, 3 urban space designs.

The Golden Pencil Award for spatial planning is conferred every other year by the Golden Committee for Spatial Planning. The Committee consists of four spatial planning professionals. Eight (8) proposals were nominated for the award this year, five in the studies or expert groundwork category, and three coordinated proposals or adopted spatial plans.

REPORT OF THE GOLDEN COMMITTEE FOR OUTSTANDING REALIZATION

General observations about submitted entries for the golden pencil award

Golden Comittee:
prof. dr. Rudolf Klein, Dr. Eng., Dr. Phil.
Žiga Ravnikar, univ. dipl. inž. arh.
Matevž Zalar, univ. dipl. inž. arh.
dr. Tanja Simonič Korošak, univ. dipl. biol.

While reviewing the submissions, the jury was pleased to notice the vigour and coherence of contemporary Slovenian architecture, it's fitting into formal and spiritual frameworks, the appreciation of local traditions and environs, built or natural, historic or contemporary. In most cases it resulted in restrained individualism and fine scaling that eschews conspicuous forms and antagonistic attitudes vis-à-vis the neighbours' edifices or the natural environment and landscape. This mindset is about more than accepting a principal genius locus – the projects relate to different settings, the Alpine, Mediterranean and lowland, Pannonian milieus. Thus, there is no general genius loci. The common denominator between buildings of different regions, is not a set of shared forms and/or spatial attitudes, but the philosophy behind them, which allows divergent visual manifestations in the context of a closely-knit social and environmental fabric, adherence to contemporary readings of local traditions, construction techniques and materials.

In other words, Slovenian architecture successfully avoids the pitfalls of some famous contemporary buildings, occasionally afflicted by the discord of forms, loud gestures, large scale, coupled with explicit individualism of some established or aspiring star architects. Slovenian builders, on the other hand, typically see themselves as guardians of heritage and followers of state-of-the-art techniques, and not as prima donnas bathing in the limelight.

The jury had a difficult task of selecting the best submissions. Following thorough considerations, we had a shortlist of the most exciting buildings and locations, the potential winners, which we visited and analysed. After long debating, the jury selected the three winners, praised below. The jury feels necessary to mention excellent projects that made it to the shortlist due to their artistic and/or technical values: the DARS office building, the House in Barje, renovation of the Sacred Heart of Jesus institute Rio di Pusteria, Elipsa residential building, And What Happened Next? Exhibition of Slovenian Illustration at the Bologna Children's Book Fair, and House on the Main Square in Novo mesto.

AWARD-WINNING PROJECT THE NEW MUNICIPAL CEMETERY IN ANKARAN

Void Arhitektura

The ex-nihilo-built cemetery lies on a gentle slope leaning to the west, overlooking part of the Slovenian riviera and further on the bay of Trieste. It is surrounded by a Mediterranean forest and represents a synthesis of local funerary traditions and some international modernist influences.

It comprises five plateaus cut into the hillside. The first contains a chapel-mortuary (ceremonial hall and its facilities), covered by a large reinforced concrete slab, with an oculus in the centre through which trees protrude, perhaps symbolising life trees. The plateaus are connected by lanes, via which visitors climb from one plateau to the next. The cemetery chapel-mortuary building is the centrepiece of the ensemble, containing a catafalque behind a black metal fence with a special pattern, with layers of space that divide the well-lit from somewhat darker places. However, the chapel does not stand out in a conventional way as a little free-standing church, but it simply appears slightly emphasised on the way of the visitor to the graves. It repeats the same type of walls, which usher the visitor into the ensemble and lead through its places. The chapel gets its architectural prominence due to the large, reinforced concrete slab that completes the tectonic statement

of the building, being the only major horizontal architectural element of the whole composition. On ascending to the chapel, the visitor encounters a sculpture-like model of the ensemble, made of metal over a stone dais, an object d'art, which displays the terraced layout of the cemetery. The ensemble's colours are muted, between brownish nuances and Mediterranean terra rosa, referring to the idea of returning to mother earth.

Probably the most important feature of the cemetery is its architectural-haptic-motoric component, the idea of climbing the hill, perceiving the spaces and volumes in motion, touching different surfaces of the ensemble, i.e. gradually ascending by moving along these architectural and landscape elements, layer

by layer. Moving from different cemetery plateaus and lanes meandering up towards the hilltop, the visitor views the sea and the surrounding vegetation from always new perspectives. This journey starts with the chapel and ends in the forest above the ensemble. In a way, it can be read as the life path of people who have ended their mundane journey here, returning to nature, which is additionally emphasised by the vastness and finality of the sea horizon.

The walls come in different colour nuances and with different surface treatments, from entirely smooth, terrazzo-like, to the rough, rustic stone or concrete, joined by smaller timber parts in the manner of Carlo Scarpa's details in the Querini Stampalia building in Venice. This choice of materials and fine graduations give strength and coherence to the edifice. Landscape design is an integral part of the setting and not just a simple addition or a backdrop to architecture.

In some ways the Ankaran Cemetery resembles Carlo Scarpa's Brion cemetery with its long walls, water surface and intimate, but transparent, layered spaces, the contrast of light and shadow, the witty use of traditional and modern materials, incorporation of plants, and last, but not least, simple and elegant details – doors, hinges, latches, mugs, taps, etc. However, the philosophy and the dynamic experience of the cemetery in Ankaran depart from the atmosphere of its older Italian counterpart. Scarpa's ensemble is mainly closed and static, located on a flat terrain, a miraculous microcosm of its own kind, while in Ankaran the cemetery is dynamic, compelling the visitor to walk through, look around and explore, so as to engage in the dialogue between the building and its environment. Referencing the cortege that once criss-crossed the town to reach the deceased's final destination, it also follows the Mediterranean idea of climbing a sacred hill.

Likewise, the planting scheme also echoes the character of the Mediterranean landscape and its native vegetation. Groves of pines, clusters of shrubs and swathes of flowering meadows lend support to the vision of a seamless bond between the built terraces, the natural terrain and the rhythms of its vegetation.

The jury commends the building's contextuality, its dialogue with the gardening and architectural setting, the simplicity of materials and details, the play with passages, their widening or narrowing, intimate spaces created with the graves, and the watering facility with taps and watering cans. The remarkable finesse in the choice of materials and shapes, and fine nuances of colour and light conjure up a unique experience of this architectural and landscape ensemble.

AWARD-WINNING PROJECT THE ALPINE TWIN-COTTAGE

Dekleva Gregorič Arhitekti

Similarly to the Municipal Cemetery in Ankaran, the Alpine Twin-Cottage also strikes up an intense dialogue with its natural and built environment. Moreover, it also successfully merges tradition with innovation in form, bearing structures, and materials.

Located near the Triglav National Park, in a dramatic mountainous landscape surrounded by the country's highest mountain, and sited on a steep southern slope in the forest above Lake Jasna, it follows the tradition of Alpine edifices: elongated rectangular volumes topped by a saddle roof. However, unlike traditional Alpine houses, these two cottages are more open, partly cantilevered out from the slope. The gable roof also enjoys more formal autonomy than its conventional counterparts, stretching out with long eaves in all four directions. The penthouse itself is entirely open on the gables' sides. Moreover, several structural elements, including for instance the massive steel purlins, stretch out from the main volumes in a poetic manner.

In order to fit the two cottages more organically into the surrounding landscape, they are mutually offset in all three dimensions, not having any common geometrical continuity of their perimeter walls. Thus, one villa is located a bit higher and more recessed vis-à-vis the other one. Between the two volumes is the most exciting exterior space, a terrace that offers the most spectacular view of the

little lake below, the smaller hills around it, and the tall mountains that frame the landscape.

The cottages have two inhabited floors topped by the open penthouse, the latter labelled by the architects as a floating roof. The lower floor, where one enters the edifice, contains a large living-dining area that faces the forest through a window stretching from wall to wall, from the top of settees up to the ceiling. There is a more concealed sliding door leading to the terrace. The most dominant object in this area is the cylindrical, black iron fireplace that releases the smoke from the interior through a horizontal tube connected to another metal cylindrical tube – a black chimney on the terrace, which counters the symmetry of the building. The northern side of this floor contains auxiliary rooms and stairwells, one to the lower floor with the bedrooms, and another to the open upper floor, the latter designed as a very steep, customised shelf-stairwell.

Different materials signal the different functions of each floor: concrete with a visible formwork of raw boards the bedroom level, and timber walls the living-dining room level with a coffered ceiling created by high massive crossbeams made of spruce that emphasize the ceiling's depth. The roof rests on two metal I-profile purlins, to which double rafters are fixed with custom designed steel elements. At the end of the rafters run metal eaves with lying gutters that neatly fit into the play between black painted steel and dark, lacquered timber.

The surrounding landscape is virtually untouched. Despite the extreme steepness of the slope into which the buildings are set, they appear to float above the terrain, seeking to establish the necessary access in the least intrusive manner possible. The planting of indigenous vegetation further reinforces the intention to achieve a close integration of the built form with the natural landscape of the micro-environment.

The jury admired the skilful siting, the composition of volumes, the transparency of the buildings and structural solutions, the proper use of materials, and last but not least, the poetics of innovative details. It seems that the architects' ambition "to present a model for the future visual, cultural and material renewal of Alpine architecture" is realistic.

AWARD-WINNING PROJECT HOUSE ABOVE THE TOWN, LJUTOMER

Strip Lab

In Ljutomer, at the heart of the Prlekija region, stands a house beneath the canopy of an old oak tree, on the edge of a woodland. The dwelling exemplifies contemporary sustainable approaches to the construction of individual homes. It is built on a challenging plot located along a ridge above the town, where the terrain descends towards the urban centre. An earlier house once occupied this site, but due to its dilapidated state it could not be preserved.

The architectural concept takes as its central motif the massive old oak on the western side of the plot, while skilfully employing the natural characteristics of the micro-location and the borrowed landscape of the far-reaching vistas across the Mura plain. The house thus merges with its surroundings as though it had always belonged there.

Through a carefully considered composition of three interconnected volumes, the architects created diverse internal and external spaces that can adapt to seasonal changes, modes of use, and living requirements. The single-storey house is partly embedded into the slope at the rear, ensuring a low profile and a scale sympathetic to the human dimension. Upon entering through the smaller eastern volume, the view extends directly towards the ancient oak. The central, double-height living space opens wide towards the historic core of Ljutomer to the north. To capture the southern light, the architects fully glazed the elevated section of the living volume, creating a large, open and luminous interior that constantly engages with the outdoors. The kitchen faces a green play area to the rear, while the dining area connects to the terrace at the entrance. Although modest in floor area, the house achieves a richness and diversity of spatial experience.

Sustainability is reinforced both through the choice of materials and the refinement of the architectural design. The main living space is naturally ventilated via openings in the raised glazed section. A lightweight mono-pitched cold roof with

its pronounced overhang shades the timber volumes and prevents overheating in the summer. The assembly of the roof structure was resolved with subtle precision. The material palette favours timber in combination with other natural materials. The load-bearing structure of cross-laminated timber panels is exposed internally, while the façade is defined by vertical larch boards with visible fixings and a charred surface treatment that enhances the tactile qualities of the wood.

The clients also made a significant contribution to the project. Their appreciation of a quality building culture, active involvement during the construction process, and sensitivity to detail were key in achieving a holistic harmony between the house, its local environment and landscape, and the life lived within it.

REPORT OF THE GOLDEN COMMITTEE FOR GOLDEN PENCIL AWARD FOR SPATIAL PLANNING

Golden Comittee:

dr. Jernej Červek, univ. dipl. inž. arh.

Danijela Kure Kastelc, univ. dipl. inž. arh.

Špela Kragelj Bračko, univ. dipl. inž. kraj. arh.

izr. prof. Aleksander Ostan, univ. dipl. inž. arh.

The projects submitted for the Golden Pencil Award for Spatial Planning bring a wide range of programmes, approaches, planning methods and scales in urban space and landscape design. Nevertheless, the committee finds that very few of spatial planning projects and activities taking place in Slovenia have been nominated for the award and therefore appeals to creative teams of different profiles to prepare and submit their projects. The committee would welcome more submissions in different scales, of different characters and methodologies, in order to award the best from a wider range of projects.

The eight submitted projects vary across the board, from large-scale regional projects to the scale of urban furniture, from spatial planning to urban design, from studies and expert groundwork to spatial documents that led to project realization. For this reason, it is difficult to employ a universal set of categories or comparable criteria for objective evaluation of such diverse projects. The fact that all information (including complex elaborations) is available on just a single poster only added to the challenge of project evaluation. Wherever possible, committee members therefore visited the projects on site in order to verify how the proposed solutions came (or could come) out in practice.

All submissions approach their briefs professionally and responsibly, in line with the nature of the space and the problem at hand. Most of them deal with the existing urban or open space or landscape, and the manner in which it can be recognized and preserved on the one hand, and sustainably developed it on the other.

The authors combine the established spatial planning and urban design methods with new know-how and spatial requirements, addressing topical issues such as climate change adaptation, preservation of quality urban space and landscape, engagement of various audiences, and social cohesion. Through their projects, the groups of authors recognize urban spaces as vibrant arenas that continuously change and transform to accommodate new housing and labour needs, cultural participation, travel, and leisure activities. In terms of cultural landscapes, the authors address the conservation and protection aspects, and build on identified qualities and characteristics shaped by people through centuries of their life and activity within them.

A number of projects underline the role of the spatial planner who encourages and motivates existing users to actively participate in decision-making processes, thereby increasing public awareness of multiple uses or transformation options for the selected site, keeping in mind people's insistence to live in the space they have helped shape and sustain.

AWARD-WINNING PROJECT SPANISH FIGHTERS ROAD

Šabec Kalan Šabec Arhitekti

After careful consideration and comprehensive comparison of all submitted projects the committee decided to propose for the Golden Pencil award for spatial planning the project "Spanish Fighters Road; neighbourhood renewal, architectural and urban design concept, and spatial plan" by Šabec Kalan Šabec Arhitekti.

This comprehensive project designed in 2015–2019 and realized in 2024 can serve as a model example of how to tackle a brief (even a very complex one with social, spatial, financial and other challenges) to bring it, step by step, to successful completion. The project also involves a series of topical challenges it was compelled to address: how to reanimate the degraded original urban design and architecture of a social housing neighbourhood on the city's (and society's) margins; how to deal with transportation, open space, green infrastructure and ecology issues; how to address ownership and community accountability issues; and last but not least: how to engage a very specific, complex, and heterogeneous population of the neighbourhood into the planning process.

Designed by architect Victor Pust in 1978 as replacement homes for removed informal dwellings, the Spanish Fighters Road (Cesta Španskih borcev) neighbourhood emerged as a complete complex on the margins of a larger residential area on a terrain backfilled with waste from the nearby industry.

The project encompassed 92 small rental houses of the chain-atrium typology, connected into four building complexes (with flats measuring from 30 to 48 m²). The houses came with unfenced green areas and a shared green space in the central part of the neighbourhood. The road between the houses was reconstructed for motor traffic and the neighbourhood received a cohesive image. The fast-growing neighbourhood previously tackled its spatial constraints and lifestyle changes with unregulated interventions (numerous extensions and illegal construction on shared space, parking on green areas, gardening on a former landfill), gradually degrading the property.

The project therefore consisted of the urban and architectural design concept, and a detailed spatial plan for a comprehensive renewal and revitalisation of the neighbourhood. Commissioned by the Public Housing Fund of the City of Ljubljana (owner of ca. half of the housing units), the project for gradual neighbourhood renewal began in 2015 and was completed in 2024 (to detailed spatial plans proposed by another studio). The reconstructed buildings with new outdoor facilities and transportation areas transformed the appearance of the neighbourhood and improved the residents' living conditions, in turn motivating owners of other housing units to take on the renovation of their homes as well.

The renewal plan set out to revitalize the site and grow its capacity while keeping in mind Pust's original conceptual design. In addition to removing illegal buildings and their extensions, it proposed modular expansion of housing units, and a uniform palette of materials, façade colours, and fences. Motor traffic was diverted from the interior of the neighbourhood to its perimeter (new circular road), which also received streamlined car parking canopies and sheds with allotment gardens behind them set up on rehabilitated soil. The authors paid special attention to open space, where they created green areas and playgrounds.

The engagement of neighbourhood residents (its users) and the author of the original design concept in the planning process importantly contributed to the quality of final solutions and their positive footprint in the community.

PLATINUM COMMITTEE

JELKA HUDOKLIN, U.D.I.K.A.

Jelka Hudoklin is actively involved in spatial planning, landscape architecture and urban design. As head of the spatial planning department at Acer Novo mesto d.o.o. she is in charge of drafting municipal spatial documents, regional and national spatial plans, variant studies for traffic and other

public infrastructure as well as expert groundwork for the development of settlements and landscape development. She takes part in research projects and drafting of methodological studies in spatial planning, and prepares landscape design plans.

An active member of the Slovenian Association of Landscape Architects, Architects' Society of Dolenjska, and Town and Spatial Planning Association of Slovenia, as well as of the Chamber of Architecture and Spatial Planning of Slovenia, she has received multiple awards, including three Golden Pencils for spatial planning (2007 NLP for HPP Krško, 2013 NSP for HPP Brežice and expert groundwork for Kočevje town core, 2023 Development of Roma settlement Brezje-Žabjak) and the Platinum Pencil for extensive body of work and outstanding achievements in architecture, landscape architecture, or spatial planning in 2020.

PROFESSOR DR. ALEŠ VODOPIVEC, U. D. I. A.

Having graduated under Prof. Edvard Ravnikar at the Faculty of Architecture in Ljubljana, Aleš Vodopivec started his career as an independent architect. Some of his most notable projects include the Srebrniče cemetery complex near Novo Mesto, for which he and co-authors received the Patina Pencil 2023, the renovation of the Festival Hall in Bled, and Jezero Hotel in Bohinj.

He made his first attempts as a writer, theorist, and architectural critic already as a student. In 1987, he published the book *Iz arhitekture* (From architecture) with Prof. Janez Koželj. He was the editor of the collection of Edvard Ravnikar's essays *Umetnost in arhitektura* (Art and architecture), and co-author (with Rok Žnidaršič) of the book *Edvard Ravnikar, Architect and Teacher*, published by Springer Verlag. Aleš Vodopivec is a long-standing member of the AB magazine editorial board. In addition to the above, he has left an indelible mark in the profession also with his work as a teacher.

Vodopivec is the recipient of multiple awards and commendations: Prešeren Fund Award, Piranesi Award, Plečnik Award, three Plečnik Medals, Ernst A. Plischke Award (2011), the Golden Plaque of the University of Ljubljana (2013) for his work as

a pedagogue, and the Golden Pencil Award (2019) for the Stražišče gymnasium (with Plan B studio). He has been an honorary member of ZAPS since 2012.

NANDE KORPNIK, U.D. I. A.

Nande Korpnik graduated at the Faculty of Architecture in Ljubljana under Professor Vladimir Brezar. After a period of working as a freelance cultural worker, he started his studio in Celje in 1995. In the first years of practice, he dedicated his time to the heritage of Velenje, looking to rehabilitate its post-war architecture and properly evaluate the work of authors of modern Slovenian architecture in the town.

Korpnik also writes extensively for domestic and foreign professional journals and online portals, frequently taking part in professional get-togethers. His most notable works include the Velenje development plan, municipal administration building and Afinin office building in Velenje, Integra car showroom in Maribor, Acman family house in Griže near Žalec, Menerga office building in Maribor, Maksimilijan office and residential building in Celje, office building Brinje in Ljubljana, pavilion for the presentation of archaeological remains in Celje, apartment buildings Babno in Celje, Kristal observation tower in Rogaška Slatina, and the wheelchair lift for the Stara grofija museum building in Celje.

His work has been featured in group and solo exhibitions in and beyond Slovenia. Korpnik has won numerous awards, including the Valvazor Award (1995), Plečnik Award (2000), ZAPS Golden Pencil (2005), GreenBuilding Award (2008), Archaeological Society of Slovenia Award (2016), EUROPA NOSTRA Award (2019), and ZAPS Platinum Pencil (2019).

Since his habilitation at the Faculty of Civil Engineering, Transportation Engineering and Architecture of the University of Maribor, he has served there, first as an invited practitioner, and later as assistant professor. He lives and works in Celje.

GOLDEN COMMITTEE FOR OUTSTANDING REALIZATION

PROF. DR. RUDOLF KLEIN (DR. ENG., DR. PHIL.)

Born in Subotica, Vojvodina, in 1955, Rudolf Klein graduated from the University of Zagreb in 1979. Starting as a practicing architect, he gradually focused on research and teaching. He serves as professor at the Óbuda University in Budapest.

His first doctoral dissertation in design theory (1985, University of Belgrade) focused on an experimental community-built apartment in Subotica, which was built with public participation. For his second PhD (1995 from the ELTE University in Budapest) he dealt with the theory of modern architecture. His habilitation (doctorat d'état) thesis (2007) proposed a typological matrix based in Derrida's theory of *différance*, i.e. deferred differences in the architectural space and composition of non-Catholic sacral buildings (Protestant, Orthodox and Jewish) in the Habsburg Empire. Since 2010, he has been studying the influences of Japanese Buddhism, Islam and other Oriental traditions and Abrahamic religions on modern Western architecture.

He has served in academic positions at the University of Novi Sad, Kyoto Institute of Technology, Bezalel Academy of Arts and Design, and Hebrew University of Jerusalem, and as a visiting lecturer at Harvard University, City University of New York, Baltimore University, Oxford Summer Institute, and a number of technical universities, including in Braunschweig, Karlsruhe, Bratislava, Lodz, and Budapest. He is the author and co-author of 17 books on architectural theory and history, and monographs on *Jože Plečnik* (1991), *Tadao Ando* (1996), *Peter Eisenman* (1999) and *Zvi Hecker* (2003). His is a comprehensive book on synagogue typology *Synagogues in Hungary 1781–1918*, and a comparative typological-genealogical study *Metropolitan Jewish cemeteries of the 19th and 20th centuries in Central and Eastern Europe* published by ICOMOS Germany. Since 2000, he has put on about ten architectural photography exhibitions – both informative and art

exhibitions that travelled across 80 locations in the USA, Asia, Australia, and Europe. His focus was on architectural types, building complexes, stylistic periods, and building renovation.

ŽIGA RAVNIKAR, U.D. I.A.

Born in 1985 in Ljubljana, Žiga Ravnikar graduated from the Faculty of Architecture of the University of Ljubljana. Between 2006 and 2012 he collaborated with architectural studio Arrea Architecture. His collaboration with Maruša Zorec and Maša Živec in the renovation project for the Ormož castle manor house complex won the Prešeren Fund Award 2012. In 2016, he passed the professional examination for responsible project designer. Between 2012 and 2020 he worked with architectural studio Medprostor. Together with his collaborators he has received multiple nominations for the Mies van der Rohe Award, including in 2018 for the renovation of the Vrlovčnik homestead in Matkov kot. In 2020, he received the Plečnik Medal with Rok Žnidaršič for their Vižmarje Brod Primary School gymnasium project.

In 2019, he co-founded the architectural studio a202 arhitekti with Klara Bohinc, Andraž Keršič and Eva Senekovič. In 2022, they won multiple awards for their renovation project for House MM in Domžale, including the OHS Award, the Golden Pencil, the international Piranesi award, and nomination for the Plečnik Award. Their renovation project for the apartment in Štefanova Street won the Golden Pencil for outstanding realization.

MATEVŽ ZALAR, U.D.I.A.

Born in 1987, Matevž Zalar graduated from the Faculty of Architecture of the University of Ljubljana under Prof. Tomaž Krušec. He completed a part of his studies at the Roma Tre University in Rome. Between 2009 and 2015 he worked with architectural studio Arhitektura Krušec, and served as technical associate and teaching assistant at the Faculty of Architecture. He passed the professional examination for certified architect in 2018. In 2020, he returned to his post as teaching assistant at the Faculty of Architecture. He has been a member of various competition committees, and serves as the nation-

al selector for student Piranesi awards. In 2020, he co-founded Elementarna d.o.o. studio, where he runs various projects in his role as certified architect.

His work focuses in the first place on pursuing simple, yet innovative architectural solutions that derive from the understanding of space, nature, and human needs. In addition to multiple competition awards, his Elementarna projects received a number of architectural awards, including the Plečnik Medal (2025), Golden Pencil (2024), international Piranesi Award (2023), recognition at the Balkan Architectural Biennale (2023), and nominations for the EU Mies van der Rohe Award (2024), International Domus Award Restoration and Preservation (2024), and Public Space Award (2024). His work for Elementarna was featured in exhibitions in Slovenia and beyond, and covered in professional publications and architectural journals. Together with his co-authors he gave lectures at international conferences Days of Oris (2024), and Piran Days of Architecture (2022).

DR. TANJA SIMONIČ KOROŠAK, U.D.B.

Certified landscape architect and conservator with completed state examination at the Ministry of Culture of the RS, Tanja Simonič Korošak graduated in biology at the Biotechnical Faculty of the University of Ljubljana, where she also obtained her masters' and doctoral degrees. Her landscape architecture studies took her also to Sweden and Great Britain. She has been working in landscape architecture design and research for nearly 30 years, and has extensive experience in teaching landscape architecture, and in protection of open space as cultural heritage.

She has served as researcher and teacher at several institutions, including the University of Ljubljana and University of Maribor. In 2008, she founded the landscape architecture practice Studio TSK. Since 2017, she has been teaching freehand sketching at the Institute of Landscape Architecture at BOKU University in Vienna. A member of various expert committees and competition juries, Tanja Simonič Korošak is also a reviewer of landscape architecture designs, and active contributor to professional journals. Her freehand drawings have been featured in numerous exhibitions.

The extra member for the Patina Pencil is last year's award winner:

MAJDA KREGAR, U.D.I.A.

Born in Ljubljana in 1941, Majda Kregar graduated from the Faculty of Architecture of the University of Ljubljana in 1968, under Prof. Edvard Ravnikar. One of Ravnikar's students in the experimental design programme – the B-course – she worked with Prof. Ravnikar on all his award-winning competition projects and realizations between 1963 and 1972. In 1965–66 she worked with the architectural studio CFM in Venice.

In 1969, she co-founded the Ljubljana Castle Renovation Office with Edo Ravnikar Jr. and Miha Kerin. The Office merged with Ambient d.o.o. in 1978, and the partners continued to run the new studio as a project team. Majda Kregar works in architectural design, urban planning, renovation of listed buildings, interior design, and takes part in research for Ambient d.o.o.

She has received many Slovenian and international competitions awards for her collaborations with E. Ravnikar Jr., and 17 Slovenian and international awards for realizations with E. Ravnikar Jr. and Miha Kerin.

GOLDEN COMMITTEE FOR SPATIAL PLANNING

DR. JERNEJ ČERVEK, U.D.I.A.

Architect, urbanist and spatial planner Jernej Červek graduated from the Faculty of Architecture in Ljubljana with a degree in urbanism in 2017, and earned his PhD at the same faculty in 2024.

After graduation he worked as a freelancer with different architects and studios in urbanism and spatial planning, specializing in drafting municipal detailed spatial plans (OPPN). Since 2016, he has been working at the Ministry of Natural Resources and Spatial Planning, where he is responsible for preparing the National Spatial Order, and takes part in drafting spatial planning regulations. In the framework of the National Spatial Order he is in charge of preparing spatial planning regulations and

recommendations regarding the building typology, green system in settlements, regulatory elements, organisation of building plots, and similar. Jernej Červek is a member of the Chamber of Architecture and Spatial Planning of Slovenia, and was elected representative of the spatial planners section at the General Meeting for the 2015–2017 term of office. As a member of the Prekmurje Architects' Society he took part in drafting the sustainable urban strategy in the Municipality of Murska Sobota and in the Architecture Walks through Murska Sobota project. He regularly speaks at spatial and urban planning meetings and events, and publishes urban and spatial planning studies and papers.

DANIJELA KURE KASTELC, U.D.I.A.

After graduating at the Faculty of Architecture of the University of Ljubljana in 1999, Danijela Kure Kastelc served at Črnomelj Municipality's spatial planning department between 2000 and 2005. Between 2005 and 2011 she served as head of the planning department at Topos d.o.o.

In 2010, she founded her own studio, SAPO d.o.o., where she works in urban design and planning, architecture and landscape architecture, and collaborates with different associates, experts in municipal, water, and traffic infrastructure, and others. In recent years, she has been building her expertise as a member of the Architects' Society of Dolenjska, Town and Spatial Planning Association of Slovenia, and ZAPS, which allows her to integrate the know-how and experience in architectural design with urbanism and spatial planning. In 2014, she received the Maks Fabiani Award and nomination for the European Urban and Regional Planning ECTP Award as the co-author of the »Preliminary design concepts for the revitalization of river mills in Bela Krajina, and site selection and placement of small hydropower plants«.

ŠPELA KRAGELJ BRAČKO, U.D.I.K.A.

Špela Kragelj Bračko graduated in landscape architecture at the Biotechnical Faculty in 2007. She gained her first experience in landscape architecture at Moravče Municipality spatial planning department, and went on to work at the architectural

design and engineering company Protim Ržišnik Perc.

Her work there involved landscape architecture and integrated design projects, spatial planning and urbanism. The company's urban planning projects involved running and drafting municipal detailed spatial plans, expert groundwork for spatial plans, locational verifications, spatial tests and evaluations, and projects for different solution variants. Presently, she works as the municipal urban planner at the urban planning department of the City of Ljubljana. Her work is grounded in the principles of sustainable spatial planning, with a focus on achieving rational use of space, awareness of natural features, and improved living conditions.

Špela Kragelj Bračko is an active member of the professional community, and has importantly contributed to the development of the profession and its place within spatial development, both as a board member of the Slovenian Association of Landscape Architects and a member of the expert council of the central section of landscape architects in ZAPS. She has served as a reporter at several open architectural and urban design competitions organized by ZAPS.

ASSOCIATE PROFESSOR

ALEKSANDER SAŠA OSTAN, U.D.I.A.

Aleksander Saša Ostan is an architect, urban planner, writer and teacher, and member of ZAPS, Architects' Society of Ljubljana, Town and Spatial Planning Association of Slovenia, Dolenjska Academic Initiative, and international network Guiding Architects, as well as architectural ambassador of the Centre for Architecture.

Together with Nataša Pavlin he runs Atelje Ostan Pavlin, architectural studio specialized in the culture of living, architectural design and planning. His comprehensive approach to space, be it large or small scale, integrates culture and nature, theory and practice, tradition and invention, global and local, renovations and new developments. His core interests are the broader spatial, urban design and architectural concepts, and conceptual designs of historic and contemporary (sustainable)

cities, rural areas, buildings, and open spaces. He runs professional workshops, curates and speaks at conferences, engages in research, writes, serves in juries, designs exhibitions, runs excursions, explores geomancy, takes photographs, and draws. He serves as associate professor at the Faculty of Architecture of the University of Ljubljana.

Aleksander Saša Ostan has published multiple treatises and papers in professional journals and books, and is a recipient of international and national professional awards and commendations for his realizations and urban planning and architectural projects.

Dostop do referenčne knjige

ROLTEK®

ROLTEK d.o.o. | Želodnik 19 | 1233 Dob pri Domžalah

ROLTEK®

V podjetju ROLTEK smo specializirani za celovite in trajnostne rešitve senčil v srednji Evropi. Z neomajno predanostjo že 30 let uresničujemo najzahtevnejše želje naših strank. V sodelovanju z našimi strokovnjaki razvijamo napredne rešitve, ki postavljajo nove trende v industriji senčenja.

Vsak objekt je edinstven ter izžareva inovativnost, dovršeno oblikovanje, estetsko skladnost in izjemno natančnost. Skrbno dodelani detajli vgradnje dodatno odražajo našo predanost popolnosti.

Ekskluzivno za arhitekte
brezplačen dostop do vseh tehničnih
informacij in detajlov.

www.roltek.si | 01 724 00 00 | prodaja@roltek.si

ROLETE

ZUNANJE ŽALUZIJE HERO

ZIP SCREEN OLIMP

KOMARNIKI

Z opeko do arhitekturne odličnosti.

Hiša Celovška, Ljubljana, arhitekti: gregorc / vrhovec architects, material: strešnik Tondach Bobrovec

PLEČNIKOVA
MEDALJA ZA
AKTUALNO
REALIZACIJO
2019

Step Level House, Slovenija, arhitekti: OFIS Arhitekti, Ljubljana, material: Fasadna opeka Terca: Agora gedämpft silbergrau

Nominacija
**EUMies
Awards
2022**

Vinarija Tomac, Hrvaška, arhitekti: Dva arhitekta, Zagreb, material: Zidna opeka Porotherm IZO Profi

Nominacija
**BRICK
AWARD
2024**

w **wienerberger**

GRADNJA IN BIVANJE Z LESOM

VSE ZA SANJSKI DOM NA ENEM MESTU!

Kakovostne talne obloge, vrata, terase, fasadni paneli in še več.

J.u.A. Frischeis d.o.o.

www.frischeis.si

info@frischeis.si

▲ Celovška cesta 492, 1210 Ljubljana Šentvid ▲ Cesta na žago 21, 3311 Šempeter v Savinjski dolini ▲ Industrijska ulica 5b, 9000 Murska Sobota

SISTEMSKE REŠITVE ZA GRADBENIŠTVO

FASADNI SISTEMI

ZAŠČITA LESA

NOTRANJE ZIDNE POVRŠINE

EPOKSI TLAKI

POSKENIRAJTE QR KODO ZA OBISK SPLETNE STRANI
WWW.HELIOS-PROFI.COM

ZAŠČITA KOVIN

LAKI ZA PARKET

**KANSAI
HELIOS**

Notranji zidovi

Fasade

Talne površine

Zaščita kovin

Zaščita lesa

Hidroizolacija

Tesnenje & lepljenje

Talne oznake

Ostalo

TEM

On | Off and everything in between

MODUL | EDGE

reddot winner 2025

helopal
okenske police

eder
OKENSKÉ POLICE

fenorm
okenske police

S SISTEMSKIMI REŠITVAMI ZA NAJZAHTEVNEJŠE GRADBENE IZZIVE

Notranje okenske police

Zunanje okenske police

Zidne obloge

EDER helopal d.o.o. | www.eder-helopal.si | office@eder-helopal.si

Od ideje do izvedbe.

HÖRMANN VRATA ZA VSAK PROJEKT.

#ljubimovrata

hormann.si
info@hormann.si

HÖRMANN
Slovenija

**DESIGN
THE FUTURE**

VEČ O PROJEKTU

PIER 27, TORONTO, CANADA,
+ ARCHITECTS-ALLIANCE

GRAPHISOFT
Archicad®

GRAPHISOFT
BIMcloud®

GRAPHISOFT
BIMx®

PILON AEC

DUNAJSKA CESTA 144 | 1000 LJUBLJANA

Objekt: Vrtec Kočevje, fasada Trespa
Fotografija: Miran Kambič

PREZRAČEVANE FASADE

ALUCOBOND aluminijev kompozit
TRESPA fasadna plošča HPL
RIEDER betonski elementi za fasade
EQUITONE vlaknasto-cementne fasadne plošče
TONALITY opečni fasadni elementi
SPIDI sistem fasadnih podkonstrukcij
FELDHAUS KLINKER opečne in vogalne ploščice
METALLTECH ekspanzirane mreže
HAYER & BOECKER nerjavne mreže

TRESPA

TONALITY
NATURAL FACADES

SPIDI

ALUCOBOND

Rieder

EQUITONE
Fibre cement facade materials

metalltech

RAVAGO D.O.O., Ob Dragi 1, 3220 Štore Tel: +386 3 780 31 50 info.slovenia@ravago.com

ESSENCE

PREMIUM CUSTOM MADE PARQUET COLLECTION

Essence
Forest
Waves

Predstavljamo vam **Essence**, našo novo premium kolekcijo visokokakovostnih parketov po meri, kjer se narava prepleta z razkošjem v vsakem skrbno oblikovanem kosu. **Alpodovi parketi po meri** z linijami **Rhombus**, **Waves** in **Forest**, navdihnjenimi z vzorci iz narave in izdelanimi z mojstrsko natančnostjo, v vaše domove prinašajo brezčasno eleganco.

Vabimo vas, da nas kontaktirate in odkrijete pravo lepoto parketa v živo. Pričakujemo vas z vzorci, ki bodo navdihnili vaše edinstvene projekte. Skupaj lahko ustvarimo nekaj resnično posebnega.

ALPOD

www.alpod.si/essence

GSTARCAD 2026

Najbolj priljubljena CAD programska oprema

Z GstarCAD-om smo močno pohitrili pripravo projektne dokumentacije, brez da bi spreminjali delovne navade. Preprost prehod, vrhunska podpora in izjemno razmerje med ceno in funkcionalnostjo!

Trajna licenca

Hiter in odziven

Lokalna podpora

Kompatibilnost

GstarCAD 2026 - Vaša pametna alternativa AutoCAD-u

Z GstarCAD 2026 programom pridobite sodobno, izboljšano delovno okolje, popolno DWG združljivost in pametna orodja za še hitrejša načrtovanja brez sprememb v vašem delovnem toku.

Idealna rešitev za arhitekta, ki iščejo zanesljivo in cenovno ugodnejšo CAD alternativo.

Obiščite nas na:

www.gstarcad.si
bim@adriabim.com

 GstarCAD 2026
Official distributor **Adria BIM**

VLAK JE ZA VSE

Najboljše poti so tiste, ki jih skupaj ohranjamo zelene.

Z električnimi vlaki **100% BREZ CO₂**

Slovenske železnice

www.sz.si

i-eco

12V TALNO GRETJE

**OSNOVNE
LASTNOSTI:**

- EKONOMIČNOST
- BIVALNO UGODJE
- PRILAGODLJIVOST

★ OKOLJU PRIJAZNO

www.i-eco.si

Prihranite do 45%

KOLOFON

Izdajatelj / *Published by*

Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije /
Chamber of Architecture and Spatial Planning of Slovenia
Vegova ulica 8, 1000 Ljubljana, Slovenija
www.zaps.si

ISSN 2232-4046

Vse pravice pridržane. / *All rights reserved.*

Zbornik / Catalogue ©2025 ZAPS

Prevod / *Translation*

Andreja Šalamon Verbič

Lektura slovenskih besedil / *Proofreading of Slovenian texts*

Katja Paladin

Urednica / *Editor*

Mika Cimolini

Kustos simpozija / *Simposium curated by*

Marko Peterlin

Oblikovanje / *Design*

Kabinet 01

Skrbnica komisij / *Jury Secretary*

Dunja Šutanovac

Organizacija dogodka / *Event organised by*

Dunja Šutanovac, Barbara Pungerčar, Mika Cimolini

Tiskarna / *Printing*

Collegium Graphicum

Naklada / *Copies*

200 izvodov

Fotografije nagrajencev, članov žirij in avtorjev prispevkov /

Photographs of award recipients, committee members and authors

Mateja Jordovič Potočnik in osebni arhiv avtorjev / *and authors' personal archives.*

Pravice v zvezi s slikovnim gradivom predstavljenih projektov pripadajo avtorjem, navedenim ob objavi. Dela so varovana z Zakonom o avtorski in sorodnih pravicah ter objavljena z dovoljenjem avtorjev. / *Graphic materials are copyright of the projects' authors. Their works are protected by Copyright and Related Rights Act and published by agreement.*

ZAPS ne odgovarja za pravilnost podatkov in navedb, ki so nam jih ob prijavi posredovali avtorji, ter za pravilnost opisov projektov.

Katalog je izšel ob Dnevu arhitektov 2025, pregledni razstavi članov in članic Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije (ZAPS) ter podelitvi strokovnih priznanj za največje dosežke na področju arhitekture, krajinske arhitekture in prostorskega načrtovanja v letu 2025. / *Published on the occasion of Architects' Day 2025, the exhibition by members of the Chamber of Architecture and Spatial Planning of Slovenia (ZAPS) and award ceremony for outstanding achievements in the fields of architecture, landscape architecture and spatial planning in 2025.*

Glavna pokrovitelja / *Main sponsors*

Pokrovitelji / *Sponsors*

Mala pokrovitelja / *Small sponsors*

Dogodek je so-omogočilo /

The event was made possible with the support of

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR

